„Pont olyan vicces, melegszívű és elragadó, mint maga Lauren."
Jenny Han, A fiúknak, akiket valaha szerettem írója

LAUREN GRAHAM

Meséltem már?

Csak nehogy elfelejtsek emlékezni ezekre a sztorikra

GABO

Lauren Graham kivételes szellemességével és személyiségével számtalan tévénéző szívébe lopta már be magát, és az évek során a popkultúra olyan ikonikus alakja lett belőle, akinek mindig van mit mondania, és mindig gyorsan hadarja. Ezúttal mélyen személyes történeteket oszt meg velünk szórakoztatóipari karrierjéről: hogyan próbált kezdő színésznőként befutni Los Angelesben a piros Volkswagenjében, milyen volt először szerepelni késő esti tévéműsorokban, miféle kihívásokkal jár a méltóságteljes öregedés Hollywoodban. Graham jellegzetesen humoros stílusában mindent elmond, és semmilyen apróságot nem hagy ki (kivéve, ha esetleg elfelejtett valamit).

Ez a meglepő anekdotákkal, bölcs tanácsokkal és vicces megfigyelésekkel teli könyv a napnál is világosabban megmutatja, miért rajonganak a színésznőért milliók világszerte.

Lauren Graham színész, író és producer, akivel legtöbben a Szívek szállodája és a Vásott szülők című sorozatokban találkozhattunk. A Gyorsan elhadarom és az Egy nap talán című, New York Times-bestsellerlistás kötetek szerzője. Számos alkalommal fellépett már a Broadwayen, és olyan filmekben szerepelt, mint a Tapló télapó, a Férjhez mész, mert azt mondtam és a Max. Irodalomból a Barnard College-on szerzett diplomát, színészetből pedig a Southern Methodist Universityn. New Yorkban és Los Angelesben él.

„Pont olyan vicces, melegszívű és elragadó, mint maga Lauren."
Jenny Han, A fiúknak, akiket valaha szerettem írója
LAUREN GRAHAM
Meséltem már?
Csak nehogy elfelejtsek emlékezni ezekre a sztorikra
GABO

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Lauren Graham: Have I Told You This Already? – Stories I Don't Want to Forget to Remember
Ballantine Books, New York, 2022
Published in the United States by Ballantine Books,
an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC, New York

Fordította: Roboz Gábor

Copyright © Lauren Graham, 2022
Hungarian translation © Roboz Gábor, 2023
Hungarian edition © GABO Kiadó, 2023

Minden jog fenntartva. A könyv bármely részletének közléséhez
a kiadó előzetes hozzájárulása szükséges.

Kiadja a GABO Könyvkiadó
Felelős kiadó: Földes Tamás
Felelős szerkesztő: Solymosi Éva
Tördelő: Gelányi Mariann
Borítóterv: Szabó Vince
Korrektor: Kalocsai Judit

ISBN 978-963-566-391-0

gabo.hu
facebook.com/GABOKIADO
instagram.com/gabo_kiado

Nyomta és kötötte: Borsodi Nyomda Ipari Kft.

Felelős vezető: Pásztor Csaba igazgató

GRAHAMNEK (5), TRIPPNEK (3),
KITNEK (2), TUCKERNEK (1)
ÉS A MÉG ELMESÉLÉSRE VÁRÓ TÖRTÉNETEKNEK

BEVEZETŐ

A TÖRTÉNETEK MINDIG is fontosak voltak számomra. Gyerekként éltem-haltam apám sztorijaiért, amelyekből többek között azt is megtudtam, milyen volt felnőni a New York államban Valley Stream faluban, ahol a katolikus iskolai egyenruhájában stoppolt haza a suli utáni fociedzésről. Az általános iskola első éveiben beleszerettem az olvasásba, és lecsaptam az összes olyan könyvre, amely egy lóról szólt, vagy egy lányról, akinek volt egy lova, vagy egy lányról, aki nagyon szeretett volna egy lovat, hiába élt Manhattanben egy kis félemeleti lakásban a családjával. Később aztán bővült az érdeklődési köröm, és a középiskola, a főiskola és a színészképzés évei alatt már boldogan elolvastam mindent Jane Austentől kezdve a drámairodalom klasszikusam át a nyaralásra magammal vitt limonádékig. Miután befejeztem a tanulmányaimat, és elkezdtem színészként dolgozni, örömmel szerepeltem más emberek történeteiben, legyen szó mosóporreklámról vagy sorozatszerepről. Akár egy anyát játszottam, aki a gyerek megfelelő tápértékű ebédjének elkészítése miatt stresszel (volt egy mondatom egy Jiffy mogyoróvaj reklámban), akár egy diákot, akitől megkérdezik, végzett-e már a leckeírással (volt három mondatom a Loving című szappanoperában), úgy éreztem, az életem az álmom: én is részt veszek a történetmesélésben.

Végül aztán egyre nagyobb szerepeket kaptam, egyre összetettebb történetek elmesélésében közreműködtem, és most, hogy már a harmincas éveimet taposom, izgatottan várom, milyen sztorikat lesz még lehetőségem… HÉKÁS. MI VAN? Most szóltak a jogi osztályról, hogy már nem is a harmincas korosztályhoz

tartozom. Nem lehet, hogy valaki elszámolt valamit? Mintha csak tegnap történt volna, hogy azt hazudtam a szereposztóknak, huszonnyolc vagyok, mert akkoriban még nem találták fel az IMDb-t, és a Google sem igazán futott még be. Mintha csak tegnap történt volna, hogy egész nap forgattam Los Angelesben, aztán egy éjszakai járattal átrepültem egy New York-i fotózásra, aztán elugrottam egy U2-koncertre, aztán másnap hazarepültem, és meg sem kottyant az egész. Mintha csak tegnap történt volna, hogy éppen a harminckettedik születésnapomon kaptam meg Lorelai szerepét a *Szívek szállodájá*ban, és ezzel örökre megváltozott az életem. Na, mindegy. Legalább lesz egy vadiúj *Szívek szállodája* évad, amit várhatunk, és így együtt újraélhetjük azokat a csodálatos… HÉKÁS. MI VAN? Az ügyvédek most meg amiatt szóltak, hogy jelen állás szerint nem lesz új évad, és be is perelhetnek, vagy letilthatnak a Twitteren, ha ilyeneket mondok. Most akkor mi legyen? Hogyan lesz ebből könyv, ha nem árulhatom el, mi volt az a bizonyos négy utolsó szó, vagy hogy ki Rory gyerekének az apja?

Aki mellett elment a *Szívek szállodája*, amellett én is elmentem, de ezzel a könyvvel megpróbálhatunk beszélgetni egymással. Nagyon jó élmény volt megírni az előző esszékötetemet, a *Gyorsan elhadarom*ot, és hiába nincs új sztorim a sorozatról, arra jöttem rá, hogy mondandóm ettől még van. És aki soha egy részt sem látott a *Szívek szállodájá*tól, annak most mázlija van, mert ebben a könyvben főleg másról lesz szó. Például arról, hogyan tömtem ki a melltartóm a munka érdekében, hogyan loptam véletlenül, milyen élmény hosszú távú kapcsolatban lenni New York Cityvel. (Spoiler, imádom, de sok pénzt visz el, és nincs mindig jó illata.)

A „Meséltem már?” kifejezést olyan gyakran használom, hogy a legrégebbi és legközelebbi barátaim és rokonaim egy csomót poénkodtak már rajta. Ezek az emberek mellettem voltak csúnya szakításoknál, elszúrt vizsgáknál, rázós frizuráknál és hajnalig tartó vacsoráknál, és én is mellettük voltam a fentiekhez hasonló

élményeiknél. Mindannyian egymilliószor hallottuk már egymás sztorijait, de valamiért mégis szívesen meghallgatjuk ezeket újra. Ezek az emberek olyan fontos részei az életemnek, hogy néha nehéz visszaemlékeznem, meséltem-e már nekik az adott sztorit, és ha meséltem is, vajon a legfrissebb verziót, vagy történetesen ott voltak velem, amikor az adott esetre sor került. A szóban forgó kapcsolataim felbecsülhetetlen értékűek, és ahogy öregszem, egyre többet jelentenek nekem.

Ti is ebbe a csoportba tartoztok, kedves olvasók: már veletek is olyan régóta megosztom a számomra legfontosabb sztorikat, hogy néha újra fel kellett lapoznom az első könyvem, hogy biztosan tudjam, meséltem-e már az adott történetet. Ezennel meg is ragadom a lehetőséget, hogy köszönetét mondjak minden egyes nézőmnek és olvasómnak és GIF-készítőmnek, továbbá azoknak is, akik lefilmezik magukat az Instára, amint szinkronizálják teljes jeleneteimet, csak őket nem tudom egyetlen szóval leírni.

Nincs nálatok jobb!

1.

Ne Oublie

BIZTOS VAGYOK BENNE, hogy elvégeztem a főiskolát, de már több mint húsz éve nem láttam a diplomámat. A tegnap kapott mikuláscsomagot sem találom. Valószínűleg ugyanabban a fiókban hever, ahol a múlt heti. Emlékszem, tizennégy évesen öt teljes percig volt a kezemben a frissen kapott személyim, aztán letettem valahová, és soha többé nem láttam. Múlt héten az egyik cipőmben találtam meg a karórámat, amelyről már hónapok óta azt hittem, elveszett. Talán ezért tudom olyan könnyen megjegyezni a szövegeimet és mások telefonszámát: nem alapozhatok arra, hogy felírom ezeket egy cetlire, és ha be is pötyögöm őket a telefonomba, eltarthat egy darabig, mire leesik, hogy ott kell keresgélnem. A napi rutinom része, hogy elhagyom a telefonom, a tárcám és a kulcscsomóm. Néha azért megyek ki a konyhába, hogy megkeressem a könyvet, amelyet épp olvasok, és két órával később már az összes létező evőeszközt kifényesítettem, csak azt felejtettem el, eredetileg miért mentem ki a helyiségbe. „Az egyik hal erre úszik, a másik arra”: ez jutott eszébe egyszer egy barátomnak a feledékenységemről. Mi tagadás, Halak vagyok.

Lehetséges amúgy, hogy ezt az apámtól örököltem. Gyerekkoromban nem volt lakáskulcsom. Apám annyiszor elhagyta a sajátját, hogy végül feladta, és úgy döntött, egyszerűbb nyitva hagyni a bejárati ajtót (légyszi senki se törjön be apámhoz). Kamaszként arra tanítottak, hogy hagyjam a slusszkulcsot a gyújtáskapcsolóban, máskülönben hogyan lehetne megtalálni? (Légyszi senki se lopja el apám kocsiját.) Apámnál a mai napig

megszokott, hogy egy kávésbögrével az autója tetején indul el valahová, és hiába vett már neki a családunk összes tagja valamilyen szép napszemüveget, a jelek szerint kizárólag azt a neonzöld tükröződőt nem képes elhagyni, amelyet igazából bringázáshoz terveztek.

Apám jó sok kulcsot elveszített már, cserébe viszont lebilincselő történeteket tud mesélni a múltról. Lehet, hogy a jelen tárgyait illetően nem arat valami fényes sikert, de az emlékek terén nincs párja.

Apám ragyogó történetmesélő szűkös repertoárral. Ha a sztorijai dalok lennének, kevésbé ismert slágerekből nem tudna valami sokat felmutatni, egy teljes greatest hits albumot viszont meg tudna tölteni. Gyerekkoromban odáig voltam az ő gyerekkorából származó, újra meg újra elmesélt történetekért: volt az, amelyikben a zöldségesnél elszakadt az anyjától, aztán egy szomszéd találta meg és hozta haza; az, amelyikben a házban az ő családjának lett elsőként tévékészüléke; az, amelyikben versenyt rohangált King nevű collie-jával Long Island egyik partszakaszán. Aztán volt egy komplett spinoff sorozata önmagáról és gyerekkori barátjáról, Georgie-ról. Apa és Georgie elvonatoznak Coney Islandre óriáskerekezni; apa és Georgie ballonkabátot és keménykalapot vesznek, hogy a titkos klubjukban úgy feszíthessenek, mint Al Capone verőlegényei; apa és Georgie fociedzés után elmennek egy közeli bisztróba, és rendelnek egy tojáskrémet vagy egy úgynevezett „öngyilkosságot" (egy fagyikelyhet, amelyben ott van az éppen aktuális összes íz).

Ahogy teltek az évek, apám történetei is érettebbek lettek. Volt az a sztori a másodéves bálpartneréről, Angeláról, aki a bál napján elaludt a fényterápiás lámpája alatt, majd sírástól vöröslő és felpüffedt arccal jelent meg az ajtajában, mire apám megnyugtatta, hogy nem is látszik (dehogynem látszott). És volt az, amelyikben az anyám éppen beköltözött abba az épületbe, ahol ő lakott, és megkérdezte tőle, használhatná-e a telefonját, mert az övét még nem

kötötték be. Meg az, amelyikben a főiskola utáni évet Vietnamban töltötte az Amerikai Fejlesztési Ügynökség alkalmazásában, és a helyi gyerekek néha bemásztak az asztala alá, ahol épp ebédelt, hogy huzigálják kicsit a lábszőrét, mert azelőtt még nem láttak ilyesmit.

Az egyik kedvenc sztorim apámtól – amelyet persze kis korom óta számtalanszor végighallgattam – a születésem napjáról szólt. Ugyan melyik gyereket ne nyűgözné le a saját eredettörténete? Úgy kezdődött, hogy anyám egész éjjel vajúdott. Abban az időben az apák ilyenkor végig a váróteremben ültek, és egymás után szívták a cigiket, mint a *Mad Men – Reklámőrültek*ben, szóval apám csak a születésem után tudta meglátogatni anyámat, és egy olyan fura gyerekosztály ablaküvegén keresztül látott engem először, amely a régi filmekből lehet ismerős. Miután egy nővér megmutatta neki, melyik kis csomag az övé, az én büszke apám indult is, hogy szerezzen anyámnak valami harapnivalót. Odakint épp felkelt a nap, és talán pont azért voltak olyan kevesen a parkolóban, mert ennyire korán volt még. Apám beszállt vadiúj, tűzvörös bogárhátújába, és valahogy – hiába gurult lassan, és hiába volt tere bőven – sikerült egyenesen belehajtania egy lámpaoszlopba. Ezen gyerekként mindig jókat derültem. Felnőttként már úgy gondoltam, ez egy nagyon fiatal, nagyon újdonsült apuka története, aki valószínűleg teljesen be volt tojva. De még így is viccesnek és aranyosnak találtam, és elcsodálkoztam, hogyhogy nem része a sztorinak, hogy fél óráig keresgélte a slusszkulcsát. Mindenesetre soha nem tudtam volna megjósolni, milyen hatása lesz a lámpaoszlopos történetnek a jövőmre.

Tavaly Jane Levy barátnőm a *Zoey's Extraordinary Playlist* első évadának forgatászáró ajándékaként befizetett egy Kitty Hatcher nevű asztrológushoz. Jane tipikusan olyasvalaki, aki mindig tudja, ki a létező legjobb ember az adott feladatra. Mindannyiunknak jól jönne egy ilyen barát. Ha valaki terapeutát, kerttervezőt vagy kozmetikust keres, csak kérdezze meg Jane-t, kit ajánl. Soha

életemben nem csináltattam még horoszkópot, de tudtam, hogy mivel Jane javasolta, Kittynél jó kezekben leszek.

Mivel azonban vinnem kellett magammal egy hivatalos dokumentumot, és a családomban senki se látta már a születési anyakönyvi kivonatomat évtizedek óta, aggódtam, hogy nem tudom majd pontosan megmondani Kittynek, mikor születtem, pedig tudtam, hogy ez az információ az ő munkájához elengedhetetlen. De az, hogy „épp felkelt a nap", történetesen elég volt Kittynek. A hajnal még a hawaii Honolulun is hajnal, ahol születtem. Kitty azt mondta, körülbelül reggel öt-hat közti időponttal számolva csinálja meg a horoszkópomat, és így is elég pontos lesz.

Amikor felhívott az eredménnyel, a hangjából hallottam, hogy izgatott. Azt ismételgette, hogy olyasmit látott a horoszkópomban, ami nagyon ritka. Azt mondta, hogy az új évben fontos hatalmi pozícióba kerülök. Az volt a víziója, hogy filmrendező leszek, sőt akár saját tévésorozatot fogok készíteni. Még azt is mondta, hogy a múltban valamilyen tekintélyes harcos voltam. Azt mondta, mindig is voltak mentalista képességeim, és a közeljövőben még sokkal erősebbnek fogom ezeket érezni, és a segítségükkel egészen újfajta sikerre teszek majd szert. Azt mondta, a következő két évem a legjobbjaim közé tartozik majd, és hogy olyan planetáris együttállásokat lát nálam, amilyenekre legjobb esetben is csak egyszer kerül sor egy életben. Az, hogy mindez az óriási szerencse annak köszönhető, hogy a Bika harmadik háza a Szaturnusz negyedik napjában van (vagy valami ilyesmi), gyakorlatilag azonnal kiment a fejemből, a mondandója lényege viszont fantasztikusan hangzott.

Nagy izgalomba jöttem most már káprázatosnak ígérkező jövőmtől, és hencegtem is róla mindenkinek, aki hajlandó volt meghallgatni. „Úgy tudtam, te nem hiszel az asztrológiában", jegyezte meg az egyik barátom, mire azt mondtam neki, most már\ó, hogy hiszek benne. Ki ne hinne benne, ha ilyen elképesztő

jóslatokat kap? Ez ugyanolyan, mint hogy egészen addig „nem hiszek” a díjakban, amíg nem kapok egyet, és „nem hiszek” a kritikák olvasgatásában, amíg valaki szól, hogy az egyikben az egekig magasztaltak. Különben is, ha a horoszkópom nem hiteles, két év múlva már valószínűleg nem is fogok rá emlékezni, hogy valaki egyszer azt mondta nekem, a következő két évem a legjobbjaim közé tartozik majd, mert teljesen le fog foglalni, hogy azokat az éveket élem. Igazából arra jöttem rá, a jóslásban az a legklasszabb, hogy általában csak az adott napon érezzük fontosnak. Jártam már néhány asztrológusnál és jósnál az évek során, és egy árva szóra sem emlékszem az elhangzottakból. Akár jót mondtak, akár rosszat, rögtön kiment a fejemből. Biztosan megmaradtak volna a részletek, ha leírom őket, de az is igaz, hogy valószínűleg elhagytam volna azt, amire leírtam őket.

Néhány héttel az után, hogy megtudtam, a csillagok szerint valami óriási dologra vagyok hivatott, felhívott a mostohaanyám. Apámmal elköltöztek a nagy kertvárosi házukból, hogy közelebb legyenek Maggie húgomhoz és családjához. „Megtaláltam a padláson pár régi jegyzetfüzetedet”, mondta. „Szerinted van köztük olyan, amit megtartanál?” Már majdnem rávágtam, hogy nyugodtan dobja csak ki mindet, mert elsőéves korom óta nem használtam jegyzetfüzetet, és elég valószínűtlennek tűnt, hogy bármi sorsfordítót írtam fel magamnak a viktoriánus irodalom szemináriumon, de valamiért mégis azt kértem, hogy küldje el.

Ki is ment a fejemből, hogy beszéltünk, de úgy egy hét múlva becsöngetett a postás egy közepesen nagy dobozzal. Benne voltak többek között a jegyzetfüzeteim még a színjátszós tanulmányaim idejéből, bennük filozofikus gondolatokkal arról, mit ettek az általam megformált szereplők reggelire. (A színészjelölteknek mondom: az ilyen jegyzetekkel soha nem mentem semmire. De ha valakit érdekel, minden szereplőm zabkását evett.) Voltak benne még fotók rólam, amelyeken rusnya, kilencvenes évekbeli farmert viselek (olyan

durva, olyan buggyos, minek kellett ezeket visszahozni a divatba?); és egy különös papírmappa, benne egy királyinak tűnő nőről készült, fekete-fehérben kinyomtatott rajzzal. A borítón, a királynő képe alatt cirkalmas betűkkel az alábbi felirat díszelgett: „Születési anyakönyvi kivonat”. Megnyertem a jackpotot! Ezzel jóval többre mentem, mint az összes zabkásareceptes jegyzetemmel együttvéve.

Ahogy már említettem, a hawaii Honolulun születtem, a Queen Kapi'olani Kórházban, és a szépiaszínű, nagy gyöngy nyakláncot és tiarát viselő királynő mellett a kórház is rajta volt a képen, alatta az alábbi felirattal: Hooulu A Hoola Lahui, ami valami olyasmit jelent, hogy Mentsük meg a nemzetet. A mappa úgy nyílt ki, mint egy üdvözlőkártya, és ott volt benne a nevem, Lauren Heen, anyám ismerős, kanyargós betűivel. A többi információt egy valószínűleg régimódi írógéppel vitték fel a papírra: anyám és apám nevét (Donna és Lawrence), a súlyomat (3,8 kilogramm), a magasságomat (53 centiméter), és a születésem időpontját: 12 óra 19 perc.

Hékás.

Mi van?

12 óra 19 perc?

12:19?

Igen, kedves olvasó, pontosan. Ez még csak véletlenül sem hajnali időpont. Negyed egy körül soha az életben nem kelt fel a nap, legfeljebb talán Izlandon. Ez nagyon nem reggel ötös vagy hatos időpont, márpedig én ezt mondtam Kitty Hatchernek, akit teljesen lenyűgöztem a csodálatosnak ígérkező jövőmmel.

Tessék, életem várhatóan két legjobb éve egy pillanat alatt szertefoszlott, még mielőtt egyáltalán lehetőségem lett volna elfelejteni, hogy mit jósoltak ezekről. Búcsút inthettem biztosra vett rendezői karrieremnek, hihetetlen mentalista képességeimnek és harcosként leélt múltamnak.

Csalódott voltam, persze, de nem csak a fantasztikus jövőm elvesztése zavart. Ha az apám még a születésem időpontjára sem

emlékezett pontosan, elhihettem neki bármit is a múlttal kapcsolatban? Tarthattam akár kicsit is hitelesnek az életemre vonatkozó sztorijait? Mennyire lehettem biztos abban, hogy a házban anno nekünk volt először tévénk? Léteztek egyáltalán olyan öngyilkosságfagyik? És pontosan ki volt az a Georgie? Már nem tudtam, mit hihetek el neki.

Amikor azonban szembesítettem az apámat a fenti információval, a jelek szerint egyáltalán nem rázta meg a dolog. „Ja, jó", mondta, és vállat vont, mintha nem lenne valami nagy ügy. „Én úgy emlékszem, épp feljött a nap." Ezt úgy mondta, mintha a vonatkozó emlékét egyáltalán nem írhatná felül valamilyen jelentéktelen tény. Apám évekig ugyanazt a történetet mesélte, amikor arról beszélt, milyen életre szóló élményben volt része, a tények pedig idővel kifakultak, talán mert nem ezek voltak az ő szempontjából a legfontosabbak.

Néha úgy gyúrunk át egy élményt az utólagos mesélés során, hogy az igazodjon az érzéseinkhez, és időnként felnagyítunk bizonyos momentumokat, hogy a hallgatóságunk jobban élvezze a sztorit. És előfordul az is, hogy valamiféle égi kegynek köszönhetően egyes részletek elmosódnak az emlékezetünkben, talán mert a valós élményt magunkkal cipelni túl fájdalmas lenne.

Amikor tavaly véget ért egy majdnem tizenkét évig tartó párkapcsolatom, olyan sokkot éltem át, amilyet korábban soha. Tettem a szokásos dolgaimat – elhajtottam a boltba, beraktam a mosást –, de közben olyan volt, mintha kívülről nézném magam. Olyan intenzitást éreztem, mintha kilőttek volna egy ágyúból, de közben az ágyúgolyó (vagyis én) lassítva haladna a röppályáján. Olyan volt, mintha már régóta néztem volna egy filmet, amelynek nagyon baljós a háttérzenéje, de egészen addig nem is vettem ezt észre, amíg olyan hangos nem lett, hogy már képtelen voltam figyelmen kívül hagyni. De egyik iménti leírás sem elég pontos. Folyamatosan mozgásban voltam, mindig csináltam valamit, nem

adtam magamnak időt, hogy leüljek, és feldolgozzam a történteket. A nyár közepe volt, és egy nap kibéreltem egy part menti házat. Meglátogattak a barátaim és a rokonaim, olyan volt, mintha egy sérülésből igyekeztem volna felépülni. Nagyon örültem, hogy olyanokkal tölthetek időt, akiket az utóbbi években kevesebbet láttam, de közben jelen volt a fájdalom is, hogy milyen körülmények tették ezt lehetővé.

Amikor ősszel hazaköltöztem Los Angelesbe, és az emberek kérdezgettek, hogy mi mindent csináltam az elmúlt hónapokban, rájöttem, hogy sok részletre egyszerűen nem emlékszem. Kivettem egy házat, mondtam, aztán valahogy másról kezdtem beszélni. Egyik este együtt vacsoráztam egy barátommal. Úgy éreztem, teljesen átlagos mennyiségű időt töltöttünk az evéssel és a csevegéssel, de amikor felálltunk az asztaltól, leesett, hogy öt óra telt el. A covid alatt rendeltem egy smoothie-t egy kis Los Angeles-i bisztróban. A bejárati ajtó előtt felállított standról vettem át, és amikor visszaültem a kocsimba, megláttam, hogy egy kis cetlit tapasztottak a poharamra, rajta az alábbi mondattal: „Egy nap ebből az egészből is csak egy emlék lesz." Tudtam, hogy bárki is írta ezt, valószínűleg a világ aktuális állapotára gondolt, és mit sem tudhatott az én relatíve jelentéktelen személyes drámámról, de ez a kis kedves megjegyzés néhány pillanatra reménnyel töltött el, ablakot nyitott egy jövőre, amelyben a fájdalmam már enyhébb lesz valamelyest. Csak az aggasztott, hogy vajon mikor jön már el ez a jövő. Abból, hogy „egy nap", sajnos nem derül ki, hogy mikor tervez eljönni ez a nap.

Talán az, hogy apám hajnalra emlékezett, ugyanannyit számított, mint az a királynő fotójával ellátott papírlap, rajta a pontos időponttal. Sőt, az előbbi talán még fontosabb volt. Apám talán azért emlékezett úgy, hogy a nap épp feljött, mert egyszerűen ilyen érzés volt számára, hogy megszületett az első gyereke. Egy gyerek születésekor tényleg új nap virrad, ha nem is feltétlenül szó szerint,

és akár pánikot, akár örömöt hoz, akár a kettő keverékét, az biztos, hogy soha többé nem lesz már semmi ugyanolyan. Mit számít, hány óra hány perc volt? Néha, valamilyen égj kegynek köszönhetően, és anélkül, hogy ezt külön kérnénk, az emlékezet segít eltompítani a tényleges élmény éleit, amikor a valóság túlságosan soknak bizonyul ahhoz, hogy teljesen be tudjunk fogadni egy örömteli pillanatot, például egy gyerek születését, vagy egy sötétebb időszakot, például egy szerettünk elvesztését.

Kitty Hatcher még egyszer megcsinálta a horoszkópomat, és szerinte még mindig jó két évnek nézek elébe. Kitartott amellett, hogy rendezni fogok, és igaza is lett. Nemsokára megrendezem a Kerge kacsák: Így kell tarolni! című sorozat egy epizódját. Mondott még ezt-azt, hogy milyen jó élmények várnak rám, de ezeket már elfelejtettem. Leszögezte, hogy általában véve jól megy majd a sorom, és ez nekem elég is volt. Kaptam tőle egy kis bátorítást, ami reménnyel töltött el, a részleteket pedig nem akartam lejegyezni.

A papírmunka elhanyagolását mindenesetre még egy alkalommal megérezte a családom, amikor az egyik Graham-ági unokatestvérem megpróbálta összeállítani a családfánkat. Azt tudjuk, hogy főleg ír és talán skót felmenőkkel rendelkezünk, de a keresztnevünkön túl – ami elég gyakori mindkét országban – születési és halotti anyakönyvi kivonatok nélkül nem sokra megyünk, ilyen papírokkal pedig nem állunk valami rózsásan. Az unokatestvérem, Heather addig jutott el, hogy megtalálta a családi címerünket, amelyen egy sólyom látható és egy látszólag fémből készült öv, rajta egy nagy csattal és a mottónkkal: Ne Oublie.

Ez a latin kifejezés annyit tesz: Ne felejtsd el.

Öööö.

Elég nyomasztó együtt élni ezzel az információval, mert eszerint már születésem előtt eldőlt, hogy soha nem tudom majd nem elfelejteni, hová raktam a kulcsomat, ugyanakkor vigaszt is nyújt, mert eszerint nem vagyok ezzel egyedül, sőt feledékeny felmenők

hosszú sorába tartozom, akiket olyannyira meghatározott ez a tulajdonság, hogy úgy döntöttek, büszkén utalnak rá a címerükön. Mit mondjak, elég idegesítő szita agyúnak lenni, amikor épp sietve indulok el otthonról, de büszke vagyok rá, hogy olyan családból jövök, amelyben (talán) bátor harcosok sok-sok napot csináltak végig úgy, hogy induláskor ottfelejtették a mézsörrel teli kupájukat a szekerük tetején, és hozzám hasonlóan órákon át keresték hiába az olvasószemüvegüket, hogy aztán rájöjjenek, végig ott volt a fejük tetején.

2.

KILENCVENES ÉVEKBELI CICI

Nem sokkal az után, hogy 1996 nyarán New Yorkból Los Angelesbe költöztem, megtanultam néhány létfontosságú leckét: hogy az ír származású, kimondottan fehér bőrű embereknek nem érdemes lehajtható tetejű autóban furikázniuk; hogy hiába dolgoztam annyit Csehov és Ibsen darabjain az Ötvenhetedik utcában lévő Carnegie Hall Wynn Handman-féle színészosztályának levegőtlen, mégis varázslatos próbatermében, ettől még nem kaptam szerepet a *Beverly Hills 90210*-ben; és hogy – mivel fel se merült bennem, hogy talán időszerű lenne felújítanom – nagy valószínűséggel ottfelejtettem a cicimet az előző évtizedben.

Nem rémlik, hogy amikor New Yorkban éltem, különösebben sokat agyaltam volna a cicimen. Már meg se tudnám mondani, milyen méretű melltartót hordtam, vagy hogy legtöbbször hol vettem (talán a Century 21-ben? vagy a Loehmann'sben?). Kathy, az én drága barátnőm és brooklyni szobatársam, aki sokkal jobban el volt látva nálam, minden évben elment egy különleges melltartós helyre Manhattan keleti részén, ahol egy hivatásos melltartós asszony beállt mögé az egész alakos tükör előtt, igazítgatta a pántjait, és méricskélte a különböző kiterjedéseit, hogy a lehető legkedvezőbb melltartót ajánlhassa neki. Én meg ép ésszel fel nem tudtam fogni, kinek van ilyesmire ideje. Ahhoz az asszonyhoz konkrétan időpontot kellett foglalni. Ez az egyetlen New York-i ciciemlékem, amit fel tudok idézni: akkoriban annyira kevéssé

foglalkoztatott a mellem, hogy csak egy másvalakiéről szóló sztorit tudok elmesélni.

De alighogy eltöltöttem néhány hetet Los Angelesben, máris folyékonyan beszéltem a WonderBra nyelvén, és be is ruháztam életem első szilikonos cicitömésére, amit a köztudatban csak csirkemell néven emlegetnek. Az efféle vásárlásokat akkoriban nem furcsálltam, valójában kötelező érvényűnek tűntek, vagy legalábbis erősen ajánlottnak. Bárhova mentem meghallgatásra, a teremben minden színésznőnek nagyobb melle volt, mint nekem. Emlékszem, az járt ilyenkor a fejemben, hogy fel kell zárkóznom. Úgy tűnt, mintha mindenki tisztában lett volna vele, pontosan milyen cicire van szüksége, és furcsamód olyan is volt neki. Manapság sok szó esik a testpozitivitásról, és legalább valamiféle törekvés van arra, hogy a lehető legszélesebb ciciválaszték jelenjen meg a képernyőkön, de a kilencvenes évek Los Angelesében csak két lehetőség állt a színésznők előtt: vagy sebészi úton érik el, hogy nagyobbnak látszódjon a mellük, vagy egy rafináltan megtervezett melltartóval.

Én akkoriban főleg tévés szerepek meghallgatásaira jártam, és a tévé akkoriban nagyrészt a félórás szitkomokkal volt egyenértékű, a legnépszerűbb ezek között pedig a Jóbarátok volt. A Central Perk-i barátnőknek egytől egyig csodacicijük volt, és minden hasonló tévéműsor készítői számára az ő kinézetük és sikerük volt az etalon. Elképzelhető, hogy a Kifinomult Mozifilmszínésznők akkoriban egészen másfajta meghallgatásokra jártak, ahol a domborulatok terén más elvárásokkal szembesültek. Bár pletykálták, hogy Frances McDormand az egyik meghallgatásán előkapta a csirkemellét és az asztalra vágta, ami tagadhatatlanul merész húzás volt, de az is kiderült ebből a sztoriból, hogy még egy magafajta, úttörő színésznőnek is volt legalább egy olyan napja, amikor beadta a derekát a rá nehezedő cicinyomásnak.

Akkoriban Connie Brittonnal laktam. Egy ablaktalan, de varázslatos terekben zajló Csehov/Ibsen-színészkurzuson

találkoztunk először, ahonnan nem vezetett egyenes út a *Beverly Hills 90210*-be, és bár később világi barátnőm lett, akkoriban még nem ismertük egymást annyira. Csak két színésznő voltunk a kismillióból, akik New Yorkból érkeztek Los Angelesbe az aktuális tévés pilotszezonra. Sose lehetett tudni, mi vár ránk Az is elképzelhető volt, hogy szerepet kapunk valami nagy durranásban, de az is, hogy visszaoldalgunk New Yorkba, és pincérnősködés mellett kell járnunk meghallgatásokra – nagyon sok barátunkkal ez történt.

Én egy leengedett tetejű, bérelt, vörös Volkswagen Cabriolettel jártam a várost – és hamar kiderült számomra, mennyire hajlamos vagyok a leégésre –, Connie pedig egy klasszikus szürke, légkondi nélküli Volvót bérelt egy Rent-A-Wreck nevű, kétes autókereskedésből. Együtt vettük meg életünk első mobiltelefonját, és mindig nevetgélve hívtuk fel egymást, mert az ügynökeinken kívül gyakorlatilag csak egymást ismertük a városban, a New York-i barátaink pedig még mindig vonalas telefont használtak. Ezek a mobilok szürkék voltak és rusnyák, és csak számbillentyűk voltak rajtuk. Bluetooth, GPS, autókba szerelt navigációs rendszer akkoriban még nem létezett, úgyhogy a tájékozódáshoz félre kellett állni L. A. négysávos autópályájának legszélére, és végig kellett lapozni a kétezer oldalas, spirálfűzött térképet. Akinek egyáltalán volt számítógépe, az legfeljebb a nap végén nézett rá egyszer, ilyenkor fél óráig bambult a képernyőre és hallgatta a robotszerű hangokat, hogy aztán felcsendüljön az „Önnek üzenete érkezett" örökbecsű mondata. A szerencséseknek volt faxgépe, amelyen kinyomtathatták a meghallgatásra szánt szövegüket – az oldalakon mindig csak az adott színészhez tartozó karakter jelenetei szerepeltek –, ha viszont valakinek az egész forgatókönyvre szüksége volt, el kellett autóznia az ügynöke irodájához, és a recepció ajtaján kívül elhelyezett borítékok között meg kellett keresnie a sajátját. Akkor tudta az ember, hogy tart valamerre,

amikor (ha) az ügynökség már kiküldette a neki szánt anyagokat, és nem kellett értük mennie. Mindannyian azt a napot vártuk, amikor kiküldetősök leszünk.

Connie-val egy válófélben lévő barátnője házában laktunk, ingyen és bérmentve. A barátnője tudott róla, hogy ott tartózkodunk, de a férje nem, úgyhogy néha bepánikoltunk, amikor megtudtuk, hogy a fickó a környéken jár, ilyenkor gyorsan lekapcsoltunk minden lámpát, és elbújtunk valahol hátul. Ezen aztán baromi jól szórakoztunk. A házban össz-vissz két ágy volt, és talán egy szék meg egy asztal, ezeket szobáról szobára hurcibáltuk, ahol épp szükség volt rájuk. A konyhában jó, ha egy serpenyő volt, és csakis Rice Krispiest csináltunk benne, amit kizárólag kézzel ettünk, mert hát annyira elköteleződtünk a szakmánk iránt, hogy egy percig sem gondolkodtunk azon, miért nem szerzünk be inkább néhány tálat. A Rice Krispies nálunk a reggelit jelentette. Az utcánk végén volt egy Subway, általában naponta egyszer elsétáltunk oda, és elfeleztünk egy tonhalas szendvicset ebédre, a közeli Mexicaliban pedig csipszet, salsát és margaritát vacsoráztunk, és valamiért azóta sem voltam olyan vékony. Ezt talán annak a subwayes tonhalsalátának köszönhettem, amely kapcsán évekkel később botrány tört ki, mivel elvileg „olyan összetevőkből állt, amelyek közül egyik sem számít tonhalnak”. Szóval, nem valószínű, hogy Michael Pollan ír előszót a Tudományosan igazolt hollywoodi csodadiéta című könyvemhez, de ha kiadom, milliós bevételt termel majd. Nem túlzók!

Volt amúgy még jó néhány problematikus trend, aminek akkoriban kérdés nélkül behódoltam: hogy minden miniszoknyának „az Ally McBeal-es Calista Flockhart” rövidségűnek kell lennie; hogy a crop top mellé olyan csípőfarmert kell húzni, amelynek dereka nagyjából egy milliméterrel a fenékvájat fölött kezdődik; és hogy minden hónapban kötelező a brazil gyantázás a Pink Cheeks nevű szalonban.

A szalon a Ventura sugárúton volt a San Fernando-völgyben, és a szóbeszéd szerint a sztriptíztáncosok és Playboy-nyuszik egyik kedvenc helyének számított, ami azért elég meggyőző volt. A Pink Cheeks beltere – micsoda meglepetés – rózsaszín volt. A székeket rózsaszín bársony borította, a Hershey s Kisses-finomságok rózsaszín édességes tálkákban voltak, és a szobákban minden más is rózsaszín volt, bolyhos, csipkés, csillámos, szerintem mindenki el tudja képzelni. Úgy érezte ott az ember, mintha egy tizenhat éves szépségkirálynő-aspiráns szobájába lépett volna be, aki lecserélte a Wham! posztereit cukorkaszínű selyemtangákra, ilyenek lógtak ugyanis a falon, ha esetleg valaki vásárolni akart volna magának. Egy Cindy nevű lány vitte a helyet, csacsogós volt és ölelgetős, és elérte, hogy úgy érezzük, mintha csak egy tányér frissen sütött kekszre ugrottunk volna be, nem azért, hogy pénzért cserébe forró gyantával lecsupaszítsák a testünk legérzékenyebb területét, miközben visítunk a fájdalomtól.

Évek óta nem jártam ott, de az imént rákerestem, hogy létezik-e még, és igen. A jelek szerint még mindig Cindy a főnök, és már vállalnak ánuszfehérítést, a fanszőrfestés és -fazonírozás már egy rakás színben és formában (!) elérhető, a GYIK menüpont alatt pedig Cindy vidáman beszámol róla, megfigyelése szerint milyen szokatlan/jópofa, hogy szinte minden ügyfelének van egy kis, kék nyom a lábán vagy a fenekén, valószínűleg amiatt, hogy beletört egy ceruza hegye, amelyet az illető még fiatalon próbált beledugni (?!?!?!?!?!?!?).

Hónapokkal az után, hogy beköltöztünk Connie barátnőjének házába, elkezdtünk felnőttes holmikat vásárolni, mint például tányérokat és székeket, mindketten hozzájutottunk egy-két munkához, és lett is pár ismerősünk, akiket hívogathattunk a drabális mobiljainkról. Végül enyém lett egy vendégszerep a John Lithgow és Jane Curtin nevével fémjelzett Űrbalekok című szitkomban (én voltam a nevetgélő diáklány); egy visszatérő szerep

a csütörtök esti *Jóbarátok*-felvezetőként ismert Caroline New Yorkban című szitkomban (én voltam a bolondos fruska); és egy kis mellékszerep az Éjjeliőr a hullaházban című thrillerben (én voltam a legjobb barátnő, aki mellesleg pap is) Ewan McGregor, Patrícia Arquette és Josh Brolin oldalán. Csak most esik le, hogy a Los Angelesben töltött első évem során szerzett munkák elég jól előre jelezték, mire számíthatok: leginkább vígjátékokra, időnként egy-egy különc figurára, és csak nagy ritkán drámai szerepre. Connie-val aztán befejeztük az illegális házfoglalást, és tisztességes lakásbérlőkké avanzsáltunk. Én az Orange utcában vettem ki egy kétszintes ház felső emeletén egy kis egy hálószobás lakást, és úgy értékeltem, elsőéves kaliforniaiként nem is rossz, hogy egy ilyen citrusos helyen pecózom. Heti háromszor jártam személyi edzőhöz, és beiratkoztam spinningre egy Kelly Rockstar nevű nőhöz, akinek egy gramm zsír sem volt a testében, és – nem csalás, nem ámítás – óriási mellel büszkélkedhetett.

A rizses gabonapelyhes étrendet is magam mögött hagytam, és inkább előre kiporciózott dobozokban szállíttattam ki magamnak a kajámat minden este: egy olyan cégtől rendeltem, akik azt ígérték, ételeik tökéletes zsír/szénhidrát arányának köszönhetően „sokkal hatékonyabban működik majd a testem”. A legtöbb színészismerősöm akkoriban ugyanilyen dobozokból étkezett. Ezek az ételek valamilyen íztelen fehérjéből és íztelen zöldségből és íztelen szénhidrátból álltak, gyakorlatilag mindenki ugyanattól a cégtől rendelte őket, ahonnan a Jóbarátok sztárjai is az InStyle magazin legutóbbi száma szerint. Mindenki mindenhová magával vitte ezeket a szent dobozokat, kis hűtőtáskákban szállították őket a forgatásra, sőt néha akár vacsorapartikra is. Egyszer randiztam egy színésszel, aki elhozta a dobozát az étterembe, és megkérte a pincért, hogy melegítse fel és tálalja neki, mintha ott rendelte volna. Amikor aztán meglátta, milyen furcsálló arckifejezéssel nézek rá, csak annyit reagált: „Most mi van? A környezetemben mindenki ezt csinálja.”

Azokban az években nem tettem fel magamnak a kérdést, oké-e étterembe magunkkal vinni az ilyen dobozainkat, vagy hogy egyáltalán miért sanyargatom magam, ha eleve elég vékony vagyok, vagy hogy tényleg Kelly Rockstarnak hívják-e azt a nőt, vagy hogy tényleg lehet-e valakinek nulla gramm zsír a testében, miközben óriási a melle.

Aztán, egy nap, én is megcsináltattam a mellem. Egy kis filmszerepről volt szó, amelyet a nagy csirkemellemnek köszönhetően akasztottam le. A városon kívül zajló forgatás nekem csak egy napig tartott, mégis első osztályon reptettek oda, és egy olyan csodás hotelben szálltam meg, amilyenben addig egyszer sem volt szerencsém. Addig még soha nem forgattam helyszínen. A megelőző este olyan ideges voltam, hogy alig aludtam. Másnap reggel a sminkes székében még feszültebb lettem, amikor a csaj véletlenül rossz szempilla-göndörítőt használt, és lecsípett vele egy darabot a szempilláimból – nem egy ideális napkezdés. Sőt, azok után, hogy azt mondták, bőven van időm a felkészülésre, egy paprikavörös arcú rendezőasszisztens – akinek többek között épp arról kell gondoskodnia, hogy simán menjen a munka – megjelent a lakókocsim ajtajában, és közölte velem, hogy igazából nem, nincs időm, most készülnek elkezdeni a blokkoló próbát, amikor a rendező és a színészek kitalálják, ki hol ül majd és hogyan közlekedik a jelenetben, így az operatőr és a segédei kidolgozhatják, mit hogyan világítsanak meg. Szóval csak rám vártak.

Az aznapi öltözékem mindössze egy (jócskán kitömött) melltartóból és bugyiból állt, és kaptam egy vaskos frottírköntöst, hogy valami azért eltakarjon. Akkor még forgatáson sem jártam, de nem akartam én lenni az a napi beugrós, aki csak feltartja a többieket, úgyhogy mezítláb rohantam a helyszínre, a köntösöm csak úgy lengedezett mögöttem. Jó gyorsan odaértem, de cserébe izzadtam, mint a ló, és csurom fekete volt a talpam, mivel a járdán rohantam végig, és ne felejtsük el azt a szempillás balesetet se. Csak

úgy kalapált a szívem, de azért próbáltam kitisztítani a fejem, és a jelenetemre koncentrálni.

Egy olyan jelenetet elpróbálni, ahol ketten fekszetek egy ágyban, nagyjából olyan, mintha szexinek és természetesnek próbálnánk beállítani a Twister-játék nyakatekert mozdulatait, miközben azt is eljátsszuk, hogy marhára élvezzük. Röviden: kellemeden. Ha egy centivel arrébb fordítjuk a fejünket, máris kitakarjuk a másik színészre eső fényt, és ha egy centivel arrébb fordítjuk a vállunkat, az operatőr nem látja az arcunkat. Az efféle próba nagyon nehéz technikai szempontból, miközben hihetetlenül intim is. Gondolom, mindenkivel előfordult már, hogy egy telt házas színházi előadáson ült, leejtett valamit, és úgy próbálta meg kikotorni a szomszédja ülése alól, hogy közben vadul mosolyogva exkuzálta magát. Ilyenkor ugye túl közel kerül a fejünk a másik öléhez, de igyekszünk udvariasan viselkedni, és úgy tenni, mintha mi sem lenne ennél természetesebb. Na, valami ilyesmit lehet mondani a fenti jelenet forgatásáról. Ráadásul csak nem olyan régen jutott végre valakinek eszébe, hogy talán nem ártana bevonni az ilyen jeleneteknél egy harmadik személyt is, akinek köszönhetően mégse lesz olyan kellemeden ez az ott-van-a-fejem-egy-vadidegen-ölében szituáció: ő az intimitáskoordinátor. Korábban csak lézengett ott valaki – mondjuk, az öltöztetők közül –, akinek talán volt ilyesmivel tapasztalata, talán nem, mindenesetre amint a rendező kimondta, hogy ennyi!, az illető odarohant, és letakarta az embert egy pléddel vagy köntössel. Én viszont soha, de soha nem tudtam bedugni az ilyen köntösök ujjába a kezem, amitől mindig bepánikoltam, és ettől az egész procedúra még tovább tartott.

Nemrég a forgatókönyv szerint csókolóznom kellett Josh Duhamel karakterével a Kerge kacsák egyik epizódjában, és életemben először találkoztam intimitáskoordinátorral. Családi sorozatról van szó, a csókunk a leírás alapján csak rövid ideig tart, mindkettőnkön van ruha, úgyhogy nem nagy kaland az egész.

Mégis, valamiféle bűntudatot éreztem, hogy valakit azért fizetnek, hogy felügyelje két ötvenes ember ártalmatlan, nyelvmunkát sem igénylő csókját. Úgyhogy megkérdeztem a koordinátort, más produkciókban milyen feladatai voltak, hátha rájövök, mégiscsak tud nekem segíteni valamiben a szakértelmével. „Azért vagyok itt, hogy mindketten biztonságban érezzék magukat, és minden közös megegyezéssel történjen", mondta. El sem tudom mondani, milyen iszonyú nehéz volt nem ráviccelnem a helyzetre. „Közös megegyezéssel? Láttad te, hogy néz ki Josh Duhamel? Vele én boldogan…" Nem-nem, ilyen érzékeny helyzetekben nem illik pajkos poénokat elsütni, szólt rám az agyam még időben. Úgyhogy nem mondtam semmit, csak biccentettem párszor, és ezzel véget is ért az én intimitásom koordinálása. A nőnél egyébként egész nap ott volt egy nagy üveg Listerine, két külön bezacskózott pohárkával, amit figyelmes gesztusnak találtam.

Elképzelhető, hogy Barkina Plumefessen és más hasonló színésznők örömmel cseverésznek mindenkivel a forgatáson úgy, hogy tesznek a köntösre, és rendesen széttárják a lábukat, mintha legalábbis valami ibizai strandon lennének De nekem az a tapasztalatom, hogy bármilyen tapasztalt színészről is van szó, ezek a helyzetek legalább egy kicsit kellemetlenek, és ilyenkor furcsán viselkedhet a testünk Néha már az jár a fejünkben, hogy talán tényleg vonzódunk a jelenetbeli partnerünkhöz, és előfordul, hogy ez így is van, sőt akár az előző este a Ritz-Carlton előtt smároltunk is vele, a jelenet felvételénél azonban úgy kell tennünk, mintha ez most először történne meg. A valóság és a fantázia ilyen összekeveredéséből született már néhány jó párkapcsolat, de egy rakás rossz is – nem véletlen, hogy valaki egyszer előrukkolt a „showmánc" kifejezéssel. Az ilyesmi abban a kavarodásban gyökerezik, ami akkor áll elő, amikor másnak adjuk ki magunkat. Előfordul, hogy összejövünk a színésztársunkkal, de az is benne van a pakliban, hogy amikor hazamegyünk, már nem értjük, mit láttunk

egymásban. Mindez – már bocsánat, de – a férfi színészek esetében még gyakrabban előfordul. Egyszer egy férfi színész egy intim jelenetünk előtt azt mondta nekem: „Ne haragudj, ha az lesz, és ne haragudj, ha nem lesz az.” Rafinált!

Aznap a forgatáson, miután a partneremmel és a rendezővel megkoreografáltuk a jelenetet, és elpróbáltuk néhányszor, és összevissza tekeregtem a kamera előtt, de úgy, hogy közben nagyon jól nézzek ki, a rendező szólt a stábnak, hogy tartsunk egy kis szünetet, engem pedig félrevont. Mosolygott, és azt mondta, őszintén örül, hogy én játszom ezt a karaktert, bocsánatot kért a reggeli rohanásért, és kifejtette, hogy a kérdéses jelenet felvétele bonyolultabb a vártnál, és egyszerűen nem sikerül megtalálnia a megfelelő helyet a kamerának, és borzasztóan sajnálja, hogy így az utolsó pillanatban kérdezi meg, de lennék szíves levenni a melltartóm a jelenetben?

A legkevésbé sem kívánom ezt egyikünknek sem, kedves olvasóm, de ha bármikor úgy hozná a sors, hogy karambolozunk valahol, velem aztán remekül jársz. Bármilyen meglepő vagy akár traumatikus helyzet álljon is elő, én nagyon-nagyon nyugodt maradok. Ez annyiban segít, hogy nem fogok bepánikolni, és még tovább rontani egy eleve stresszes szituációt, abban viszont nem vagyok biztos, hogy az ilyen reakció olyan sok lehetőséget kínál annak (nekem), aki éppen átéli a szóban forgó stresszt/traumát. Aznap lefagytam, és ahelyett, hogy szép higgadtan átgondoltam volna, milyen érzések jártak át a rendező kérése hallatán, emlékszem, fontos volt számomra, hogy nyugodt maradjak, mert profinak akartam látszani, és nem akartam megsérteni a rendező érzéseit. Bárcsak azt mondhatnám, hogy úgy reagáltam: „Kérek egy percet, hogy átgondoljam.” Bárcsak azt mondhatnám, hogy időt kértem, hogy felhívhassam a menedzseremet vagy az ügynökömet! Bárcsak azt mondhatnám, hogy azt mondtam: „Felejtsd el, haver, nem véletlenül töltenek az ügyvédek hónapokat azzal, hogy

szerződésben rögzítik, melyik testrész hány négyzetcentimétere Játszódhat a felvételen, saját szakzsargonjuk van még a cici oldalsó részére is." Bárcsak úgy folytatódna a sztori, hogy ekkor előkaptam a csirkemellemet, és McDormand-módra a földhöz vágtam! Bárcsak azt mondhatnám, hogy aznap rádöbbentem, hiába vagyok még csak kis ideje Los Angelesben, máris megértettem, milyen szűkösen behatárolt testképnek kell megfelelnem, és hogy abban a pillanatban beugrott, ha a színésznő, a sztriptíztáncosnő és a Playboy-nyuszi különböző szakma, akkor miért vagyunk kötelesek mindannyian ugyanolyan testet prezentálni? Bárcsak azt mondhatnám, felismertem, milyen szinten méltánytalan ez a helyzet, milyen nyilvánvalóan meg akarja szegni a rendező a szerződést, amelyet hetekig gyúrtunk az ügyvédekkel!

De friss hús voltam. Zavarba jöttem. Ki voltam éhezve, és ne felejtsük el, hogy a megtévesztésből éltem. Továbbá gyakorlatias is voltam. Eddig mindig azt csináltam, ami kényelmes volt, és az első számú prioritást az jelentette, hogy megtartsam a munkámat. Úgy javítottam fel a melltartómat, ahogy az önéletrajzomat is. Ez is csak egy eleme volt a jelmezemnek, amit Feltörekvő Színésznőként viseltem, nem volt ez rosszabb annál, mint hogy feltüntettem az önéletrajzomban a nem létező Taos Szabadtéri Színházat, ahol elvileg Rosalindot játszottam az *Ahogy tetszik*ben (ez is pontosan olyan dolog volt, amiről azt hittem, hozzásegít majd egy szerephez a *Beverly Hills 90210*-ben). A színészek a mímelésből élnek, és nem vagyok benne biztos, hogy belegondoltam, az ilyen kisebb-nagyobb megtévesztések elvesznek Attól Aki Valójában Vagyok. Már ott voltak a fejemben azok a hangok, amelyek megkérdőjelezték a velem megetetni kívánt látszatvilágot, már suttogtak, de csak a későbbi évek során lettek elég hangosak. Először az jutott eszembe a rendező kérdéséről, hogy isten őrizz, hogy levegyem a melltartóm, akkor megtudja, mekkorát kamuztam a csirkemellel, és akkor aztán

mindenki előtt lebukok, hogy milyen nagy is (vagyis kicsi) valójában a cicim.

Aznap valahogy sikerült magamon tartanom a melltartóm. Nem igazán álltam a sarkamra, inkább csak poénkodtam egyet a szerződésben lévő, meztelenségre vonatkozó résszel, és előadtam az „ettől én nagyon kényelmetlenül érzem magam" aranyos-kedves-jópofa-lány-aki-nem-akar-bajt verzióját. És azóta a karrierem nagy részében olyan bájos legjobb barátnőket és szószátyár egyedülálló anyukákat játszottam, akiknek a cicijétől nem igényeltek szóló, pucér alakítást. De azért minden meghallgatásomnál magamnál tartottam a WonderBra melltartómat, és a csirkemellem is szinte mindig készenlétben volt.

Nemrég Mae Whitmannel üldögéltem a tornácán, és beszélgetés közben megemlítette, hogy egy munkájához új melltartót készül venni.

MAE: Tetszik a mostani, de a csipkénél viszket.
ÉN: Hát, akkor vegyél melltartót. Ami most van rajtad, az nem az.
MAE: (*összezavarodva*) Ez a melltartó, amit viselek? Dehogynem az.
ÉN: (*az ujjaimmal macskakörmöt mutatva*) Pa a „melltartó", amit „viselsz", nem „melltartó". Inkább két, háromszög alakú „zsebkendő", összekötve egy„masnival". Ha „munkához" akarsz melltartót, akkor ahhoz kéne „tömés" is.

Maevel olyan közeli barátok vagyunk, hogy gyakran elfelejtjük, hány év van köztünk. Én túl sokat macskakörmözök az ujjaimmal, vagy Phoebe Bridgerst mondok, amikor Phoebe Waller-Bridge-re gondolok, mire kiül az arcára az a jellegzetes szánakozás, erre pedig fejbe kólint, hogy – bizony – húsz évvel idősebb vagyok nála, és valószínűleg nem érzem a Mai Srácokat. Mae aznap a tornácán elmesélte nekem, hogy a legtöbb nőismerőse a kétezres években

leállt a műmellezéssel, és beugrott, hogy igazából a nagyon mini miniszoknyák és a csípőfarmerek felett is eljárt már az idő, és hogy a cicimnek már megint lejárt a szavatossága. Aztán az is eszembe jutott, hogy az Igazi Háziasszonyokon kívül már szinte senkitől sem hallom, hogy sebészeti úton megnagyobbíttatta volna a mellét, és szinte egyik harmincas színésznőismerősöm se említi még csak poén szintjén sem a WonderBrát, talán nem is tudnak a létezéséről. Az pedig egészen biztos, hogy egyikük sem hivatkozik a melleire „a lányokként", mintha legalábbis egy keményen bulizó koleszos testvérpár élne a pólójukban. Rájöttem, hogy a kilencvenes évekbeli cicim szigorúan abba az időszakba tartozik, amikor napi szinten, vallásos áhítattal fogyasztottam a The Coffee Bean & Tea Leafnél kapható Iced Blended kávét, leengedett tetővel hajtottam, és American Spirit Ultra Lightot szívtam – időközben ezekből a szokásokból is kinőttem, vagy legalábbis rég magam mögött hagytam őket. Az utóbbi időben már leginkább otthon kávézom, nyáron ki sem lépek az ajtón 45-ös faktorszámú naptej nélkül, és húsz éve egy slukkot se szívtam semmiből. Aznap, miután hazaértem Maetől, kipakoltam az ormótlanabb melltartókat a fiókból, és amikor leghátul találtam pár jócskán elhordott csirkemellet, ahelyett, hogy a lecserélésükön kezdtem volna gondolkodni, inkább kidobtam őket.

Az is csak most jutott eszembe, hogy már senki sem szállíttatja házhoz a kajáját maximális hatékonyságot garantáló felirattal ellátott műanyag dobozokban, mert végre megértettük, mire van szüksége a testünknek: ZÖLD LEVEKRE. A 2000. év után megfejtettük a titkot: egyfolytában tisztítanunk kell a szervezetünket, hogy megszabaduljunk azoktól a rettenetes toxinoktól, amelyeket az évek során valahogy felhalmoztunk. A kilencvenes évek hűtőtáskás műanyag dobozai helyébe a hűtőtáskás újrahasznosítós csatos üvegek léptek, bennük zöld levekkel és ízetlen zöld salátákkal és ízeden (vagy esetleg ízesített) öntetekkel, vagy hűtőtáskás, ízeden,

zöld levesek semmi tejtermékkel, semmi cukorral, semmi hússal, semmi sóval, semmi olajjal. Végre pontot tettünk ennek az egészségdolognak a végére! Nem is értem, hogyan éltük túl a kilencvenes éveket úgy, hogy közben úsztunk a toxinokban. Valószínűleg csak annak köszönhetően, hogy nagyon odafigyeltünk a testünk hatékonyságának növelésére. Elég öreg vagyok már ahhoz, hogy úgy gondoljak az efféle trendekre, mint amelyek részben tudományos kutatás eredményei, részben viszont csak arról szólnak, hogy az egyik divat helyébe egy másik lép. Mégsem tanultam eleget a leckéből ahhoz, hogy ellen tudjak állni a legújabb divatnak, ami bekerül a látóterembe. Szóval ne lepődj meg, ha egy nap torpedó alakú melltartóban látsz, amint valami zöld port döntök magamba egy tasakból.

Úgy érzem, azzal, hogy feltettem ezeket a kemény kérdéseket, lehet, hogy kiszorítottam a levegőt a cicikből, és hagytam, hogy mindannyian leeresszünk egy kicsit. De nem akarom, hogy löttyedt legyen a hangulat. Lássuk, fel tudom-e tuningolni. Biztos vagyok benne, hogy mostanra azért megtanultam a leckét, és ezzel jó nagy súly került le a mellemről. Mindenesetre megígérem, hogy a továbbiakban is igyekezni fogok teljes mellbedobással haladni a korral. Tény, egyelőre nem tudom, milyen alakot öltenek majd a jövő cicijei, de drága kilencvenes évekbeli emlőimet szem előtt tartva kétlem, hogy valaha is újra hagyom őket leereszteni. Hiszek benne, hogy a Maehez hasonló emberek támogatásával büszkén kihúzhatom magam, és az ég felé meredezek majd. Összegzésképp, bár nem tudom, a 2020-as évek cicijei hogyan festenek majd, abban biztos vagyok, hogy akár vezetek, akár melltartót vásárolok, akár színészkedek éppen, a lányok jól érzik majd magukat. Amúgy végül tényleg nem kaptam szerepet a Beverly Hills 90210-ben, de ezt tényleg csak úgy mellesleg jegyzem meg.[1]

3.

RYAN GOSLING NEM TUDJA BIZTOSRA MONDANI

EZ A TÖRTÉNET A HOLLYWOODI hierarchia rejtélyes világát mutatja be, és nemsokára azt is elmesélem, miért hasalt el a szemöldököm egy meghallgatáson pusztán azért, mert nem volt elég híres. Mindenesetre már most leszögezem, ez a sztori nem arról szól, hogy Ryan Gosling bármi rosszat csinált volna. Abszolút semmi rosszat nem tudok elmondani Ryan Goslingról. Eleve fantasztikus színésznek tartom. És nem ismerem személyesen, de egyszer, sok évvel ezelőtt elmentem egy koncertre egy kis hollywoodi bárba (elképesztően vagánynak hangzik ezt mondani, de legyünk őszinték, az elmúlt tíz évben jó, ha három olyan alkalom volt, hogy elmentem egy koncertre egy bárba vagy akárhová), és Ryan az épület előtt állva cigarettázott. (Vagy nem? Nem is tudom. Akkoriban lehetett még dohányozni a bejárati ajtó mellett? Szóval az is lehet, hogy még sokkal régebben történt az egész, tehát elképzelhető, hogy húsz éve voltam utoljára koncerten.) Na mindegy, mi van, ha nem is dohányzott, vagy igen, de nem akarná, hogy az anyukája megtudja ezt, mert neki azt mondta, leszokott, mert nem szeretné, hogy aggódjon érte? Nem akarom bajba keverni, mert ennek a sztorinak nem úgy van köze hozzá, ahogy esetleg gondolnád. Úgyhogy induljunk ki inkább abból, hogy nem cigizett, csak rendes fiúként sms-ezgetett az anyukájával. Bár, ha ez húsz éve történt, akkor már lehetett ilyesmit csinálni a mobilokkal? Naplót kéne vezetnem.

Szóval Ryan Gosling egy pillanatra megszakította a cigizést/anyuval sms-ezést, felnézett, és „Hahó, nem ismerjük egymást, de te is színész vagy, és én is" elismerő biccentést küldött felém, ami nem olyan tolakodó, mint ha rendesen kommunikálni akart volna velem, de barátságosabb annál, mint ha nem akart volna egyáltalán. Ettől egyből nagyon megkedveltem, mert nyilvánvalóan tisztában volt azzal az alapszabállyal, amely rögzíti, hogy a híresebb színész feladata elismerő biccentést küldeni a kevésbé híres színész felé. Hogy ki dönti el, melyikük a híresebb színész, vagyis hogy kinek a feladata elismerő biccentést küldeni, az nem egyértelmű, de nem én hoztam ezt a szabályt, én csak próbálom betartani. Viszonoztam az elismerő biccentést, és az egész kis intermezzótól úgy éreztem, Ryan kedves, barátságos fickó. Ráadásul az egyik kedvenc szusizómba jár, amely ott van a Fő utca és a… A nagy túrót, dehogy árulom el, ne is próbáld kiszedni belőlem, hadd fogyassza békében a kis hosszúúszójú tonhalát az az áldott jó ember.

Én épp a *Szívek szállodája – Egy év az életünkből* című netflixes sorozat marketingkörútján vettem részt (nem, nem kaptam vissza a kék kabátomat, de azok a jótét lelkek a Warner Bros.-nál vettek nekem egy újat, pirosat, és nem, nem kötöm az orrodra, Jessnek vagy Logannek szurkolok-e, és nem, Amy nem árult el nekem semmit, de ha tippelnem kéne, szerintem Logan az apa, bár az is elég jópofa, ha a Wookiee, mindenesetre bárki is az, a gyerek szerintem lány, akinek a neve szintén a Lorelai egyik variációja, én most a Lolára szavazok). Ryan ekkoriban a Kaliforniai álom című filmjét népszerűsítette, és mindketten kérdőjellel be voltunk írva szereplésre egy késő esti beszélgetős műsorba, az most mindegy, melyikbe. Mindkét filmet novemberben mutatták be, ami a sajtó szempontjából zsúfolt időszak, mert az ünnepek idején sok film debütál, különösen az olyanok, amelyek várhatóan vagy remélhetően Oscar-esélyesek. Következésképp ilyenkor tele vannak a talk show-k menő emberekkel, és míg én meg a *Szívek szállodája* tévés rebootja talán egy

kicsit azért menőnek számítottunk, Hollywoodban mindent az a hierarchia határoz meg, amelynek szabályai olyanok, mint az elismerő biccentésé: mindenki tisztában van a létezésükkel, de senki sem tudja, pontosan mik ezek és hogyan működnek. Néha az első vendég vagyok az ilyen beszélgetős műsorokban, néha a második, de az, hogy Ryan Goslingról volt szó, aki épp egy Oscar-esélyes filmet promózott, bármilyen szabály szerint felmérhetetlenül magasabban van a menőséghierarchiában, úgyhogy ezúttal ő volt az első vendég.

Néhány héttel a műsor felvétele előtt felhívott a sajtósom, Cheryl azzal, hogy: „Lehet, hogy van egy kis gond azzal a show-val, ami késő este menne". Na jó, nem pontosan ezt mondta. Inkább ezt: „Ryan Gosling nem tudja biztosra mondani." Aztán elmagyarázta, hogy Ryan Gosling nem rajong a promócióért, amit teljesen megértek, mert azok után, hogy évekig azt kérdezgetik tőlünk, milyen vicces szívatások zajlottak a forgatáson (nagyon kevés ilyenről tudunk beszámolni), és milyenek valójában a színésztársaink (vagy nagyon kedvesek és elkötelezettek, ami gyakran az unalmas igazság, vagy tahók/bolondok/idegesítőek, de a Filmszínészek Céhébe való csatlakozáskor aláírunk egy szerződést, hogy ilyesmit soha nem osztunk meg a nyilvánossággal), tényleg nehéz lehet óriási csinnadrattát csapni egy filmnek, elég stresszes azon dolgozni, hogyan legyünk egyszerre vonzóak és viccesek pár rövid szegmensben.

De hát milyen lehetőségei vannak egy színésznek? A tévéjük vagy számítógépük előtt ülő emberek nem azt akarják hallani, hogy „rendben van ez a film/sorozat, nézzétek meg". Különben is, amit szerintünk adott esetben a létező legnagyobb időpocsékolás megnézni, azon is legalább száz ember dolgozott, és legalább néhányan közülük azt gondolták, hogy jó, és érdemes rászánni egy estét, büszkén fel is hívják a szüleiket, hogy ne felejtsék majd el megnézni. A könyörtelen őszinteség nem fekszik a tévécsatornáknak

és filmstúdióknak, és a rajongók sem ezt keresik. Mindenesetre megértem, milyen belső konfliktus alakulhat ki, ha valakinek egyszerre kell alkotónak és marketingesnek lennie, és Ryan Gosling helyében az összes létező helyen felmutatnám a Nem Tudom Biztosra Mondani lapot.

Régen még úgy volt, hogy a színészeknek elég volt beülniük pár beszélgetős műsorba és interjúra, és pózolniuk néhány fotózáson, ahol úgy kellett tenniük, mintha valami istenien éreznék magukat, miközben egy ugródeszkán elhelyezett babzsákon állnak lábujjhegyen. Manapság viszont az van, hogy az emberek teljesen idegbe kerülnek, ha nem kapnak napi tizenhét új posztot az Instagramjukon arról, melyik híres Chrisszel járunk éppen. Egyszerűen sehogy sem sikerül meggyőznöm a világ nagy részét arról, hogy ebből a szempontból talán nem a legjobb irányba tartunk. (Bár elképzelhető, hogy kicsit összevissza kommunikálok, amikor egyfelől a privát szféra védelmezőjeként lépek fel, másfelől pedig már a második könyvet adom ki, amelyben a személyes hangvételű esszéim szerepelnek.)

Szóval ott tartottunk, hogy Ryan még nem döntötte el, mely szerepléseket vállalja és melyeket nem. „Jó neki”, mondtam Cherylnek.

„De ez azt jelenti, hogy te sem tudod biztosra mondani”, mondta Cheryl.

„De. Múlt héten biztosra mondtuk, nem emlékszel?”

„Emlékszem, persze. Mi biztosra mondtuk múlt héten, de most, hogy Ryan ezen a héten nem tudja biztosra mondani, ők sem mondhatnak téged biztosra.”

A késő esti beszélgetős műsorokban való szereplés olyan szabadidős tevékenység, amelyet színészként kifejezetten élvezek. Ezek a show-k mással össze sem hasonlítható adrenalinlöketet adnak: egyszerre lehet részünk élvezetes csevegésben, és ott van az élő közönség jelenléte is, ami azért ritkaság. Olyan örömforrás ez

nekem, mint a színház, azzal a könnyítéssel, hogy ezeknél a műsoroknál nem kell heti nyolc alkalomra elköteleződnöm. A tét pedig ezúttal nagyobb volt: kifejezetten büszkén gondoltam az Egy év az életünkből című sorozatra, éreztem a nyomást, hogy a lehető legjobban promózzam, így a hírtől, hogy talán mégsem szerepelek majd a műsorban, kissé elkedvetlenedtem.

Az ezután történtek érdekes képet nyújtanak a hollywoodiságról, a talk show-t megelőző napok ugyanis egyszerre szóltak kicsit a hírnévről, a genderről, a szereposztásról, a villámgyorsan telő időről és – látványosan, bár csak rövid időre – Cherről.

Az összes iparágban létezik hierarchia, máskülönben bárki ülhetne a munkahelye legnagyobb irodájában. Hollywoodban azonban mintha végtelenül sok hierarchia létezne, amelyekről senki sem világosít fel minket (vagy senki sem ismeri el, hogy vannak ilyenek), csak személyes tapasztalaton keresztül szerzünk róluk tudomást, és bármilyen régóta dolgozom már ezen a területen, mindig megismerek újakat.

A Szívek szállodája második évében felkínáltak nekem egy Louis Vuitton-kedvezményt, amelynek létezéséről addig nem is tudtam. Huh, ilyet azért elég nehéz szerezni, mondta nekem a sajtosom, és ebből tudtam meg, hogy vannak más, hasonló kedvezmények is. De nagyon rövid a listája azoknak, akiknek az ilyesmi jár. Madonnának például jár. Nagyon örültem, hogy felkerültem egy ilyen listára, de ezt akkoriban nem használtam ki. Hiába kerestem jól, és hiába kaptam végre szerepet egy olyan sorozatban, amely hosszú életűnek ígérkezett, ezt az újfajta valóságot egyszerűen nem sikerült még megemésztenem, nem volt benne a tudatomban, hogy mostantól a Louis Vuittonnál is vásárolhatok. Lehet, hogy a bankszámlámon lévő összeg megugrott, de az agyam még mindig egy brooklyni pincérnőé volt, aki keményen gürizett, hogy időben be tudja fizetni a számláit. Manapság nincs olyan bőrönd, amit ne fogadnék tárt karokkal a Louis Vuitton kínálatából, mert hát idősebb lettem, és

szeretek egymáshoz passzoló darabokból felépíteni egy utazós szettet, amit aztán az unokahúgaimra hagyok, bár ők valószínűleg úgysem jönnek majd ezektől lázba, mert mire elég nagyok lesznek ahhoz, hogy egyedül járhassák a világot, szokványos ruhák helyett vélhetően olyan fenntartható kezeslábasokban mennek, amelyek egyúttal hálózsákként is funkcionálnak, de akkor is.

Emlékszem, vettem a Louis Vuittonnál egy világoskék, velúrblézer-szerűséget, amelynek nagy, kék, velúrbevonatú, pillangó alakú gombja volt, merész és puccos darab volt, el nem tudtam képzelni, mit csinálnék, ha összekoszolnám. A velúrt lehet száraz mosással tisztítani? Vagy velúrspecialistához kell küldeni? Vagy repülővel kell eljuttatni egy franciaországi atelier-be? Az aggályaim miatt ott maradt a ruhásszekrényem hátuljában, onnan nézett rám vádlóan. Aztán Michelle Pfeiffer egy ilyenben pózolt az InStyle címlapján, és emiatt vagy minden imént említett dolog miatt egyszer se bújtam bele. Vettem viszont a LV-nál néhány retikült, és akárhányszor ott vásároltam, mindig nagyon kedvesek voltak velem. A következő évben viszont nem kínálták fel a LV-kedvezményt, és valahogy anélkül, hogy a számba rágták volna, tudtam, hogy ez egy „ne hívj minket, majd mi hívunk, ha kell valami" típusú helyzet, és kész. Ez volt az egyik első alkalom, amikor túl későn szereztem tudomást egy hierarchiáról ahhoz, hogy tehessek valamit az érdekemben, és messze nem az utolsó.

Még kezdő színész koromban, amikor sok olyan félórás szitkomban szerepeltem, amelyet az első szezon felénél elkaszáltak, az egyik ilyen forgatáson odalépett hozzám az egyik producer, és megkérdezte, hajlandó lennék-e befesteni a hajam. Biztos vagyok benne, hogy örültem a figyelemnek, imponált, hogy vezetői szinten foglalkoznak velem, még ha csak amiatt is, hogy hogyan kéne engem hangsúlyosabbá tenni. De azért megpróbáltam komolyszínésznőset játszani, és megkérdeztem, mire gondol, milyen változtatás jutott eszükbe, hogyan képzelik el a karakteremet.

„Igazából nem fontos”, mondta, és legyintett, „csak az lenne a lényeg, hogy a nézők meg tudjanak különböztetni téged és XY-t”. Biztosítok róla mindenkit: XY és én még csak véledenül sem hasonlítottunk egymásra, egy egészen kicsit sem. Olyan volt ez, mintha azt mondta volna, festessem be a hajam, hogy ne úgy nézzek ki, mint Chrissy Teigen. Sőt, vegyük is úgy, hogy róla volt szó. „Nem akarjuk, hogy a közönség összezavarodjon, téged látnak-e vagy Chrissy Teigent, ezért kéne kicsit halványabb haj.” Úgyhogy a változtatásnak semmi köze nem volt a karakterhez, kizárólag a megjelenésről szólt. Nem lett volna szabad meglepődnöm, hogy ebben az iparágban mindig a felszín számít, de hát akkoriban újonc voltam még. A hierarchiára ez esetben az utalt, hogy engem kértek meg a hajfestésre, nem valamelyik másik színésznőt. Már az, hogy bármilyen változtatásra megkértek, világosan jelezte, fontosság szempontból hol állok a ranglétrán, mert jóval később egy sorozat pilotjánál már így szólított meg a rendező: „Hogyan szeretnéd viselni a hajad?”

Gyorsan megtanultam, hogy a díjátadókon a leghíresebb embereknek jutnak a legprofibb stylistok, nekünk meg a maradék ruhából kell válogatnunk, amelyek persze még így is elképesztően jól néznek ki. Gyakran volt nagy felhajtás akörül, hogy valaki, aki több ruhát is benn tartott a kalapban, egy napon végre bejelentette, melyik mellett döntött, és ilyenkor „felfedték” a választását. Szóval az ilyesmit hamar megértettem, azt viszont tovább tartott megemésztenem, hogy a díjátadókra való érkezésnél és az utánuk rendezett buliknál is van külön hierarchia.

A Vanily Fair partiját közvetlenül az után tartják, hogy kiosztották az Oscar-díjakat, és oda aztán nem könnyű bejutni. A buliról készült fényképek közül sokat közölnek a nyomtatott magazinban vagy az online kiadásában, vagyis olyat nem lehet, hogy Denzel Washington ugyanakkor érkezzen meg, mint Michelle Williams, mert a fotósok mindenkiről egyénileg akarnak képet

csinálni, és ha minden híres ember egyszerre érkezne meg, akkor lenne még egy rakás híres ember, akik arra várnának, hogy végre lefényképezzék, ahelyett, hogy túlesnének az egészen, és mehetnének martinizni, és lehet, hogy néhányan megunnák az egészet, és otthagynák a fotósokat, hogy egyből martinizhassanak, ami viszont a Vanity Fair szempontjából lenne szívás, úgyhogy minden belépőhöz időpont tartozik. Jó, történetesen Denzel és Michelle valószínűleg akkor ér oda, amikor akar, de a kevésbé híresek kapnak időpontot, ezt a saját bőrömön tapasztaltam meg, amikor először meghívtak. „Hú, ez jó időpont", mondta a sajtosom a jegyem láttán, és így tudtam meg, hogy vannak rossznak tartott időpontok is. Gondoltam, ezek vagy a koraiak (ezekkel az a baj, hogy mire igazán beindulna a buli, már lefolyik az arcunkról a smink), vagy a késeiek (amikor Denzel és Michelle már rég más partiban jár).

Hollywoodban a legjobb fodrászokat és sminkeseket is befoglalják, és az is előfordul, hogy egy-egy különlegesen fontos kliens miatt hosszú ideig nem elérhetőek. Volt például egy sminkes, akivel nagyon szerettem együtt dolgozni, és egyszer azt mondta, most jó darabig nem találkozunk, mert Nicole Kidman befoglalta egész évre. EGÉSZ ÉVRE. És ezt hogy kell elképzelni? Kvázi ügyeletben van, mint egy orvos a sürgősségin? Ki fizeti, hogy a holtidejében nem dolgozik? De ez mindegy is, a lényeg, hogy amikor elveszítünk egy sminkest vagy bárki mást, mert talált egy nálunk fontosabb ügyfelet, akkor kicsit úgy érezzük, mintha dobott volna minket egy srác, mert észrevett egy sokkal jobb csajt.

Visszatérve arra a beszélgetős műsorra, amely valamikor az esti hírek után került adásba: miután Ryan Gosling nem tudta biztosra mondani, engem sem tudtak biztosra mondani, mert nem tudták, képesek-e szerezni egy Ryan kaliberű színészt, aki férfiként is felvenné vele a versenyt. Ezt persze virágnyelven kommunikálták felénk, de az egyértelmű lett, hogy két színésznő kerüljön a show-ba

(függetlenül attól, kik ők), nem opció. Gondolhatnád: ha ezeket a műsorokat egytől egyig férfiak vezetik, minek nekik még egy, még ha az esetleg szebb is? A válasz: nem tudom. Ahogy közeledett a program véglegesítésének időpontja, több név is felmerült, de a műsorkészítők ilyen-olyan okból egyikkel sem voltak megelégedve, nem érezték úgy, hogy „passzol" a show-ba. Több férfi színész neve jött és ment, lényegében azért, mert nem voltak elég híresek, és/vagy nem volt Oscar-esélyes filmjük a közeljövőben, és úgy tűnt, én nem vagyok elég híres ahhoz, hogy az első vendég legyek, még úgy sem, hogy valamelyik elvetett férfi színész lenne a második. Persze ezt így kerek perec megint csak nem mondta ki senki.

Aztán felmerült Cher neve, és néhány csodás pillanatig úgy tűnt, ő lehet az első vendég, én pedig a második. Ez amiatt is nagyon izgalmas volt, hogy ott ülhetnék Cher mellett, és amiatt is, hogy tanulságos leckét kínált a hierarchiáról: teljesen mindegy, hogy Chernek nem volt épp Oscar-esélyes filmje, amit promózna, sőt nem volt semmi, amit promózna, ráadásul nő is volt, ez kivételesen senkit sem érdekelt, mert mindenki teljesen elalélt a gondolattól, hogy Cher szerepelne a műsorban, tehát így tanultam meg, hogy vannak kivételek a hollywoodi szabályok alól, és az egyik csak annyiból áll, hogy CHER. Szóval akadnak szabályok, amelyek világosan le vannak fektetve a nagykönyvben, de ezek közül némelyik nem vonatkozik Ryan Goslingra, és még kevesebb vonatkozik Cherre, és persze lehet, hogy ez csak a jó öreg demokrácia. Vagy a választási csalás kategóriája, nem tudom.

Sokat tanultam az évek során, de az, hogy pontosan kinek van hatalma ebben az iparágban, és miért, számomra továbbra is rejtély. Rengeteg minden mögött észrevehetetlen finomságok és kimondatlan dolgok vannak, és a hatalmi pozícióban lévők nem mindig játszanak nyílt kártyákkal azt illetően, hogyan kötöttek ki ott. Történtek persze előrelépések, bár annyival azért nem látok több nőt a rendezők, producerek és stábtagok között, mint régebben. És bár

nem ma kezdtem, azért még így is sokszor kifejezetten erőt kell vennem magamon, hogy kérni merjek ezt-azt, és még mindig stresszelek azon, hogy elég udvariasan és határozottan viselkedem-e a megfelelő időben és helyen, míg mások joggal tekintenek magukra művészekként, hitelesen teszik a dolgukat, és csak akkor vállalnak be egy autóreklámot, ha valamiért tényleg hisznek benne. Próbálok hálás lenni minden lehetőségért, amit kaptam, de az, hogy normálisan viselkedem, nem mindig hozza el a kívánt eredményt, és ezen a ponton akkor rá is térnék a szemöldökömre és az ő meghallgatására.

Egy barátnőm egyszer mesélt egy fantasztikus szemöldökkezelő helyről, de figyelmeztetett, hogy oda nehéz időpontot szerezni, különösen, hogy alapvetően csak az Instagramon bonyolítják a foglalást, és én azon nem vagyok fent. „Hívasd fel őket a sajtósoddal, és mondja meg, ki vagy”, javasolta a barátnőm. Úgy éreztem, erre semmi szükség. Nem mintha soha nem fordult volna még elő velem, hogy valakit megkértem, foglaljon egy asztalt a nevemben, egyszerűen arra gondoltam: komolyan? Egy szemöldökkezeléshez tényleg másvalaki szerezzen nekem időpontot? Ezt azért talán el tudja intézni a szemöldököm is. Úgyhogy a telefonálás ősi művészetét választottam, üzenetet hagytam a szemöldökkezelés felkent szakértőinek, válaszul pedig kaptam e-mailben egy fejfájdítóan alapos kérdőívet.

A főiskolai jelentkezési lapomon sem szerepelt ennyi kérdés. Érdekelte őket a kortörténetem, a korábbi szemöldökélményeim, és volt egy zavaros szekció is arról, hogy mik az „elvárásaim”. Minden kérdésre válaszoltam, és az egyik részben azt is bevallottam, hogy évekkel ezelőtt alávetettem magam a microblading eljárásnak. Ez a tetoválás light verziója. Idővel kifakul az így felvitt szemöldök, mindenesetre addig egy kicsit sűrűbbnek tűnik tőle, ezzel pedig sok időt megspóroltam reggelente a sminkes székében.

Elküldtem a jelentkezésem, és röviden eltűnődtem, talán jobban jártam volna, ha választok mellé egy olyan helyet is, ahová tuti bejutok. Néhány nappal később megérkezett a meglehetősen nyers válasz. A szemöldökművész, akinél jelentkeztem, aggodalmát fejezte ki a microbladinges múltam miatt, mivel nem szerette, „ha korlátozza mások munkája", és megkérdezte, hogy küldenék-e neki egy fényképet a szemöldökömről.

Azt kívánom, bárcsak akkor és ott kiszálltam volna ebből az egészből, vagy legalábbis elengedtem volna a próbálkozást, és inkább megkértem volna a sajtosomat, hogy intézkedjen helyettem. Nem szeretek fényképezni, talán én vagyok a világon az egyetlen, aki évente legfeljebb három szelfit csinál, és úgy általában véve sem tartom jó ötletnek fotókat küldeni idegeneknek. De abban a helyzetben annyira kellemetlenül éreztem magam, mint ritkán szoktam, és még annál is jobban akartam ezt a kezelést a szemöldökömnek, mint amennyire rettegtem attól, hogy felkerül a netre egy fénykép Lorelai szemöldökéről. Csináltam magamról alig ezer fotót, és órákkal később kiválasztottam azt, amelyiket a legjobbnak éreztem.

Ryan Gosling végül is nem szerepelt abban a késő esti műsorban, amit egyébként délután négykor vettek fel, és én sem. Az ilyen show-k esetében azért probléma, ha a meghívott vendég nem tudja biztosra mondani a szereplést, mert a végtelenségig nem tudnak várni, és eljön az a pont, amikor kénytelenek leváltani az illetőt valaki másra. Ráadásul a vendégnek se jó, ha az a hír terjed el róla, hogy rábólint egy felkérésre, aztán az utolsó pillanatban lemondja. A mi esetünkben végül mindkét oldalnak sok lett már a várakozás, és Cheryl félt, hogy ezt a szereplést teljesen bukni fogom, úgyhogy inkább én léptem vissza, és elvállaltam más műsorokat, azóta pedig minden késő esti show-ban megfordultam, és senkivel sem kerültem rossz viszonyba. Egyébként két olyan ember szerepelt abban a műsorban, akiknek a neve egész végig fel se merült. Az első vendég

férfi volt, a második nő, és – mindannyiunk pechére – egyik sem Cher volt. A szemöldököm pedig még egy visszahívásig sem jutott. Otthagyta Hollywoodot, hogy egy kis pennsylvaniai night clubban álljon munkába, ahol valószínűleg a hét bármelyik estéjén tudunk magunknak asztalt szerezni, feltéve, hogy biztosra mondjuk a foglalást.

4.

BARNEYS NEW YORK, NYUGODJ BÉKÉBEN!

RÖVIDDEL AZ UTÁN, hogy 1988 tavaszán lediplomáztam a Barnard College-on, kibéreltem életem első New York City-beli lakását. Miközben a Columbia University ingatlanközvetítő irodájában böngésztem a hirdetéseket, összefutottam egy olyan srác kétpetéjű ikertestvérével, akivel nemrég rövid ideig randiztam, és kizárólag erre a véletlenre alapozva úgy döntöttünk, szobatársak leszünk. Találtunk egy két hálószobás félemeleti lakást egy barnakő épületben, a Huszonegyedik utca és a Hetedik sugárút sarkán. Nappali nem volt, a bejárati ajtó egy kicsi konyhára nyílt, onnan lehetett átmenni a két hálóba, amelyekkel szemben egy-egy szellőzőakna volt. Egyeden fürdőszoba volt, amely megmagyarázhatatlan módon három lépcsővel magasabban volt a konyhánál, úgyhogy az embernek szigorúan véve „fel kellett emelkednie" a fürdőig, de mindössze ez a kifejezés volt az egyetlen minimálisan is puccos a lakással kapcsolatban.

Akkoriban úgy gondoltuk, nem a szénhidrát az első számú ellenségünk, hanem a zsír, és bár azt hiszem, volt sütőnk, emlékeim szerint csak a szobatársam barátnője – egy feltörekvőben lévő modell – sütött ott valaha is, a napi fix kajáját lisztből és vízből és talán egy kis cukorból, amit összekevert egy tálban, aztán jól megmikrózta, amíg meg nem dagadt, és valamiféle szivacsos kenyérkása nem lett belőle, amit aztán azonnal meg kellett ennie, különben egy ilyen ragacsos, szürkés masszává vált. Nagyon vékony lány volt.

Izgatottan vártam, hogy végre beköltözhetek életem első – igaz, szerény – felnőtt lakásába, és azt akartam, hogy otthonos legyen. Lakberendezői tapasztalatom nagyjából arra korlátozódott, hogy másodéves kollégistaként feltapasztottam a szobám falára egy Monet *Vízililiomok*ja alapján készített plakátot, de nem hagytam, hogy ez megakadályozzon a tervem megvalósításában. Széles körű kutatómunka után – átlapoztam vagy három számot a *Martba Stewart Living* magazinból – vettem egy túlméretes kakasfigurás stencilt, és elkezdtem szivaccsal felfesteni a falra sorban a kakasokat csőrtől farokig, egymást érték a plafon szegélye mentén. Félúton lehettem a nagy műveletben, amikor megértettem, hogy kakasstencilezéssel soha az életben nem csinálok ebből a nyomorúságos lakásból valami bűbájos kis connecticuti viskót, plusz meg is fájdult a karom, úgyhogy hagytam az egészet. Hat és fél kakas kevés volt a víziómhoz, de egyszerűen nem volt több időm szivacsfestéssel bohóckodni. Munkát kellett találnom.

Úgy értem, már ekkor is volt munkám, pincérnősködtem az Improv nevű stand-up comedy klubban, a Pokol Konyhájában, a Negyvennegyedik utcában. Valamilyen másik munka kellett, ami megbízhatóbb. Az Improvnál a hétvégi műszakok fizettek legjobban, épp ezért nehéz volt ezekre lecsapni, főleg az újoncoknak, mint amilyen én is voltam, bár ott még a rutinosabb felszolgálók is ki voltak téve a főnöknő bizarr kényének-kedvének Ha valaki rossz dátumot írt egy számlára, elfelejtette kivinni a vendégnek a ketchupöt, vagy elejtett egy poharat, már búcsút is inthetett egy műszakjának A nő néha elvesztette a fonalat abban, hogy hányunkat büntetett már meg, így aztán nem mindig maradt elég embere egy estére. Azért kezd sok színész pincérként, mert így napközben ráér eljárni arra a rengeteg meghallgatásra. Igaz, én ügynök vagy szakszervezeti tagság nélkül csak a nyílt meghallgatásokra tudtam elmenni. Pedig mindig átnyálaztam a Backstage nevű szaklapot elejétől a végéig, meghallgatásokra vadászva, és órákig álltam sorba,

hogy elmondhassak pár sornyi szöveget, vagy elénekelhessek néhány strófát egy dalból, hogy aztán elkerülhetetlenül jöjjön a „Következő” vagy a „Köszönjük”. És még az ilyen alkalmak is ritkaságszámba mentek

Ha pedig ez a bizonytalanság nem lett volna elég, a komikusvilág a nyolcvanas évek végén kezdett kicsit kiürülni. Voltak esték, amikor az Improv telt házzal ment, de bőven voltak olyanok is, amikor nem. A Seinfeld című szitkom 1989-ben indult, de maga Jerry már korábban is népszerűnek számított, és áttette székhelyét New Yorkból Los Angelesbe. Pletykálták, hogy ha a városban járt, kipróbálta pár friss szövegét az Improvban, de ez soha nem az én műszakjaimban történt. Emlékszem, Ray Romano néhányszor fellépett ott, aztán ő is elköltözött a nyugati partra, hogy csinálja a tévéműsorát. New York Cityben csak pár sztárfellépő maradt, akik még nem léptek le L. A.-be, őket a szitkomsorozatok pilotjai és az írói lehetőségek vonzották. Meg persze rajtuk kívül voltak a kezdők. Az egyik kedvenc komikusom, Dave Attell később sikeres író és előadó lett, de akkoriban jegyszedőként dolgozott ott, hogy minden este legyen lehetősége utolsóként bemenni a terembe.

Az Improv egyik állandó komikusa, a jóképű és vicces Marty Rackham azt mondta egyszer nekem, hallotta, hogy munkát keresek, és az egyik ismerőse a Bameys New Yorkban dolgozik. A Bameys egy ruhaüzlet volt nem messze a Hetedik utcában lévő lakásomtól, de soha nem léptem még be oda, mert egyszer akkor haladtam el a bejárati ajtó előtt, amikor valaki kisétált rajta, és az utcára kiszökő illat alapján egyből tudtam, hogy nekem odabent semmire sem telne. De valahogy, hála Martynak és a barátjának, eljutottam egy állásinterjúig, és legnagyobb meglepetésemre pár héttel később felvettek a harmadik emeletre dolgozni: ott volt a Bameys saját márkájának otthona, és még néhány tervezőé, akik a stílusos dolgozó nőknek csináltak felső kategóriás klasszikusokat.

Az első, amit az eladói képzésünkön megtanultunk, az volt, hogy soha nem szabad megítélni az üzletbe betérő ügyfeleket a ruházatuk alapján, a nagyon gazdag emberek ugyanis gyakran nem úgy öltöznek, mintha nagyon gazdag emberek lennének Soha korábban nem jutott eszembe, hogy vannak olyan gazdagok, akik annyira gazdagok, hogy nem érdekli őket, hogy gazdagnak tűnjenek, ami nekem szembement a gazdagság lényegével, de hát mit tudhattam én. Én a legtöbb ruhámhoz bumszli, magas szárú, fekete Reebok edzőcipőt vettem fel, és azt tartottam jó kis vacsorának, ha a sarki étkezdében grillsajtot kértem paradicsommal. Szóval semmiről sem tudtam semmit. Ha az olvasók között valaki annak idején megkérdezte tőlem, hogy az éppen felpróbált blúz túlságosan átlátszó-e a munkahelyéhez, egy manhattani ügyvédi irodához, én pedig biztosítottam róla, hogy egyáltalán nem, akkor utólag is elnézését kérem. Fogalmam sem volt róla, mit hordanak az emberek az irodákban, mit csinálnak az emberek az irodákban, gőzöm sem volt az irodai élet alapjairól sem. A főiskolai diplomamunkámat egy sima szövegszerkesztővel írtam, és fehér kihúzóssal javítgattam végig, a legfinomabb blúzom pedig egy legombolós pamuting volt a Gapből.

A képzésünk során azt is megtanították nekünk, hogy lopni helytelen. Úgy éreztem, ezt azért nagy eséllyel már mindenki amúgy is tudja, de sikerült igazi, mélyen gyökerező rettegést elültetniük bennünk. Valakit azért rúgtak ki, mert hazavitt a kozmetikai pultról egy mintának használt rúzst. Az sem számít, ha véletlenül csinálta, magyarázták. Zéró tolerancia volt, a táskánkat és retikülünket minden érkezésnél és távozásnál ellenőrizték

Hetedik osztályban egy barátnőmmel, Esmenk Porcupine-nal (ki hinné, nem az igazi neve) számtalan délutánt töltöttünk azzal, hogy átnyálaztuk a *Tiger Beat* magazinokat a virginiai Arlington egyik kultikus helyszínén, ahol a kora kamaszok többsége lógott. Az árcédulák akkoriban lényegében csak matricák voltak, és Esmenk

egy nap megmutatta, milyen könnyű (és mulatságos) kicserélni, mondjuk, egy férfi zokni árcéduláját egy olyan divatos kendőével, amilyet annak idején mindenki hordott (mindkét végén meg kellett kötni, és végigfutott rajta az a fémes szál). Tudtuk, hogy az árcédula-cserélgetés helytelen, mert mindig igyekeztünk titokban csinálni, de engem egyszerűen lenyűgözött, hogy Esmenk mindent úgy intéz az életben, hogy érvényesüljön az akarata. Esmenk fennmaradhatott végignézni a *Saturday Night Live*-ot. Esmenk szülei fizették a jegyeket a broadwayes *Oh! Calcutta*!-ra, amelynek plakátján volt vagy egy tucat félpucér ember. Hétvégenként alhattunk a kertjükben lévő sátorban, és szinte soha nem néztek ránk, amit ki is használtunk, hogy átmásszunk a kerítésen, és leszaladjunk a domboldalon a legközelebbi éjjel-nappaliig, ahol vásároltunk mindenféle rágcsálnivalót. Esmenk füvezett, de közben pomponlány is volt, és jól tanult. Ő volt a legkifinomultabb ember, akit valaha ismertem, és a vele töltött idő alatt kerültem a legközelebb a bűnözői életmódhoz. De mire dolgozni kezdtem a Barneysnál, az árcédulavilág már rég nem a matricáknál tartott, és különben is, sokkal jobban stresszeltem azon, milyen ruhát vegyek fel a munkába, mint hogy attól féljek, véletlenül ellopok egy rúzst.

A Barneysnál mindig reggel nyolckor kezdődött a műszakom, és délután három körül végeztem, amikor is visszavethettem a fekete sztreccsnadrágomba és a bumszli Reebok cipőmbe, és rohantam az Improvba, ahol éjjel egyig-kettőig melóztam, aztán hazamentem, ledőltem, és másnap kezdődött az egész elölről. De hiába robotoltam ennyit, még így is éppen csak kijöttem. Nyakamon volt a diákhitel. A szabadnapjaimon a Nyolcadik utca használt ruhás boltjainak kosarait túrtam, hogy összeállítsak egy szettet, amelyben olyasvalakinek tűnök, akinek joga van vásárlási tanácsokat osztogatni a Bameysban. Hála az égnek, időnként kölcsönvehettünk egy-egy blézert vagy pulóvert a kínálatból, hogy „modellt álljunk” bennük a vásárlóknak.

Egyik nap megjelent az emeletünkön Julia Roberts, ő volt az első híresség, akivel találkoztam. Elképzeltem, hogy diszkréten odamegyek hozzá, és méltóságteljes hangon megosztom vele, én is színésznő vagyok, és megkérdezem, van-e számomra valamilyen tanácsa. Azonnal meglesz az összhang, és megerősíti, hogy „be fogok futni", valamiért biztos benne. Aztán kuncogva újrajátsszuk azt a jelenetet a *Micsoda nő*!-ből, ahol én leszek beképzelt, és Julia Roberts mondja azt, hogy „nagy hibát követtem el" – csakhogy a Barneysnál a Ne Zavard A Hírességeket az egyik legszigorúbban vett alapszabálynak számított, ráadásul az a film akkor még nem is készült el. Az év egy későbbi pontján láttam még az emeletünkön Demi Moore-t, akit éppen körbevezettek a Mattel játékvásárán, nekem ott részmunkaidőben dolgozva kellett bemutatnom az Unó kártyajátékot. Ebből a két alkalomból megtanultam, hogy a híres emberek a valóságban még vékonyabbak és még lehangolóbban gyönyörűbbek, és lehetetlennek tűnt, hogy egy nap már nem játékokat fogok mutogatni és nem megfelelően átlátszó blúzokat fogok keresgélni, hanem közéjük tartozom majd.

A fárasztó mókuskerékben egy kis megkönnyebbülést jelentett, hogy a Barneys csak néhány sarokra volt a lakásomtól, és az ebédszüneteimben – amelyek, ebben elég biztos vagyok, csak félórásak voltak – hazasétálhattam, és elmerenghettem, hogy talán jobb irányt venne a karrierem, ha én is olyan mikrózós szupermodellkását ennék. Az egyik ilyen napon hazaértem, és lehuppantam az ágyra, kis idő múlva felkeltem, és már épp mentem volna felfelé a fürdőszobába, amikor a tükör mellett elhaladva észrevettem, hogy egy ötszáz dolláros, fekete kasmír Ralph Lauren kardigán van rajtam, amelyet a Barneysból vettem kölcsön. Csak hat és fél felstencilezett kakas hallotta, ahogy kiszakadt belőlem egy kiáltás.

Valahogy sikerült úgy lejönnöm a Bameys harmadik emeletéről, aztán végig a második emelet melletti csigalépcsőn, aztán az első

emelet kiegészítős és sminkes részlegein át az alkalmazottak belépőpontjáig, aztán el a kijáratnál álló biztonsági őr mellett, aki minden egyes alkalommal, befelé és kifelé jövet egyaránt átvizsgált minket, hogy ez idő alatt senki sem vette észre, hogy valami más van rajtam, mint amiben érkeztem, engem is beleértve. Aznap, földbe gyökerezett lábbal állva a nem-is-nappalim közepén, pánikroham tört rám, legalábbis nem tudom máshogy jellemezni. Képtelen voltam tisztán gondolkodni. Annyira belém égett az a képzésen hallott történet a rúzst ellopó eladó kirúgásáról, hogy rettegtem, magyarázkodással csak még tovább rontanék a helyzetemen. Mi van, ha nem hiszik el, hogy véletlenül vittem haza a kardigánt? Nem engedhettem meg magamnak, hogy kirúgjanak, így arra jutottam, annak van a legtöbb értelme, ha leveszem a kardigánt, berakom a szekrényembe, és visszamegyek dolgozni, mintha mi sem történt volna. Más szóval annyira féltem attól, hogy tolvajnak tartanak majd, hogy tolvaj lettem. Aznap a kardigán nélkül mentem vissza, és félig már arra számítottam, hogy rendőrök fognak várni. Napokig a bűntudat és a szorongás ködében próbáltam tenni a dolgom. De valamiért úgy alakult, hogy soha senki nem vont kérdőre.

Ahogy teltek a hónapok, rájöttem, hogy úgy képzeltem el a New York City-beli életemet színésznőként, mint valami fekete-fehér Katharine Hepburn-filmet, amelyben meghallgatásról meghallgatásra loholok a fekete egyrészest és balettcipőt viselő táncosok és kóristalányok között. Az efféle filmekből azt szűrtem le, hogy egy nap egy agyonhajszolt, műfűre rendező majd ellágyul egy pillanatra, felfigyel kivételes csillogásomra, én pedig beállhatok a musicalt előadó csapat hátsó sorába, türelmesen várok, és behívnak helyettesíteni a főszerepet játszó színésznőt, akinek kiment a bokája, ezt követően pedig rólam fog beszélni az egész város.

Ehelyett alig néhány olyan alkalom volt, amikor sikerült kivennem szabit, hogy aztán órákon át várakozhassak egy nyílt meghallgatáson, egy olyan szerepre, amely egyáltalán nem illett

hozzám, a darabot pedig egy olyan helyi színházban akarták színpadra állítani, amelyről még csak nem is hallottam. A nappalaim és éjszakáim egyformák voltak és érdektelenek, ráadásul egész egyszerűen fárasztóak. Egy nap döbbenten gondoltam bele, hogy már több mint egy éve csinálom ezt. Nem tudtam elképzelni, hány ilyen év áll még előttem. Több száz borítékot küldtem már el a rólam készült fényképekkel és az erősen feltuningolt életrajzommal ellátva a város összes ügynökségének, de egy centivel sem kerültem közelebb ahhoz, hogy legyen ügynököm vagy bekerüljek a szakszervezetbe. Azon kezdtem el gondolkodni, hogy talán valami teljesen új tervre lenne szükségem.

Az egyik barátom ösztöndíjat kapott egy MFA-programban, és ő bátorított, hogy jelentkezzek a The League-nél. Évente egyszer ugyanazon a hétvégén érkezett Manhattanbe egy rakás iskola képviselője, hogy szemlézzék a hallgatójelölteket. A legtöbb ilyen program össze volt kötve más államok egyetemeivel. Amennyire vissza tudok emlékezni, mindig is arról álmodtam, hogy New York Cityben futok majd be. Az, hogy lelépjek New Yorkból csak azért, hogy befussak New Yorkban, elég nyakatekertnek hangzott, de végül mégiscsak ez lett: ösztöndíjat kaptam a Southem Methodist University MFA-s színészképzésében. Lopott fekete kardigánommal együtt otthagytam Manhattant, és a texasi Dallasba költöztem.

Három évvel később, köszönhetően az egykori manhattani sulim által szervezett, bemutató jellegű előadásnak, végre meglett, amit eredetileg annyira akartam: szereztem egy saját ügynököt. Még abban az évben kaptam egy munkát egy Cascade mosószerreklámban, és egy napig egy asszisztenst játszottam az All My Children című szappanoperában, a Susan Lucci által alakított Erica Kane-nek segítettem divatbemutatót szervezni. A következő évben én voltam a menyasszony egy AT&T reklámban, és a koszorúslány egy Hertz reklámban. Végül egy New Jersey-i színház darabjában is kaptam egy szerepet, ez azonban azt jelentette, hogy a

továbbiakban nem dolgozhatok napközben eladóként, éjjel pedig pincéméiként. Azon a tavaszon – miután szerepet osztottak rám egy félórás szitkom pilotjában, amelyet Los Angelesben forgattak – alig hordott kardigánommal együtt útnak indultunk a nyugati partra. Ott szinte minden új volt számomra, de furcsamód megnyugtató volt átautózni Beverly Hillsen, és kiszúrni egy ismerős homlokzatot a jellegzetes piros ponyvával: a Bameys New York vadiúj, nyugati parti üzletéhez volt szerencsém. Bizonyos értelemben szimbolikus pillanat volt: ez az épület emlékeztetett arra, hogy magam mögött hagytam a szivacsos festést és a bumszli cipőket. Régen még csak dolgoztam ott, most már vásároltam is. Aztán jött még pár vendégszerep, és egy félórás szitkomban állandó is lettem Molly Ringwald, Jenna Elfman és Ron Livingston oldalán. Menedzserem, John mindig a Bameys legfelső emeletén lévő Fred s étterem tornácára vitt ebédelni, hogy megünnepeljük ezeket a munkákat. Úgy tűnt, mindenhol ismer mindenkit, mindig kezet rázott valakivel és bemutatott valakinek, én pedig elégedett és büszke voltam, hogy színész lehetek. Azon a napon, amikor Golden Globe-ra jelöltek, elmentem a Bameysba, hogy megvegyem életem első puccos kézitáskáját. Puha volt és narancssárga, és a ráaggatott díszektől olyan nehéz, hogy megfájdult alatta a vállam, de akkoriban az a táska volt a sláger. Az évek során elég sokszor vásároltam a Barneysnál ahhoz, hogy legyen saját „cipős srácom", vagyis egy eladó, aki mindig félretette nekem a legnépszerűbb cipőket a méretemben. De akárhányszor beléptem az üzletbe, meglepődtem, hogy senki sem kérdez meg, jó lesz-e az a blúz az irodai munkájához. Soha nem tudtam úgy bemenni a Barneysba, hogy ne jusson eszembe, milyen volt ott dolgozni.

Egyik nap a Los Angeles-i Barneys parfümrészlegén bóklásztam, amikor valaki megkocogtatta a vállam. Megfordultam, és egy marcona fickó állt előttem, a jelvénye alapján biztonsági őr. Egyből összeszorult a gyomrom: fejben visszakerültem a nem-is-

nappalimba, ahol rajtam volt a nem-is-megvásárolt kardigánom, és pipacsvörös lett a fejem. Hát eljött az elszámoltatás napja, rám talált a törvény mint a bolti lopkodás alvilágának jeles képviselőjére? Lehet, hogy valaki már évek óta egy alagsori helyiségben görnyedt a Barneys New York biztonsági kameráinak felvételeit nézegetve, hátha leleplezi a Townies szereplőjét?

A marcona fickó közölte velem, hogy a biztonsági szolgálatnál dolgozik, és csak szólni akart, hogy az épület előtt várakozik egy rakás lesifotós, és bár az üzlet szigorúan kijelölte a határt, amelyen túl a paparazzik nem mehetnek át, a biztonságom érdekében örömmel elkísér a parkolószolgálatoshoz, és megvárja, amíg beszállok az autómba. A gondolat, hogy védelemre lenne szükségem a fotósok hadával szemben, izgalmasan újszerű volt, és addigra már elég tévésorozatban szerepeltem ahhoz, hogy hozzászokjak az utcán felismeréshez, de azért jeleztem: nyilván nem azért szállták meg az épületet, hogy megpillantsák a Caroline New Yorkban egyik mellékszereplőjét. A fickónak nagyon udvariasan sikerült elérnie, hogy ne érezzem magam jelentéktelennek, miközben azt is tudta jelezni, hogy Gwen Stefani is a boltban tartózkodik

Vásárolgattam még egy kicsit, bár főleg csak próbáltam úgy tenni, mintha nem arra vadásznék, hogy megpillantom Gwent (nem pillantottam meg), és amikor végre kész voltam távozni, vettem egy nagy levegőt, biccentettem az őrnek, és elindultunk a kijárat felé. Az a kedves férfi céltudatos léptekkel menetelt előttem pár méterrel, egyszerre védett és tette egyértelművé, hogy olyasvalaki vagyok, akinek védelemre van szüksége. Én merev, de méltóságteljes léptekkel haladtam, Julia Roberts módra. Odakint több tucat lesifotós tömörült vállt váltnak vetve egy sűrű sövény mögött, fényképezőgépeik lencséje óriásinak és fenyegetőnek érződött. A parkolószolgálatos kezébe nyomtam a parkolójegyem, és vártam, hogy megkezdődjön a vakító vakuzás.

Barátaim, egy darab vaku nem sok, annyi nem villant fel. Én mondom, akkor és ott egyetlen fotó sem készült. Egyikük sem ismert fel, vagy ha fel is ismertek, nem érdekeltem őket. A biztonsági őr továbbra is büszkén feszített, bár amikor zavaromban elpirultam, kicsit elbizonytalanodott. Emlékeim szerint durván száztizenkét óráig vártunk a kocsimra. De ő végig ott maradt mellettem, és udvariasan kinyitotta az ajtót, amikor megállt mellettünk az autó.

Az én drága Kathy barátnőm váltig állítja, hogy néhányszor kölcsönadtam neki azt a Ralph Lauren kardigánt, és szerinte mindegyik alkalommal éberen vártam, hogy hazajöjjön benne, mintha legalábbis a kamasz gyerekem volna friss jogsival. Én magam legfeljebb egyszer-kétszer vettem fel, aztán rájöttem, úgysem tudnám rossz érzés nélkül hordani. Az a puha, narancssárga kézitáska, amelyet a Golden Globe-jelölés alkalmából vettem magamnak – trendi alakja volt, élénk színe, egyértelműen abban az életszakaszban vásároltam, amikor majd' megszakadtam, hogy olyan legyek, amilyennek a hírességeket képzeltem –, ugyanilyen volt. Mindkettőt elajándékoztam.

Néhány éve a húgommal elkezdtünk aggódni a Barneys miatt, amikor egyszer felfelé mentünk az ottani lépcsőn, és hirtelen minden ruha, amely mellett elhaladtunk, batikolt cargo nadrág volt rojtokkal, vagy valami hasonlóan zavaros összeállítás. Ki hord ilyen cuccokat? – kérdezgettük egymástól egyre gyakrabban. Amikor csak újra New Yorkban jártam, kötelező programként mindig elmentünk vásárolni és bruncholni a Barneysba. Mindig a lazacsalátát és az Estelle-féle húslevest rendeltük, ami az étlap szerint „nagyi tuti receptje arra, hogyan gyógyulj fel a megfázásból, és hogyan maradj vékony". Karácsonykor modellt álltunk egymásnak napszemüveg-vásárláshoz, aztán ajándékba vettünk egyet-egyet egymásnak: így sokkal ünnepibb volt, mintha csak úgy magunknak megvásároltuk volna.

Furcsa érezni valamit egy intézmény iránt. A Barneys mit sem tudhat arról, hogy ilyen sok életszakaszomban bírt meghatározó jelentőséggel. Ott voltam a kezdetnél, és ott voltam a végnél, amikor fél áron kínáltak Gucci cipőket, márpedig ez először és valószínűleg utoljára fordult elő a Gucci történetében. Azon a napon, egy vagy két nappal a végleges zárás előtt, vettem egy kis, fekete Yves Saint Laurent keresztpánttá táskát – az ott töltött éveim alatt tanultam egyet s mást, és már nem húztak be a csőbe a puha, narancssárga kézitáskák trendjei. A Barneys végénél úgy éreztem, lezárult egy korszak, és bár száz meg száz másik bruncholda van még New York Cityben, a testvéremmel azóta sem találtunk olyat, amelyet annyira a magunkénak éreznénk, mint a Fredet. Megpróbáltunk továbblépni és újat választani, de ilyenkor mindig úgy érezzük, nagy hibát követünk el.

Nagyon. Nagy. Hibát.

Nem rémlik, hogy fiatalabb koromban tápláltam volna érzéseket frissen felhúzott épületek iránt, kevésbé fiatal emberként azonban megérint, ha egyet-egyet lerombolnak vagy elhagynak. Különösen akkor, ha olyan helyről van szó, amelyet biztosra vettem: ha hirtelen még a sarki mosoda is bezárhat, mit lehet várni, mi marad még ugyanolyan, mi nyugtat meg, hogy létezik stabilitás – ha az életemben nem is, hát legalább az utcánkban? Úgy érzem, felnőtt életemből túl sok időt szántam arra, hogy rájöjjek, milyen helyekre és emberekre van szükségem napi szinten: az ilyen kapcsolódások beépültek a rutinomba, ezekre mindig számíthattam, egészen addig, amíg valaki elköltözött vagy valamit bezártak, ekkor változtatni kellett a szokásaimon. Apró dologról van szó, mégis kibillen tőle a világom: látszólag csak egy pillanatnyi kényelmetlenség, valójában emlékeztető arra, hogy semmi sem maradandó, semmi és senki nem él örökké. Nem érzem elég öregnek magam ahhoz, hogy azt mondhassam, egykor egy olyan helyen dolgoztam, amelyről a most még nagyon fiatal unokahúgaim és -öcséim talán még csak nem is

hallottak. Akkor persze biztosan fognak, ha divattörténésznek mennek, vagy gyűjteni kezdik a puha kézitáskákat, vagy egy nap elolvassák Lala nénikéjük könyvét.

5.

NEM, DE JÁTSZOTTAM EGYET A TÉVÉBEN

ABBAN AZ ÉVBEN, AMIKOR Los Angelesbe költöztem – egész pontosan 1996 őszének elején nagyrészt a volán mögött ülve töltöttem az időmet, autóztam egyik városról a másikra, hogy meghallgatásokra járjak Az első kocsim L. A-ben túlzás nélkül rettenetes volt – egy megviselt, '91-es lime-zöld Honda Civic –, de ez volt az életemben az első, amelyet a saját pénzemen vásároltam, egy chicagói pincérnős nyári munkából (összetekercseltem a borravalókat), úgyhogy csak úgy dagadozott a mellkasom a büszkeségtől, hogy vezethetem. Nem volt rémesen öreg, de a kegyeden középnyugati telek megtették a hatásukat: az utcán parkoltak vele, és a sós levegőtől jócskán berozsdásodott. A karosszériáját itt-ott annyira megette, hogy a sofőroldalon lévő lyukon át látni lehetett a földet. „Olyan ez, mint Fred Flinstone kocsijai", mondogattam a barátaimnak. Tényleg nem érdekelt. Rosszabbnál rosszabb, megörökölt kocsikat vezetve nőttem fel. Tudtam, hogyan kell bánni az ilyen jószágokkal. A mi családunkban senki sem érdeklődött a kocsik iránt. „Egy autó csak egy eszköz arra, hogy eljuss A-ból B-be", ahogy apám fogalmazott. Egyszer, egy huszonegy órás autóút során (egy michigani nyári színházas előadásról mentem vissza Virginiába), a böszme nagy csónaknak látszó régi, használt Oldsmobile kombim kormányoszlopából keskeny csíkban elkezdett szivárogni a füst, de ahelyett, hogy félrehúzódtam volna, hogy megnézzem, mi a helyzet, bölcsebbnek láttam inkább meg sem állni hazáig. Az útból hátralévő

négy órában továbbra is szivárgott a füst, és miután beálltam a garázsba, a kocsi megadta magát, soha többé nem lehetett beindítani, mehetett a bontóba. De a fejemben újabb diadalt arattam mint a Rettenetes Autók Suttogója, és csak az számított, hogy hazaértem.

L. A.-ben egészen más volt a mérce. Az autó egyúttal a társadalmi státuszról is árulkodott, ez pedig a New York-i életem után teljesen újdonságszámba ment. L. A.-ben hamar megtanultam, hogy a kocsimon lévő lyuk láttán az emberek nem arra gondolnak, hogy akkor valószínűleg egy tálcával sem boldogulok, sokkal inkább megvetést érdemeltem ki vele. Itt az emberek mintha az alapján kommunikáltak volna egymással, hogy a másiknak milyen autója volt. Egyszer a Hollywood Bowl amfiteátrum közelében beragadtam egy dugóba, egy viharvert pick-upban ülő fickó letekerte az ablakát, és átkiáltott: „Helló, látom, mindketten jó szar kocsiban ülünk. Nem dumálunk?"

Az egyik napsütéses Los Angeles-i napon az akkori barátommal ültünk a kocsiban, épp ebédelni mentünk. Én vezettem, és amikor megálltunk egy pirosnál, átnézett a másik sávba, és megjegyezte: „Asszem, valaki beszélni akar veled." Odahajoltam, és láttam, hogy mellettünk egy menő, lehajtható tetejű vintage kocsiban – amely mintha valami meggyötört, régóta halott európai géniusz műve lett volna – nem más ült, mint Jay Leno.

„A jobb hátsó lámpád kiégett", mondta Jay Leno. A The Tonight Show with Jay Leno Jay Lenója!

„Hú, kösz, Jay Leno!", hálálkodtam neki, mint valami gyagyás.

Hetekig mindenhol ezt a sztorit meséltem. Konkrétan emiatt hazatelefonáltam. Felhívtam a New York-i barátaimat is. „Nem iszonyú durva véletlen?", csacsogtam mindenkinek. Az élmény önmagában is nagy volt, de egyúttal jelnek is érződött. Pontosabban jelnek akartam látni, úgyhogy jelet csináltam belőle. Amikor az ember feltörekvő színészként folyton arra vár, hogy megcsörrenjen a telefonja, nehéz nem a szívére venni minden olyan napot, amikor ez

nem történik meg, úgyhogy ilyenkor máshol keressük a megerősítést. Volt egy szereposztó, aki azt mondta nekem, hogy Elizabeth McGovernre emlékeztetem, és hozzátette: „Már úgyis jól jönne egy új." Akkoriban ennek nagyon megörültem, csak sokkal később döbbentem rá, hogy mi, színészek valójában olyanok vagyunk, mint a steakek egy puccos étteremben: az egyik nap megeszik őket egy helyen, aztán másnap az illető ugyanúgy rendel egyet valahol, remélve, hogy ugyanolyan jó lesz, ugyanakkor megkülönböztethetetlen is a korábbitól (elnézést a túlságosan is húsos metaforáért). Volt egy főbérlőm, aki azt mondta, előttem Jennifer Jason Leigh vette ki a lakást, ez pedig arra utalt, hogy Fortuna kegyeltje a hely. Aztán csak úgy összefutottam Jay Lenóval? Jelek mindenütt.

A legfontosabb persze az volt, hogy most már úgy gondoltam, lesz egy jó sztorim, amit elmondhatok a *The Tonight Show with Jay Leno*ban, ha egyszer meghívnak, és hát nyilván meghívnak, nem? Milyen kegyetlen világ lenne az olyan, ahol Jay Leno az egyik nap még szól, hogy kiégett a hátsó lámpám, de aztán nem lenne lehetőségem elmondani a műsorában, hogy milyen aranyos gesztus volt ez tőle évekkel azelőtt, és hogy hát nem varázslatos hely ez a Hollywood, ahol ilyenek történnek? Ha pedig nem jel volt, a sztorinak az volt a sorsa, hogy újra meg újra elmeséljem különböző vacsorapartikon egészen addig, amíg a barátaim összesúgnak a hátam mögött, hogy „Ne már, megint a Jay Lenó-s sztori jön, még szerencse, hogy olyan jó borravalókat szed össze abban az étteremben, szerinted kap munkát valaha máshol is?".

Néhány évvel később azonban igenis megtörtént a csoda, életemben először meghívtak a *The Tonight Show with Jay Leno* műsorba. Eddigre voltam már vendég a helyi L. A.-i reggeli híradóban, a napközbeni Donnie & Marie show-ban és a *KTLA Morning* helyi reggeli műsorában. Ekkoriban már sugározták a Szívek szállodája második évadát: szigorúan véve nem voltunk

kiugró siker, a nézettséget tekintve soha nem törtünk nagyra, inkább hét év alatt szép lassan kúsztunk be a köztudatba, nagyon jó kritikákat kaptunk, és hűséges rajongótáborunk alakult ki. A sorozat mindenesetre addigra azért elég nagy felhajtást generált ahhoz, hogy „meghívható" vendégnek minősüljek, és ez volt az első késő esti műsoros szereplésem. Az öltözőben, ahol a nevem imponáló módon ki volt írva az ajtóra, egy fodrász egy óriási hajsütővassal dolgozott rajtam, egy sminkes szempillákat ragasztott a szemhéjamra, egy stylist pedig kölcsönzött ruhákat gőzölt. Egy, a stylist-tól kapott fürdőköntös volt rajtam, alatta semmi, amit azért javasolt, hogy bármilyen ruhát választok is végül, abban ne Játszódjon a melltartópánt által hagyott, nem túl szalonképes bemélyedés vagy egy kilógó cérnaszál a farmerem szegélyéből. Hogy ilyesmire egyáltalán gondolt valaki, az a sok kicsi, de jellegzetesen hollywoodi dolog egyike volt, és ezekkel csak ekkoriban kezdtem szembesülni.

Jay Leno akkor még nem vezethette olyan régen a műsort, mert a sok ember között, akik aznap este benyitottak az. öltözőmbe – például egy junior producer, aki valami papírokat akart aláíratni velem, a hangtechnikus, aki arról érdeklődött, bemikrofonozhat-e, az ügynököm, aki sok szerencsét kívánt, és szólt, hogy majd még benéz, miután felöltöztem volt egy decensen felöltözött gyakornok, aki egy italoskocsit tologatott, amolyan kerekekkel ellátott minibárt, és azt mondta, bármit meg tud keverni, amire csak vágyom. „Ez még a Carson-érából maradt ránk", magyarázta a veterán fodrász, miután a srác elment. „Úgy tudom, Jay nincs oda érte." Akkor még nem tudhattam, hogy többször is leszek Jay vendége, mielőtt nyugdíjba megy, és soha többé nem láttam az italoskocsit. Azt hiszem, nem minden talk show házigazdája szereti a Sinatra-szintű piásokat.

Miután belepréseltem magam a ruhámba, és becipzároztak – a stylist két kézzel húzta, míg én két kézzel nyomtam össze a bordám, a'la Scarlett O'Hara –, bekopogott a segment producer is. A nővel csak az előzetes interjúm alkalmával beszéltem telefonon, és

személyesen energikus volt, szőke és barátságos. Az előzetes interjú egyébként arra szolgál, hogy a producer kiszedi az emberből, vannak-e olyan sztorijai, amelyek szórakoztatóak lehetnek a közönségnek. Az alany ideális esetben tele van már anekdotákkal, amelyeket minden vágya megosztani az emberekkel. „Vezess külön talk show-s jegyzetfüzetet", tanácsolta nekem a producer, és ezt olyannyira megfogadtam, hogy a mai napig van ilyenem. A telefonbeszélgetés után a producer megbeszéli az anyagot a többi producerrel és általában a műsor házigazdájával is, aztán a fejüket összedugva eldöntik, a remélhetőleg jópofa gyerekkori traumáim vagy a remélhetőleg jópofa meghallgatási kudarcaim közül melyek elég jópofák. Ha már elég híresek vagyunk, a segment producer eddigre kiművelte magát a legutóbbi munkánkból, a szerelmi életünkből, a legutóbbi rólunk szóló újságcikkből, és ezek alapján kérdezget. „Szóval, Flavina, valahol olvastam, hogy egyszer három napig semmi mást nem ettél, csak csokit. Olyan lökött vagy! Mesélj még nekünk erről!" Manapság viszont valahogy így néz ki egy ilyen beszélgetés: „Szóval, Flavina, láttam, hogy elég rendesen savaztad Smarfust az Instán, miután nemrég szakított Grilld Cheezzel, mi? Mesélj még nekünk erről!" Vannak olyan segment producerek is, akik mesélnek egy kicsit arról, mi működne a legjobban a műsorvezetőnek. A Letterman segment producere például elmagyarázta, hogy David nem szereti, amikor a vendégek a közönséghez beszélnek. David úgy érezte, ha egy vendég felváltva beszél hozzá és a többi jelenlévőhöz, akkor mindkét irányban megtörik a kommunikáció, és a tévében jobban mutat – ráadásul a humorfaktoron is segít –, ha túlnyomórészt csak vele tartja a szemkontaktust, és ezt a tanácsot is megfogadtam egy életre. Vannak olyan műsorvezetők, akik adás előtt beköszönnek a vendégekhez (Conan, Leno), vannak, akik nem (Letterman, Ellen, kivéve halloweenkor, amikor is ez utóbbi elbújik az ember öltözőjében, és jól ráijeszt). Vannak színészek, akik minden sztorijukat kitalálják.

Vannak, akiknek a sorozatuk írói adnak a szájukba teljesen kitalált vicces sztorikat.

De minderről akkor még semmit sem tudtam. Aznap este, a Tonight Shotu öltözőjében, még jócskán zöldfülű voltam, és csak abban voltam biztos, hogy iszonyú nehéz lélegezni, ha össze van préselve a bordám, és hogy egyetlen olyan sztorim van, ami tuti nem katasztrofális, és már évek óta várom, hogy bedobhassam. A producer elmondta, milyen sorrendben követik majd egymást az események: kimegyek a színpadra, Jay üdvözöl, elmeséli a közönségnek, hogy ez az első szereplésem itt, beszélgetünk kicsit az előéletemről és a Szívek szállodája lassan felépülő sikeréről, stb. Aztán jöhet az autós sztori.

„Ja, amúgy mindannyian úgy gondoltuk, viccesebb a sztori, ha azt mondod, hogy az autó egy Pacer volt", mondta a nő lelkesen.

„Tényleg?", kérdeztem vissza zavartan. „De nem Pacer volt, hanem Honda."

„Tudom, de szerinted a Pacerek… nem viccesebbek?'

„Hát… öööö… szóval úgy érted, hogy kamuzzak?'

Mai fejjel ez a kérdés persze elég mulatságos, de nekem, aki gyerekként csak két műsor – a *The Tonight Show Starting* Johnny *Carson* és a *Saturday Night Live* – miatt maradhatott ébren, megdöbbentő volt belegondolni, hogy az egyes műsorok bármennyire is hasonlíthatnak egymásra. Már akkor is tudtam (vagy legalábbis tudni véltem), hogy vannak a valóságos és az előre megírt műsorok. Az előbbiekben a vendégek vicces sztorikat mesélnek az életükről, az utóbbiakban színészek adnak elő szkeccseket, például valamilyen bolondos kalapban, mintha átszúrta volna a koponyájukat egy nyílvessző. Addig nem is tudtam, hogy ami teljesen spontánnak tűnik egy beszélgetős műsorban, azt korábban szépen leegyeztették, és hogy a hagyományos forgatókönyveken alapuló műsorokban a színészek néha improvizálnak. Aznap, amikor a producer várakozóan nézett rám a jegyzeteiről, teljesen

paff voltam. Miért találnék ki valamit, amikor van egy igaz sztorim? Mi lesz így a barátaimmal és rokonaimmal, akiknek már annyiszor elmeséltem ezt az anekdotát, hogy tudni fogják, hazudtam? Plusz az agyam hátsó szegletében ott villogott a kérdés: Tényleg viccesebb egy Pacer? Ez egy olyan kocsi volt, amely úgy festett, mint egy fejjel lefelé fordított kád, és hát elég közhelyes volt ezen gúnyolódni, olyan dolog, amire inkább már csak sóhajt egyet az ember. Nem elég jó egy olyan sztori, amelyben Jay Leno kedvesen viselkedett egy feltörekvő színésznővel, aki aztán feltörekedte magát a műsorába?

Nagyjából ekkoriban, tehát pár évvel a Szívek szállodája indulása után, egy magazin újságírója interjút készített velem. Meséltem neki arról, milyenek voltak a színészsulis éveim, milyen volt elhagyni New torkot, milyen reményeim és álmaim kötődnek a sorozathoz. A végén megkérdeztem, mindent megtudott-e, amire kíváncsi volt, mire azt mondta, hogy igen, de láttam rajta, hogy kicsit csalódott.

„Azt hittem… szóval, azt hittem, viccesebb lesz”, mondta távozáskor.

Később beszámoltam erről a terapeutámnak Azt mondtam neki, hogy szerintem az újságíró a sorozat láttán azzal már képben volt, hogy tudok vicces lenni, a velem kapcsolatos többi dologról viszont nem tudott, pedig ezeket én ugyanolyan fontosnak tartottam. Ezekkel próbáltam árnyalni a rólam alkotott képét.

„Olyan volt, mintha nem is igazán akarna megismerni”, mondtam.

„Valószínűleg nem is akarta”, mondta a terapeutám. „Valószínűleg azt az embert akarta látni, aki kedvet csinált neki az interjú készítéséhez.”

„De az csak egy karakter, nem egy valóságos személy. Az nem én vagyok”

„Hát, egy magazinba ír. Csak egy-két oldalas anyaghoz van elég helye.”

De ebben mennyi fér el belőlem? – tűnődtem. Két oldalban mennyi fér el egy emberből?

Nekem úgy tűnik az előadóművészet az egyetlen hivatás, ahol a munkavégző egyszerre az autó és az autót reklámozó óriásplakát. És hogy mit hajlandó felfedni magából, az azon rengeteg dolog egyike, amelyhez nincs térkép vagy mentor. Én még azelőtt futottam be, hogy bárki is használta volna a „brand" kifejezést önmaga leírásával kapcsolatban. Akkoriban végképp nem volt még útmutató ahhoz, hogyan kell kezelni az efféle, nehéz helyzeteket, mindenki a saját bőrén tapasztalta meg. A Honda/Pacer esetből megtanultam, hogy az a bizonyos illúzió még annál is sokkal mélyebb, mint gondoltam, hogy az újságírók úgy alakítják az egy-két oldalukat, ahogyan akarják, és a megjelenítésemnek csak egy töredékére van érdemi hatásom. Már a karrieremnek ennyire az elején is bekapcsolt az ösztönöm, hogy személyes információkat inkább ne nagyon osszak meg a nyilvánossággal. Semmit sem rejtegettem, nem féltem, hogy bármi durva kiderülhet rólam, csak nem tetszett a gondolat, hogy másvalaki kezébe adjam a saját sztorimat. Akkoriban elég olcsón megúsztam a sajtós érdeklődést, és többnyire pozitívan viszonyultak hozzám, úgyhogy belenyugodtam: annak is megvan a helye, ha néha beszélgetek egy ilyen műsorban. Minél többször csináltam ezt, annál jobban megértettem, hogy időnként elfér egy kis füllentés, hogy a reklámszünet előtt biztosan tudjuk garantálni a nevetést. De a rólam szóló írott anyagokat szentként kezeltem. Akkoriban főként jóindulatú, ártalmatlan megkereséseim voltak: egy magazinos cikkben írnának arról, „milyen velem tölteni egy estét", vagy valami komolytalan anyagot akarnak összehozni arról, „hogyan telik egy átlagos napom". Mégis, bár az első könyvemet is csak több mint tíz évvel később adtam ki, már akkor gyökeret eresztett bennem a gondolat, hogy inkább én magam mesélem el a saját történeteimet. Van az úgy, hogy egy Honda tényleg csak egy Honda, nem kell ezt cifrázni. Amikor elkezdtek jönni az interjúmegkeresések, mindig az

volt az első kérdésem, hogy milyen formátum lesz: az újságíró a saját szavaival foglalja majd össze a mondandómat, vagy felvesszük a beszélgetést diktafonnal, és csak a tőlem származó idézeteket használhatja? Az ilyen helyzetekben már tényleg egyre jobban ott dolgozott bennem a vágy, hogy ami rólam szól, azt én írjam meg.

Nekem mindig vicces, amikor a nem színészek arról faggatják a színészeket, hogy az alakításukból mennyi a valóság és mennyi a játék. A színésznek az a dolga, hogy úgy viselkedjen egy helyzetben, mintha az valós lenne, miközben nem az, de az embereknek nem mindig kielégítő ez a válasz. Némelyik ilyen kérdés teljesen érthető: „Amikor Pókembert játszottad, tényleg meg kellett tanulnod, hogyan repkedj az épületek között?" „Ön ugrott le arról a hídról/felhőkarcolóról/lávát fröcskölő vulkánról a *Mission: Impossible 27B*-ben, vagy a kaszkadőre?" Kaptam viszont egy kérdést egy arrogáns fickótól egy kamerás interjúnál, a Diane Keaton és Mandy Moore főszereplésével készült *Férjhez mész, mert azt mondtam* sajtókörútján: „Abban a jelenetben, ahol a seggét látjuk a bugyiban, tényleg az ön seggét látjuk?"

Soha nem értettem az ilyesmit. Mit nyer azzal, ha megtudja, az én seggem volt-e vagy sem? (Amúgy az volt.) Rosszabb filmélmény lesz a *Pókember*, ha kiderül, hogy nem is a színész csuklóján lévő lyukból jön ki a pókháló? Vagy ha kiderül, hogy végig én korcsolyáztam a Kerge kacsák pilotjában? (Amúgy nem.) Hát nincs mindenki tökéletesen tisztában vele, hogy mi történik itt valójában? Szerintem az van, hogy ha én megjelenek a képernyőn, kötünk egy egyezséget, hogy engem itt és most, mondjuk, Blibetta Orkinsonnak hívnak. Valójában nem így hívnak, de azt akarom, hogy nézőként ezt hidd. Nekem azzal telnek a munkanapjaim, hogy megpróbálom minél hihetőbben előadni a kitalált történeteket, és akkor most arról kéne beszélgetnünk, hogy az én seggem volt-e vagy sem?

Bennem nincs efféle kíváncsiság. Nem akarok benézni a függöny mögé. Részben pont az illúzióteremtést szeretem az

olvasmányaimban és filmélményeimben. El akarom hinni, hogy Lady Mary ott van valahol, és épp összehúzzák a fűzőjét, mert hamarosan kezdődik az arra látogató vikomt tiszteletére rendezett bál. Nem akarok arról hallani, hogy a *Downton Abbey* kastélyát csak a külső felvételeknél használják, és a sorozat többi részét egy londoni stúdióban forgatják, ahol a tehetős vikomtot játszó fickó a lehajtható tetejű Jaguarjában érkezik BTS-t bömböltetve. Lehet, hogy így van, de én erről semmit sem akarok tudni.

Már össze sem tudom számolni, a *Szívek szállodája* évei alatt hányszor kérdezték meg tőlem, honnan tudom, hogyan kell anyukát játszani, ha egyszer fiatal koromban elváltak a szüleim, és az anyám túlnyomórészt a tengerentúlon élt, és leginkább az apám nevelt fel. Mindig is vonakodva válaszoltam erre a kérdésre, mert van ugyan valódi válasz, de ez talán rosszulesne valakinek, vagy az illető anyjának, esetleg nagyanyjának, aki nagyon is része volt az életemnek egészen addig, amíg idén, százegy éves korában meg nem halt. Volt egy gyakran bevetett kamu válaszom, ahol újrakereteztem a történteket, és azt mondtam: az, hogy anyám négyéves koromban lelépett, valójában pozitív élmény volt, mert így hamarabb lettem önálló, a hiány nem veszteség volt, hanem ajándék. Amikor megpróbáltam őszintén válaszolni a kérdésre, túlságosan érzékeny területre tévedtem, praktikus szempontból pedig túl hosszú lett volna a válasz az újságírónak. És lassan megértettem, a legtöbb újságíró nem is az olyan bonyolult válaszokat keresi, hogy: igen, egy darabig csak az apámmal éltünk, és igen, anyám leginkább Londonban élt, de azért találkoztunk itt-ott, szóval nem olyan volt, mintha nem lett volna anyám, és amúgy nagyon közel állt hozzám az ő anyja, a nagymamám, és voltak más közeli családtagjaim is, sőt néhány hosszú távú bébiszitterem is, akik óriási hatást gyakoroltak a korai éveimre, az apám pedig újranősült, és a mostohaanyám komoly szerepet játszott a kamaszéveimben, és általánosságban azt tudom mondani, hogy kreatív gyerekként, aki szeretett olvasni,

gyakran elképzeltem magam más emberek életében, és megpróbáltam elképzelni azt is, milyen lenne az egyik nyuszinak lenni a *Gesztenye, a honalapító*ból, és valószínűleg eleve pont emiatt lettem színész, és soha nem gondoltam, hogy „anyukának lenni" amolyan egyszerű személyiségvonás, létezik mindenféle anyuka, és az, hogy egy karakter történetesen anya, csak egy sajátosság, amit figyelembe veszek a megformálásakor, de nem az egyeden, és amúgy George Clooney-tól meg szokás kérdezni, hogy tényleg orvosi suliba járt, mielőtt beválogatták a Vészhelyzetbe? Egy Shakespeare-színésztől megkérdezik talán, hogy ölt már embert vagy uralkodott már monarchián vagy halálozott már el egy tragikus sorsú szerelmi viszony miatt?

Nyilván mindenki érti, hogy ez a magyarázat nem férne el kényelmesen az *Entertainment Weekly* hasábjain vagy a *Vulture* egyik tweetjében. Úgyhogy minden válaszból bebifláztam egy másik verziót, amely az igazság/kitaláció skála eltérő pontján helyezkedett el. „Szerintem az, hogy anya nélkül nőttem fel, azzal járt, hogy nem voltak előzetes elképzeléseim arról, milyen is egy anya", hangzott az egyik ilyen válaszom. Milyen bántó leegyszerűsítése ez egy nagyon komplex témának! De igyekeztem bepréselni magam két oldalra. Az igazság mindeközben az volt, hogy egyszerűen fájt anyámról beszélni.

Egyébként a Szívek szállodája idején kezdték el gyártani a tévésorozatokból készült dvd-kiadásokat, és az otthoni dvd-lejátszók is egyre elterjedtebbek lettek. Úgyhogy hiába dolgoztam már többé-kevésbé állandóan egy évtizede, anyám a szakmai életemből csak az ilyen dvd-knek köszönhetően látott valamennyit. Lehetséges, hogy azokban az években gyakrabban látott a tévében, mint a valóságban, ez volt a mi saját Honda/Pacer paradoxonunk. Örültem, hogy végre láthatja és értékelheti a munkámat, de szívesebben vettem volna, ha sokkal több időt sikerül együtt töltenünk a valóságban.

És nem, még soha nem voltam anya, de sokáig szerettem egy gyereket, aki nálam lakott, és remélem, az életem hátralévő részében is fontos szerepet tölt majd be, és anyai szeretettel viszonyultam több fiatalabb barátomhoz és a két húgomhoz és az öcsémhez, és szeretem a két unokahúgomat és a két unokaöcsémet és a keresztgyerekemet, akit egyhetes kora óta ismerek, és szeretem, hogy mindig nálam tartjuk a hálaadást a családtagjaimmal és azokkal, akiket a családtagjaimnak tartok, és tudom, milyen az igazán mély szeretet és odaadás, és adtam már tanácsokat, de fogtam is már be a számat, ha úgy éreztem, semmi közöm az adott dologhoz, és aggódtam, szeretni fogják-e, amit vacsorára készítettem, aggódtam, épségben hazaérnek-e, megkapják-e az állást, amit annyira akartak, boldogok-e a párkapcsolatukban (még akkor is, ha nem voltam benne biztos, hogy jó nekik az a párkapcsolat), és rászántam időt és pénzt azokra az emberekre, akiket szeretek, és nem vártam cserébe semmit, semmi mást nem akartam, csak hogy boldogok és egészségesek legyenek, teljes életet éljenek, és jó és kedves emberek legyenek. Mindettől persze nem vagyok anya, de az anyák is ilyesmiket éreznek és csinálnak, és egyes anyák nem éreznek és csinálnak ilyesmiket, mégis anyáknak számítanak.

Aznap este a *The Tonight Showman*, a paceres csattanóval meséltem el a sztorit, és nem sült el tökéletesen. Tudtam, hogy hazudok, és bár tulajdonképpen ezt csinálom a munkaidőmben, akkor mégis rosszul éreztem magam. Szerintem jobb vendég lettem volna, ha őszintén mondom el a történetet. Azóta a talk show-s szerepléseim alkalmával meséltem már teljesen igaz sztorikat, de olyanokat is, amelyek csak nagyrészt voltak igazak, a szórakoztatás kedvéért kicsit feljavítottam őket, és interjúhelyzetben mindig vannak a fejemben kétoldalas és felhígított válaszok is, fel vagyok készülve arra, hogy a létező legösszetettebb kérdésekre is leegyszerűsített válaszokat adjak.

Mi a legfontosabb, az igazságot kimondani, vagy egy olyan igazságot kimondani, ami boldoggá teszi majd a közönséget, vagy egy teljesen más igazságot kimondani, és vajon számít-e, hogy a közönség tudja, melyik igazságot mondom ki? Mindkettőnknek jobb, ha én döntöm el, melyik két oldalt akarom veled elolvastatni? Honda vagyok vagy Pacer? Azt hiszem, kicsit mindkettő.

De én ki vagyok békülve ezzel az ellentmondással. Egészen addig, amíg én írhatom meg a saját konklúzióm.

6.

A DRÁGA JACKSON NÉNI DÉLUTÁN ÖTKOR ELVISZ VACSORÁZNI

AZ ELSŐ ESSZÉKÖTETEMBEN bemutattam az öreg Jackson nénit, egy kedves, kissé konzervatív nagymamát. Ezt a karaktert a Vásott szülők idején formáltam meg, és az volt a funkciója, hogy ne tűnjek cikinek a fiatalabb színésztársaim mellett, úgy értve: tetszik a tizenötödik orrpirszinged, de az öreg Jackson néninek az jutott eszébe, hogy itt talán meg kéne állnod. És talán furának hangzik, de az olvasóim azóta kérdezősködtek róla, olyan, mintha elkezdett volna saját életet élni. Ezért arra gondoltam, most elkísérhetnénk délután ötkor vacsorázni, hogy elmesélje, hogyan kezeli az újdonsült hírnevét, és mik járnak mostanság a fejében.

MILYEN HELYES EZ AZ ÉTTEREM, nem igaz? Általában hétfő esténként járok ide a Korai Csemegéért. Az a szemrevaló parkolófiú, Paul mindig a bejárat közelében tartja az én régi tragacsomat, még kérnem sem kell, ősszel megy vissza a kollégiumba, tanár akar lenni. Na szóval. Lehet, hogy félreértek valamit, de jól tudom, hogy van itt egy író, aki megemlített engem a könyvében, és úgy hívják, hogy Laurel Grimm, vagy valami ilyesmi? És hogy szerepelt valami Színek szállodája című műsorban? Egyszer megpróbáltam végignézni, de több dolog is összezavart, például már maga a cím is. Két barátról szól, akik kedves fiatal nőknek tűnnek, de nem tudom,

mitől színes az a szálloda, ha az a kishölgy többnyire katolikus iskolás egyenruhát visel, ami szép és jó, de azért nem nevezném színesnek, a másik meg valami furcsa elképzelés szerint kalapot visel a copfos haján, és kutyaarcokkal ellátott trikókat, ami lehet, hogy aranyos, de akkor sem értem. És folyton úgy beszélnek, mintha valami gazemberek üldöznék őket. Na, mindegy, nem akarok panaszkodni, nagyon kedves volt ettől az írótól, hogy megemlített a könyvében, jövő héten bele is lapozok a könyvtárban. Szeretek könyvtárba járni, és amúgy is vissza kéne már vinnem a nálam lévő Agatha Christie-t. De visszatérve arra a tévéműsorra: azt hiszem, az anya a kedvencem, egy csomó csúnya dolgot mond, amitől mindig nevetnem kell, az apa meg jó magas és elegáns, és olyan édes a hangja, nem? Mondta nekem valaki, hogy pár éve meghalt, szomorú, nem igaz? Egyébként elég furcsa városban élnek, olyan, mintha soha nem mennének sehová, csak körbe-körbe egy ilyen nyitott fészer körül, ahol virágok nőnek, és van egy vonzó férfi, aki a kifőzdében dolgozik, tőle kapnak mindig sok kávét, és bármennyire is sokat morgolódik, azért mindig beadja a derekát a Furcsa Kalapos Kisasszonynak, ami szerintem elég nagy hiba, az a nő már úgyis túl sok kávét iszik Van még a helyi szállodában egy aranyos séf, aki csodálatos tortákat süt, már amikor nem égeti oda őket, és dolgozik ott még egy férfi, aki egy francia üzletembernek tűnik, talán ő visz színt a szállodába? Na, mindegy. Talán meg kéne néznem még egyszer. A modern világ néha olyan zavaros.

Rendszeresen csak kevés műsort nézek, például a *Jeopardy!* című vetélkedőt. De az a kedves Alex Trebek elhunyt, és nem tudták eldönteni, kivel helyettesítsék Az a Ken Jennings jóravaló fiúnak tűnik, és tetszik az a Katie Couric is, de hogy lesz annak ideje más műsort is vezetni, ha egyszer ott van neki az a *Today*? Tényleg nagyon jókedvűnek tűnik, és ez fontos is manapság, amikor olyan zord időket élünk Emlékszem LeVar Burtonre abból az űrös

műsorból, ahol fejkendőt húzott a szemére, és úgy tudom, ő már gyerekmeséket is szokott felolvasni. Hát nem édes?

Na, itt jön a pincérnő. Még mindig lehet őket így hívni? Az én koromban már nehéz tartani a lépést a szokásokkal. Azt azért tudom, hogy az emberek már másképp szeretik hívatni magukat, és az én véleményem szerint az a legkevesebb, hogy az egyik ember udvarias legyen a másikkal, és úgy hívja, ahogy az szeretné. Ha ön Barbaraként mutatkozna be nekem, én viszont azt mondanám, nekem jobban esne Judynak hívni, az nem lenne túl szép, igaz? Üdvözlöm, drágám, hogy mi? Ja, igen, szerintem tudunk már rendelni. Lássuk, a csapos készít Sidecart? Csodás. Az én Mr. Jacksonom mindig ilyet csinált, amikor együtt néztük a *Jeopardy!*-t, és mióta ő nincs, mindig csak ezt iszom, ha elmegyek valahová. Soha nem tanultam meg, hogyan készítsem el magamnak, és hát nem édes, hogy valaki tud nekem csinálni valamit, ami az én Mr. Jacksonomra emlékeztet engem?

Általában igyekszem az élet napos oldalát nézni, de van pár dolog, amivel nem tudok megbirkózni. Például a jelszavakkal. Én az evéssel kapcsolatban mindig csak arra használom a számítógépet, hogy rendeljek egy nyitott pulykás szendvicset a… még sose ettél ilyet? Jaj, hát én minden héten eszem. Olyan, mintha minden héten hálaadás lenne. Fehér kenyér, meleg, de nincs megpirítva, van rajta egy réteg tört krumpli, aztán nem túl vastagra, de nem is túl vékonyra szelt pulyka, aztán egy kis szósz a tetején, jó forró szósz. De hogy házhoz szállítsák, nemcsak a jelszó kell, hanem kapok egy kódot a telefonomra, és néha meg kell fejtenem egy ilyen rejtvényszerűséget, hogy hány tűzoltót látok azokon a képeken, és a robotok biztosan sok pulykás szendvicset rendelhetnek, mert folyton ilyen dobozokat kell kipipálnom, hogy én nem vagyok robot, pedig ez elég egyértelmű, hát ki ismer kifőzdékből pulykás szendvicseket rendelő robotokat? És nem is vagyok benne biztos, hogy egy robot meg tudná mondani, melyik képen van tűzoltóautó meg pálmafa,

olyan homályosak azok néha. Micsoda zűrzavar, mondta mindig Mr. Jackson. A jelszavam egyébként Mrjacksonl23! Á, drágám, nem baj az. Ha egy robot a nevemben akar nyitott pulykás szendvicset rendelni, hát felőlem vigyen belőle a barátainak az űrbe vagy ahonnan pulykás szendvicses weboldalakra próbálnak bejelentkezni.

Azt sem tudom már követni, hogy hányféle ilyen izé kell ahhoz, hogy az ember tévét nézzen. Van nekem olyan Netflaxom meg Zulum, de mindig elfelejtem, melyik műsor melyiken megy, és a képernyőn olyan sok négyzet közül lehet válogatni. Nem lenne egyszerűbb mindent egy helyre rakni? Régen, azt hiszem, ezeket hívtuk csatornáknak.

Na de elég a zsörtölődésemből. Az emberek folyton azt kérdezik tőlem, mi mindent tanultam a hosszú életem során, és nem vagyok benne biztos, hogy hasznos dolgokat, de azért mondok párat. Ha csak három napra utazol el valahová, mindenből elég egyet vinned, de ha hosszabbra, akkor kettőt, és hasznos már akkor teletölteni a kocsit benzinnel, amikor még negyedig van a tank, így sose kerülhetsz bajba. Érdemes otthon külön szekrényben tartani pár gyertyát és szappant arra az esetre, ha gyorsan át kell szaladnunk egy barátunkhoz, akinek a születésnapja az utolsó pillanatban jutott eszünkbe. Vegyünk csomagolópapírt januárban, amikor akciós, és időnként cseréljük le a zoknijainkat, hát nem jó néha újat venni, olyan kicsi dolog, mégis annyira jól érzi tőle magát az ember. Ha van, aludjunk a saját külön szobánkban, a minap én is ezt csináltam, és ugyan kiégett a körte az éjjeliszekrényen lévő lámpában, és a fürdőszobai csap csöpögött, mindent megcsináltatok szépen, mire jön az unokahúgom látogatóba. Az unokahúgom valami tudományos dolgot tanul az egyetemen, és mindig mondom neki, hogy felőlem aztán tanulhat tudományos dolgokat, de akár azt is, hogyan kell elkészíteni az áfonyás goffit, a legfontosabb úgyis az, hogy jó és kedves ember legyen. Szerintem nem emlékeztetjük erre eleget a gyerekeinket, aggaszt, hogy mindig mindegyik a

teljesítménye miatt aggódik, vagy úgy érzi, hogy vállalatot kell alapítania, amit aztán tizenkét éves korára eladhat annak a *Shark Tank*-es Mark Cubannak, ahelyett, hogy egyszerű, boldog életet élne tele barátokkal és könyvekkel, és nézné az eget, csak úgy. Lássuk, mi van még. Ja, igen, nem is gondolná az ember, milyen könnyen lehet fűszernövényeket termeszteni egy kis cserépben valahol a konyhaablakban, egy kis mentát a teázáshoz meg bazsalikomot a salátába. Az .5-ös toll nem túl vastag és nem is túl vékony, jaj, most, hogy így belegondolok, azért tanultam pár dolgot, majd belerakjuk egy olyan Google-dokumentumba, meg ne lepődj nekem! Azt nem tudom, hogyan kell macskára cserélni a fejemet, miközben a FaceTime-on beszélgetünk, és nem tudom csinálni azt a fura táncot se, de azért egy Google-dokumentumot létre tudok hozni, és bele tudom írni, hogy mi mindennel érdemes tartani a lépést, hogy tudjam élvezni, hogy olyan fiatalok társaságában vagyok, mint amilyen te vagy, és jó is, hogy ez szóba került.

Mindig nagyon hasznos, hogy legyen egy olyan barátunk, aki sokkal idősebb, és egy olyan is, aki sokkal fiatalabb nálunk. Az idősebb emlékeztet majd, mit érdemes várni az életben, a fiatalabb meg folyton újra meg újra elmesél majd valamit, így nem felejtünk el emlékezni rájuk Az idősebb megnyugtat majd, hogy még sok időnk van hátra, a fiatalabb meg elfeledted velünk az időt, mert amikor vele vagyunk, úgy érezzük, akár csak egy pillanatra is, hogy pontosan egykorúak vagyunk

Na de, most már rendeljünk Egy előételt meg egy entrée-t és még egy Sidecart Mr. Jackson tiszteletére, bárhol is legyen most, aztán lassan lemegy a nap, de ha szeretnéd, csipkedhetjük magunkat, és akkor időben hazaérünk a *Jeopardy!*-re.

7.

SZÍNÉSZGYÁR A SZÓRAKOZTATÓIPARBAN

ÉRDEKEL, HOGYAN KÉSZÍTENEK az emberek különböző dolgokat, érdekel a folyamat, hogyan jön létre valami. Szerintem ezzel a legtöbben így vagyunk. Nem véletlen, hogy annyi tévéműsor, sőt teljes csatorna arra koncentrál, hogy bemutassa, hogyan újítanak fel mások házakat, amelyekben mi soha nem fogunk élni, hogyan sütnek finomságokat, amelyeket mi soha nem fogunk megízlelni, hogyan varrnak meg ruhákat, amelyeket mi soha nem fogunk viselni. Tetszik a folyamat, ahogy a semmiből valami lesz, és nem is igazán számít, mi az a valami. A főzős műsoroktól nem tör rám az éhség. A házfelújítós műsoroktól nem tör rám a költözhetnék Azokat az egészen apró házakat bemutató műsoroktól nem tör rám az építhetnék Egyszerűen jó látni, hogy valami átalakul és esetleg jobb lesz, érdekes megfigyelni, milyen döntéseket hoz az alkotó útközben. Néha azt is szórakoztató vagy akár tanulságos végigkísérni, hogyan lesz valami rosszabb, például amikor egy házaspár úgy dönt, a kis Johnny emeletes ágyából Jurassic Park tematikájú vidámparki játékot csinálnak, vagy színpadot állítanak fel a dolgozószobában. „Én ilyen őrültséget soha az életben nem csinálnék!” – kiabálhatjuk oda a tévének, miközben egy favonatot faragunk éppen a használaton kívüli hálószobában, amelyet átalakítottunk egész évben üzemelő Télapó-műhellyé.

Időnként egyenesen bizarr műsorokat is képesek vagyunk végignézni. Azt például ki gondolta volna, hogy tömegeket mozgat

meg, ahogy tizenegy évesek lefőznek egy hétfogásos menüt nem egészen fél óra alatt? Mégis, a jelek szerint rengetegen szeretjük nézni, ahogy az a sok kisgyerek úgy izzad, hogy közben próbál nem sírni, és így belegondolva nem is főzőműsort látunk, hanem inkább *A legyek ura* remake-jét. Marha jó. És úgy tűnik, az efféle műsorokat illetően feneketlen a bendőnk, a készítőknek mindig újabb és újabb dolgokat kell kitalálniuk. Soha nem fogsz enni azokból a kolbásztekercsekből, amelyek Paul Hollywood sztárséf felügyelete alatt készültek a *The Great British Baking Show*-ban, de azért elég kíváncsi vagy, hogy kövesd a műsort, vagy legalábbis én az vagyok, feltehetően azért, mert a folyamat, a kreativitás és a szenvedély, amivel sokan dolgoznak – függetlenül attól, milyen munkát végeznek –, magával ragadó, és könnyű hozzá kapcsolódni.

A színészlétben a mai napig sok számomra a rejtély. Emlékszem, gyerekként egy tévéműsort nézve azt gondoltam: nekem ez a szereplő nem hiteles. Ez az egyszerű felismerés, és a vágy, hogy többet tudjak a színészkedésről, ültette el bennem a magot, amelyből aztán a karrierem sarjadt. Nekem fizikailag is rossz érzéssel járt, ha valaki, akit egy műsorban néztem, fiúsnak tűnt, és egészen mást éreztem, amikor az adott szereplő hiteles volt. Néha önmagamra is így reagálok: zavarosnak tartom az adott írásomat, vagy hiányolok valamit az egyik alakításomból (de nem feltétlenül tudom megmondani, mit), vagy nincs meg az összhang egy jelenetbeli színésztársammal. Mindig valamilyen jellegzetes érzéssel jár, amikor valami nem klappol, és egészen másmilyennel, amikor a szavak és az energia egyszerűen magukkal visznek színészként – vagy talán fordítva van? Akárhogy is, amikor a helyükön vannak az érzelmek és a szavak, valami úrrá lesz rajtam. Ha ez neked nem teljesen érthető, sebaj, nem vagy egyedül, néha nekem sem az. A színészet mesterségéről néha nehéz pontosan beszélni, nagyon személyes munkáról van szó. Vannak olyan színészek, akik megjelennek a forgatáson, elmondják a szövegüket, aztán találkoznak egy

barátjukkal, és simán maguk mögött hagyják az egészet, míg vannak olyanok is, akik szélsőséges mentális és fizikai megpróbáltatásokon mennek keresztül. Láttam színészeket, akik kérésre azonnal tudnak sírni, de olyanokat is, akiknek már a hiperventilálás állapotáig ugrándozniuk kell fel-le, és egy zsák hagymába kell nyomniuk az arcukat, hogy ugyanezt tudják produkálni. A néha megviselt lelkünk lefilmezésének folyamata viszont elég jól megtanulható, van egy alapvetően világszerte ugyanolyan nyelve, a történetmeséléshez mindenhol ugyanazok az építőkockák kellenek Én legtöbbet a tévésorozat-készítésről tudok Úgyhogy, ha filmszakra akarnál menni, de még nem sikerült megtalálnod ennek a helyét az életedben, hadd kínáljak most egy rövid gyorstalpalót arról, hogyan is működik a színészgyár a szórakoztatóiparban. (És nyugodtan használhatod a Színész Kolbász nevet a metál-zenekarod alapításánál vagy a drag queen estjeiden.)

Színészként olyan munkás vagyok, aki egy piacra dobott termékből a saját darabjáért felelős. Bizonyos értelemben gyárban dolgozom. Ezzel nem egyenlőségjelet akarok tenni a színészek és a gyárakban dolgozó kétkezi munkások közé, inkább arról szól a párhuzam, hogy én is csak a végtermék egy részéért felelek A végleges produktum már nem az én kezemben van. Amint elkészül a termék, amelyen én is dolgoztam, mindenki szabadon dönthet, hogy megveszi-e, tetszik-e neki, mesél-e róla a barátainak, vagy inkább valami mást néz. Ebből a szempontból nem különbözöm a farmernadrágokon lévő zsebektől. „Elsőre tetszett az a farmer", újságolhatod egy barátodnak. „De miután hordtam egy kicsit, túlságosan is kinyúlt." Lehet, hogy nem a zsebbel volt bajod, még az is lehet, hogy az kimondottan tetszett, de ettől még visszaküldődd a farmert a boltba. Hasonlóképp, lehet, hogy először tetszik egy műsor, de aztán ráunsz, amikor a karakterek idegesítő döntéseket hoznak, vagy egyszerűen arra jutsz, hogy túl fárasztó újabb fiktív karaktereket megismerni, amikor végső soron úgyse lesz jobb semmi

a *Love IsIand*nél (lehetőleg az angol változatnál). Szóval hiába voltam csak a zseb, ha egyszer nem tetszik az embereknek a farmer, munka nélkül maradok. (És nadrág nélkül is? Lehet, hogy ezen a metaforán nem ártana még gondolkodnom.)

A televíziózás világa még inkább gyárra hasonlít, mint a mozifilmeké, abból a szempontból, hogy milyen és mennyi beállításra van szükség az adott történet elmeséléséhez. A kereskedelmi csatornák dolgát jócskán meghatározza, hogy reklámokkal kell megszakítaniuk a műsorokat, vagyis az íróknak úgy kell felépíteniük az egyes blokkokat, hogy a végükön lévő esemény vagy fordulat ott tartsa a nézőket a csatornánál. A hirdetők pedig eredményeket akarnak látni a pénzükért, úgyhogy a tévézés nagy tömegeket céloz meg. Ha az emberek úgy szeretik a *Lángoló Chicagó*t, ahogy az van, akkor a készítők azt szállítják, amit az emberek rendeltek (de remélhetőleg nem égetik oda, pfff). A televíziózás, különösen az elmúlt évtizedben, kreatív értelemben óriási fejlődésen ment át, és szerényen megjegyzem (mivel egy kicsit én is érintett vagyok), hogy az olyan sorozatok, mint a *Zoeys Extraordinary Playlist*—ahol a főhős dalban hallja más emberek gondolatait látványos példák arra, milyen vagány ötleteket tud bevállalni egy csatorna. De bármennyire is avantgárd vagy mainstream egy produkció, és bárhogy is hívják a csatornát vagy a streaming-platformot, létezik egy alapvető filmnyelv, egy közös szótár, amelyből minden történetmesélő dolgozik.

Tegyük fel, hogy egy olyan produkciót nézel, amelynek nyitójelenetében két ember találkozik egy kávézóban. Először látunk egy totálképet: napsütéses, forgalmas utca, sárga taxi, a fákról őszi levelek hullanak így kapjuk meg az alapvető információkat: milyen évszak van, milyen napszak van, milyen nagyvárosban vagy kisvárosban járunk Egy ilyen megalapozó beállítással a filmkészítők lefektethetik a sztori alapjait és szereplőit. És a stílust is: vígjáték lesz, vagy talán dráma? Az orvosi drámák ritkán indítanak vidám

zenével és a karácsonyra kidekorált üzletek panorámaképével. Ha viszont egy arcközelivel kezdődik egy produkció, abból a néző nem tudja, kihez beszél az illető, hol vannak éppen, mikor játszódik a sztori, vagy honnan jött a kávé, amely csak úgy felbukkant a jelenetben. Ha nem jelenik meg valamilyen felirat a képernyő alján – például, „Egy vancouveri kávézóban vagyunk, ősszel" –, a nézőnek nincsenek fogódzói.

Tegyük fel, hogy ebben a nyitójelenetben a férfi szereplőnk, Harry érkezik meg a kávézóba. Leül, ránéz a telefonjára vagy az órájára, ebből megértjük, hogy aggódik, amiért késett, esetleg kér a mellette elhaladó pincértől egy feles whiskyt, ebből megértjük, hogy ideges. Lehet, hogy zsúfolt a terasz, ahol ül, és az is lehet, hogy esőre áll az idő. És ha még távolabbról veszi Harryt a kamera? Mi van, ha a felhőkből indít, ahonnan rálátni egész New York Cityre? Ebből leszűrhetnénk, hogy Harry sztorija csak egy kis szelete egy jóval nagyobb világnak, plusz a beállítás arról is árulkodna, hogy a készítőknek milyen sok pénzük volt. Szóval elég sok beszédes információt megtalálhatunk egy ilyen megalapozó beállításban.

Aztán megérkezik női főszereplőnk, Glenda, bocsánatot kér a késésért, és rendel valamit a pincértől. Furán szorongatja az ölében a táskáját, Harry esetleg rákérdez, hogy jól érzi-e magát, és a nő benyúl a táskájába, amikor is jön egy szűkébb képkivágat, ahol mindkét szereplőt látjuk, vagy ebben az esetben inkább mindkettőjük profiljáról kéne képet kapnunk, hogy lássuk, amint Glenda benyúl a táskájába, és kiemel belőle Harrynek egy élő csirkét. Mivel a korábbi beállításból már tudjuk, hol tartózkodnak, nem kell újabb totált kapnunk a kávézó nyüzsgő teraszáról, minket ezen a ponton amúgy is sokkal jobban érdekel a csirke ügye. Ugyanakkor, ha egy szűkebb képkivágatban látnánk Glenda arcát, akkor lemaradnánk arról, hogy kiveszi a csirkét a táskájából, és kiabálhatnánk a tévénkkel, hogy HOGY KERÜLT ODA AZ A CSIRKE, mire a szobatársunk vagy szerettünk rákérdezhetne, hogy

elment-e az eszünk. De mivel az teljesen természetes (az én fejemben legalábbis, valami oknál fogva), hogy Glenda (óvatosan) kivesz egy élő csirkét a táskájából, fontos, hogy egyértelmű legyen, nem a földről emelte fel, és nem is a pincértől kapta.

Harry aztán (óvatosan) átveszi a csirkét, megpaskolja a fejét, majd könnyekben tör ki. Ekkor vagy még az előző pillanatban jó lenne kapnunk egy ellenbeállítást vagy ansnittet is, hogy kicsit többet lássunk Glenda hátából, hogy emlékezzünk rá, ő még mindig ott van, együtt ülnek a kávézóban, és esetleg ezután jöhetne egy közeli Harry arcáról, hogy lássuk az érzelmi reakcióját.

Az, hogy ellenbeállítást vagy közelit használnak, általában attól függ, melyikkel tudják a lehető legjobban elmesélni a sztorit, ami nyilván szubjektív döntés. Egy közeli lehet nagyon hatásos, főleg annak fényében, hányán néznek manapság filmeket és sorozatokat hatszáz centi átmérőjű tévéken. Ugyanakkor sok fiatal néz filmeket és sorozatokat a számítógépén vagy a telefonján, ez pedig megnehezíti a készítők dolgát. Ellenbeállítással kicsit nagyobb a mozgástér, mintha csak a színész arcát látnánk. Egyes vígjátékrendezők úgy vannak vele, hogy szuperközelit csak nagyon ritkán vagy egyáltalán nem szabad használni. Közelit akarok Seth Rogen arcáról, amikor elcsúszik a banánhéjon, vagy tetőtől talpig akarom látni ebben a pillanatban? És persze a realitásokat sem árt figyelembe venni a döntéshozatalnál: lehet, hogy a csirke (hívjuk, mondjuk, Arthurnak? miért is ne) nem valami szófogadó állat, vagy esetleg fáradt (néha van tartalékcsirke, bár azért nem mindig), és lehet, hogy néhány beállítás felvétele alatt, amíg Harry a kezébe fogja, elfogy a türelme, és elkezd fura csirkehangokat produkálni, vagy csipkedni kezdi a férfi arcát, és ez nemcsak a hangtechnikusoknak probléma, hanem a Harryt játszó színésznek is, aki nem különösebben örül, hogy csipkedik az arcát. Szóval egy közelinél nemcsak Harry reakcióját láthatjuk, hanem ekkor a csirkéért felelős gondozó is kikaphatja az állatot a férfi kezéből,

amikor is a kellékesek Glenda kezébe nyomnak egy plüss- vagy gumicsirkét, hogy ne a semmivel kelljen dolgoznia, és legalább valami csirkeszerűt szorongathasson. Ha valaki látta az *Evan, a minden6ó* című filmet – én ezt nagyon élveztem forgatni, de a Rotten Tomatoeson 27%-on áll (minden nem jöhet össze!) –, abban főleg élő állatokat látott, de pár CGI-osat is, én pedig a forgatáson általában egyiket sem. Egy hatalmas plüssállathalmot néztem, és megítélésem szerint már az erre adott reakcióim miatt legalább 28-ra kéne javítani azt az értékelést. Kérek mindenkit, hogy nyújtsa be az e-mailes petícióját.

(Ha már szóba kerültek a hús-vér állatokat helyettesítő plüssök: nincs annál rémisztőbb, mint amikor egy forgatáson gumibabákat adnak az ember kezébe, mert az igaziaknak pihenniük kell. A forgatás humor heroldjai ilyenkor szeretnek úgy tenni, mintha még mindig az élő babát fognák, és feldobják jó magasra, ebből kifolyólag az évek során volt vagy tizenhét infarktusom.)

Térjünk vissza Harryhez és Glendához. Harry közelijénél a rendező szólhat Glendának, hogy ismételje meg az iménti kézmozdulatait, vagy tegyen úgy, mintha még mindig fogná a csirkét, hogy a beállítások majd passzoljanak egymáshoz. Vagy a kameraman szólhat, hogy ebben a beállításban „nem látszik”, vagyis ne csináljon semmit a kezével, nem lesz gond a folytonossággal. Ilyenkor azt is szokták mondani, hogy „belül vagyunk”, ami gyakorlatilag ugyanezt jelenti, így viszont napi tizenkétszer hangzik el, hogy „Laurenen belül vagyunk”. Hollywoodban nyilván mindannyian felnőttek vagyunk – leszámítva a csirkéket és a babákat –, szóval igyekszünk fapofával biccenteni és másfelé nézni, nem pedig kuncogni, amikor meghalljuk, hogy valakin belül vagyunk. Aztán van még a szekond (vagy csöcsös), amikor a színész mellkastól felfelé látszik, meg a cowboy (vagy amerikai) beállítás, ami a régi westernek idejéből ered, ezeknél térdtől felfelé látszik a szereplő (így látható, hogyan kapja elő a pisztolyát a tokjából). Hogy

az egyik fajta beállítás a szlengben a női mellről kapta a nevét, a másik az erőszakos férfiakhoz kötődik, az csak újabb példa a jó öreg rendszerszintű hollywoodi szexizmusra. Van amúgy még egy kameramozgás, amelyre Mickey Rooney néven hivatkoznak, mert lassú, lopakodó stílusú. Jópofa!

Amerikában a forgatás azon területét, ahol a sminkesek és fodrászok és a színészek lakókocsijai vannak, alaptábornak nevezik, Kanadában cirkusznak. Amerikában a nap utolsó beállítását martininek hívják, ez még abból az időből származik, amikor mindenki úgy piált, mint Don Draper.

Kanadában ugyanezt ablak néven emlegetik, mert a nap végén az ember a fizetését, hát, gondolom, egy ablakon keresztül kapta meg régen. Én legalábbis úgy képzelem, olyan volt ez, mint a bankban felvenni egy összeget.

De térjünk vissza a csirkés jelenetünkhöz. Talán feltűnhet, hogy ha Harrynek sírnia kell, amikor megkapja Glendától a csirkét, a rendező miért nem a sírásával indított, hogy szerencsétlennek ne kelljen újra meg újra bőgnie minden beállításban, még a totálban is, ahol már kevésbé látszik. Először is, nagyon figyelmes, hogy ez eszedbe jutott, kedves ember lehetsz. Néha, különösen egy ilyen érzelmes jelenetnél, lehet indítani közelivel is, de sok érv szól ellene. Ez a jelenet például egy teraszon játszódik, nappal, és többféleképp lehet olyan meggyőzően megvilágítani egy arcot, hogy ne tűnjön úgy, mintha a nap lemenne, mint egy totál esetében, ahol CGI-égboltra lenne szükség, és ez egy ilyen csirkés produkció büdzséjébe valószínűleg nem férne bele. Ami pedig a csirkéket és a nem gumibabákat illeti, a szakszervezet meghatározza, hogy ezekkel hány órát lehet egy nap forgatni. A *Kerge kacsák: Így* kell *tarolni!* esetében – most épp ezen a sorozaton dolgozom a Disney+-nak – állandóan versenyt futunk az idővel, mert a gyerekeknek mindennap x órakor „le kell húzni a rolót”, különben mehetünk mind a rács mögé.

Van egy népszerű mondás a színészek körében: „Mi csak azt tudjuk befolyásolni, mi történik a felvétel és a csapó között.” De még ez sem feltétlenül igaz. Valaki másnak (a rendezőnek, a vágónak, a csatorna vagy a stúdió képviselőinek) is lesz erről véleménye. „Ha lehet, ezt használd majd, jó?”, szoktam néha mondani egy rendezőnek egy nekem tetsző beállításra. Ilyenkor minden rendező közepesen meggyőzően bólint, aztán megszökik csirkesalátát enni (csak Arthur meg ne tudja). Sok tényezőt vesznek figyelembe a végtermék összeállításánál, és az, hogy „ez volt Lauren kedvenc beállítása”, nem a legfontosabb ezek közül. Bár az, hogy „ez volt Brad Pitt kedvenc beállítása”, valószínűleg többet nyom a latban. Meg is kérdezem majd, amikor délután átjön kártyázni. Ilyen tehetséges színész, és még römizni is tud!

De akár rólam van szó, akár Brad Pittről – amúgy, Brad, ha ezt olvasod, útközben vegyél már légyszi valamilyen üdítőt! –, egyetlen teljes felvételt ritkán használnak egy jelenetben, a korábban említett okoknál fogva. Szinte soha nem látunk olyan jelenetet, ahol végig totált kapunk, vagy ahol soha nem vágnak el a közeliről. Kivételek az olyan sétálós jelenetek, amikor a kameraman általában hátrafelé gyalogol a színészek előtt, a testére rögzített Steadicammel. A *Szívek szállodájá*nál egy csomó ilyen felvételünk volt, és az ilyeneket mindig jó nézni, ajánlom megfigyelni a sorozatban. Nagyon életteliek, mert a színészek is mozognak és a kamera is, és bár belenyúlni a képbe továbbra sem tudunk, ezek a felvételek azért többet átadnak a közönségnek a forgatás energiájából. Ha viszont ezek rögzítése közben elhúz a magasban egy hangos repülő, vagy az egyik színész megbotlik, vagy bakizik a szövegében, akkor nincs mit tenni, elölről kell kezdeni az egészet. A Szívek szállodája esetében néha olyan bonyolultak voltak ezek a jelenetek (tizenegy oldalnyi dialóg, ez alatt megkerültük a kilátótornyot, felmentünk a lépcsőn, aztán lementünk róla, és végül elsétáltunk Luke-hoz), hogy a kamerarészlegen mindig számontartották, hányadik próbálkozásnál tartunk, mire

mindenkinek összejött minden. Azt hiszem, a rekordunk közel negyven volt.

A tévé világában a vágó készít egy első változatot a rendezőnek, aki megjelölte neki a kedvenc beállításait, és a rendező eldöntheti, hol és mikor használja a közeliket és a totálokat. Az adott epizód rendezője is csinál ezután egy vágást, majd a showrunner (aki a tévé közegében általában egyszerre az executive producer és a fő író) meghozza a végleges döntéseket, amelyek a történet elmesélését (és a csatorna, illetve a stúdió fejeseit) legjobban szolgálják A filmezés inkább rendezőközpontú, annál ritkán egyeztetnek a forgatókönyvírók-kal, miután azok leadták az anyagukat. Külön részleg dolga az, hogy hozzáadjanak a jelenetekhez különböző, már létező dalokat, vagy hogy új zenét szerezzenek a produkcióhoz, aztán jön a hangkeverés (mondjuk, fel kell csavarni a kotkodácsolás hangját, hogy viccesebb legyen), és megint másnak talán a CGI-n kell egy kicsit dolgoznia, hogy a csirke úgy viselkedjen, ahogy a készítők szeretnék. Ezt az egész folyamatot összefoglaló néven utómunkának nevezzük. Miután ez lezajlott, és „kész" a produkció, indulhat a marketing, ami megint csak egy külön gyár, és ez aztán végképp óriási hatást gyakorol a filmre vagy sorozatra, amiről azt hittük, már jól ismerjük. Lehet, hogy elvállaltam volna Glenda szerepét, mert azt gondoltam, egy fontos produkcióban játszom majd, amely arról szól, hogyan tanulhatunk meg szeretni, a marketingesek viszont dönthetnek úgy, hogy az enyém helyett a csirke fejét teszik a plakátra, mert a csirke jól működött egy Van Nuys-i fókuszcsoportnál. Elvégre termékeket gyártunk, amelyeket arra terveznek, hogy eladhatóak legyenek, és ahogy a mondás tartja: csirkével mindent el lehet adni. (Jó, igazából ez úgy szól, hogy szexszel mindent el lehet adni, de Arthur nem volt hajlandó aláírni a szerződésben a meztelenségre vonatkozó részt.)

Ha színészként dolgozol, vagy színészként szeretnél dolgozni, itt egy elég ötletszerűen összeállított lista azokról a dolgokról, amiket érdemes tudnod:

– Minden tévés pilotból kirúgnak valakit.

– Mielőtt munkába állsz az adott napon, nagyjából ezeregyszáz ember gondolt át minden egyes döntést, úgyhogy, ha a kellékestől kapsz egy bőröndöt, amit te csúnyának tartasz, vagy azt gondolod, hogy ilyet a karaktered a kezébe se venne, tartsd észben, hogy egy rakás ember már meghozta a bőröndre vonatkozó döntést, és a kellékesnek valószínűleg nincs más opciója.

– A tévézés világában van egy úgynevezett „hangvétel-megbeszélés", amikor a forgatás előtt minden jelenetet szétszednek, és a forgatókönyvíró elmondja a rendezőnek, melyik mögött mi volt a szándéka, és hogy reményei szerint hogyan játsszák majd el a színészek a karaktereket. Szóval, ha olyan megjegyzést kapsz a rendezőtől, amelynek nem sok értelmét látod, az azért is lehet, mert ő a showrunnertől kapta, és ő sem érti, de az a fő, hogy az író elképzelése érvényesüljön.

– A legtöbb hangtechnikus kiválóan ért ahhoz, hogy ki-be kapcsolja a mikrofonunkat a lehető legközelebb a „felvétel" és a „csapó" utasítások elhangzásához. De senki sem tökéletes, és néhány (nagyon kevés) rendező megkéri őket, hogy hagyják bekapcsolva a felvétel után is, hogy hallják, miről beszélgetnek a színészek. Az évek során rászoktam, hogy én magam kapcsolom ki a mikrofonomat a felvételek között, különösen, ha panaszkodom valaki/valami/Arthur, a másnaposnak tűnő csirke miatt.

– Azért nem veheted fel aznap a kék ingedet, mert valaki, aki magasabban van nálad a ranglétrán, aznap szintén kék inget vett fel.

– Azért nem veheted fel aznap a zöld ingedet, mert green screennel dolgoztok, amitől az inged láthatatlan lenne.

– Szinte senkin sem az igazi haját látod, leginkább azért, mert közel lehetetlen megoldani, hogy egy frizura egész nap ugyanúgy és

ugyanolyan jól nézzen ki, ami pedig a folytonosság szempontjából fontos. A magas felbontású tévékészülékek pedig remekül jönnek a sportközvetítéseknél, de a ragyák és a kopaszodás is sokkal jobban látszik rajtuk. A legtöbb filmes fodrász póthajakkal, parókákkal vagy hajsprékkel éri el, hogy a színész haja sűrűbbnek tűnjön.

– Mindenki, aki azt hiszi, tudja, kinél van az igazi hatalom a forgatáson, téved, kivéve, ha Brad Pitire gondol. Igaz is, Brad, hozol csipszet is?

– Ha már szóba került: a *Szívek szállodája* valamelyik évadjának forgatása alatt, amely a Warner Bros. stúdiójában zajlott, az egyik *Ocean's*-film is forgott. A stábjuk ebédidőben mindennap kosarazott, és egyszer merő véletlenségből direkt arra sétáltam a lélegzetelállítóan gyönyörű németjuhászommal (nyugodj békében, Hannah!), és Matt Damon odaköszönt neki. Akkor kerültem a lehető legközelebb ahhoz, hogy részt vegyek egy egzotikus autókat felvonultató bemutatón, amikor elhaladtam a forgatási helyszín mellett felsorakozott kocsijaik mellett. Azt pletykálták, hogy az ő stábjuk soha nem dolgozik többet napi nyolc óránál. Ezeket a részleteket azért osztom meg veled a kis színészképzésed keretei között, hogy ne érezd magad rosszul, amiért valószínűleg neked se lesz részed az ennyire luxuskategóriás színészéletmódban (nekem se lesz).

– Az átlagos színészek számára egy forgatási nap jellemzően tíz-tizenkét óra. Én gyakran dolgoztam tizenkét-tizennégy órát, és néhányszor a *Szívek szállodájá*nál tizennyolc-huszonegy órát is.

Lesújtó hír: Brad nem ért rá. Valaki más hozna üdítőt?{2}

8.

EGÉSZSÉGTÁBOROK, AMELYEKET KI NEM ÁLLHATTAM (LEGTÖBBSZÖR MÉGIS VISSZATÉRTEM HOZZÁJUK)

AZ ELSŐ NAGY ráismerésem azzal kapcsolatban, milyen is lehet hivatásos színésznek lenni, 1988 nyarára datálható. Erre közvetlenül azután került sor, hogy lediplomáztam a főiskolán, és felvettek gyakornoknak az Equitybe egy kis michigani színháznál. Mi, gyakornokok a musicalek kórusaiban énekeltünk, a kassza mögött ültünk, kerítéseket festettünk és jelmezeket varrtunk, mindezt pontokért cserébe, amelyek ahhoz segítettek hozzá, hogy tagjai legyünk az Actor's Equity nevű színházi szakszervezetnek. Nemcsak hogy nem kaptunk pénzt a munkáért, még nekünk kellett kifizetni egyheti összeget, hogy ott alhassunk az egyik helyi lakosnál, aki hajlandó volt befogadni minket. A darabok főszerepeit olyan profik alakították, akik már tagjai voltak az Equitynek, és főleg New York Cityből érkeztek. Addig egyeden hivatásos színészt sem ismertem, erre most egy teljes társulattal volt dolgom, akik közül sokan már szerepeltek a tévében vagy a Broadwayen, önmagában már az is izgalmas volt, hogy ugyanabban a helyiségben lehetek velük, és hallgathatom a sztorijaikat a forgatásaikról és a meghallgatásaikról és úgy általában az életükről. Elképesztően nagyvonalúan viselkedtek velünk, és nyíltan válaszoltak a kérdéseinkre. A szememben a hivatásos színészek olyan emberek voltak, akikben volt valami természetes önfegyelem, és rátaláltak a titokra, hogy

hogyan juthatnak át a túloldalra, ahol gazdagok talán nem lesznek, de legalább azt csinálják, amit szeretnek, és nem perkálnak le heti ötven dollárt a kiváltságért, hogy esténként az Oklahoma! kórusának utolsó sorában kornyikálhassanak, nappal pedig a vécé padlóját sikálják. Hamar kiderült számomra, hogy ennél azért bonyolultabb az életük.

Eleve úgy tűnt, mindenki olyan áldozatokat hozott ezért az életmódért, amilyenek az én fejemben még csak fel sem merültek korábban. Egyik reggel megtudtuk, hogy az equitys társaság egyik tagja országos turnéra mehet egy népszerű Broadway-musicallel. Legalább egy évnyi garantált munka. Ez óriási dolog! De aznap délután elhaladtam mellette, amikor telefonált egy fülkéből, és láttam, hogy sír. Miután letette, felém fordult. „Már így is annyiszor el kellett halasztanunk a nászutunkat", mondta a szemét törölgetve. „De mit tehetnék? El kell vállalnom. Főszerep." Az egyik idősebb színész elmagyarázta nekünk, ahhoz, hogy annyi alkoholt ihasson esténként, amennyit szeretne, egész nap kizárólag gyümölcsöt ehet. „Úgyis karakterszínész vagyok, szóval belefér", mondta. A legtöbb főszerepet játszó két férfi színész egy párt alkotott, de ezt a színházon kívül titkolták, mert attól tartottak, elrontana valamit a főleg nőkből álló közönség számára. „Ez az ára annak, ha főszerepet játszol férfiként", viccelődött az egyikük. Egy másik equitys színésznő épp akkor érkezett egy egészségtuningoló gyógyfürdőzés húzós hetéből, és mindenki ámult-bámult, milyen jól néz ki. „Hát, legalább ennyi, ha már semmi kaját nem kaptunk. Mit meg nem teszünk nőként egy főszerepért, mi?", mondta, és kifogástalanul manikűrözött ujjával finoman megkoppintotta az orrom. Ez a sok információ teljesen összezavarta a fejemben élő képet. Lenyűgözött, milyen különbségek voltak a fő- és a mellékszerepek között (és abban, melyik mit vár el az adott színésztől), és addig soha nem gondolkodtam el, én melyik területen lennék eredményesebb. Abban mindenesetre biztos voltam, hogy örülök, amiért egy gyönyörű

színésznő az orrkoppintásával arra utalt, hogy egy kategóriába tartozunk. Levontam a tanulságot, hogy az áldozatok és a fényevős gyógyfürdőzés valószínűleg kötelező elem a műfajban, és hozzáírtam őket ahhoz az egyre hosszabbra nyúló listához, amelyen a túloldalra való átjutás előfeltételei szerepeltek, legalábbis a képzeletemben.

Egy New York állam északi részén lévő elvonulási központban próbálkoztam meg életemben először egy egyhetes wellnessezéssel. A kilencvenes évek végén jártunk, tavasz volt, nemrég tértem haza a brooklyni lakásomba azután, hogy Los Angelesben töltöttem karrierem első pilotvadász szezonját. Miután minden létező barátom, valamint ügynökként és szereplőválogatóként dolgozó ismerősöm azt mondta nekem, hogy a karrierje első pilotvadász szezonjában senki sem kap szerepet egy pilotban, nekem csodálatos módon mégiscsak sikerült – egy félórás szitkomról volt szó –, és vártam, hogy kiderüljön, berendelik-e a teljes sorozatot. Akkor vadiúj volt nekem az élmény, hogy egy olyan sorozaton dolgoztam, amely akár még tévés sugárzásba is kerülhet. A lehetőség, hogy lesz bármilyen stabil munkám, és nem kell hétről hétre élnem, még szokatlanabb volt, ezt igazából el sem tudtam képzelni. Az előző három hónapot azzal töltöttem, hogy napközben Long Beachről Los Angelesbe furikáztam meghallgatásokra – a 710-es autópályán mindkettő egy órára volt –, éjjel pedig a nénikém kanapéján aludtam. Ha volt egy hosszú szünetem két meghallgatás között, az óriási, központi elhelyezkedésű Beverly Center kajás blokkjánál táboroztam. Reklámos melókból félre tudtam rakni pár ezer dollárt a bankban, de abbahagytam a főiskolai felkészítő munkát, és a brooklyni Park Slope mexikói éttermében is szögre akasztottam a kötényem. Mindent feltettem a színészkedésre, és még nem tudhattam, nyerni fogok-e. A pilottal kerestem egy kis pénzt, de egyetlen epizódnyi tévés szereplés honoráriuma nem tart ki sokáig, ha újra munkanélküli színészként próbálok tengődni New York

Cityben. Szóval az, hogy egy szigorú, strukturált környezetbe kerüljek, talán azért is érződött vonzónak, mert megkönnyebbülést kínált egy kiszámíthatatlan időszak után.

A jógaközpont az erdő mélyén állt, mindig hideg volt, és nem volt se tévé, se térerő, bár ez utóbbi valószínűleg azért, mert akkoriban a legtöbb embernek még nem is volt mobilja. Volt viszont egy telefonfülke a társalgóban – egy igazi fülke, benne egy keskeny paddal, és harmonikaszerűen záródó üvegajtóval, vagyis úgy nézett ki, mint amilyeneket régebben minden sarkon lehetett látni Manhattanben –, és esténként a vendégek sorban álltak, hogy használhassák. A hívásidőt szigorúan tizenöt percben maximalizálták, egyik este épp az ügynökömmel telefonáltam – ez akkoriban még mindig újdonságszámba ment –, és bár azt hittem, figyelem az időt, meglepve vettem észre, hogy egy nő elkezdett dörömbölni az üvegen, és azt kiabálta: „Most én jövök, most én jövök!” Az éhség, az elszigeteltség és az állandó hideg vadállatot tud csinálni az emberből.

A sorozatot, amelynek a pilotjában szerepeltem, végül nem rendelték be, de az ügynökeimtől és a szereplőválogatóktól, akik rendszeresen vittek meghallgatásokra (köszönöm, Marc Hirschfeld!), elég bátorítást kaptam ahhoz, hogy még így is Los Angelesbe költözzek. Úgyhogy tovább meneteltem a wellnesshegyre, és azt a gyógyfürdőt választottam ki magamnak, ahol a szóbeszéd szerint maga Oprah is járt. Akkoriban, amikor még nem volt közösségi média, amely mindenkinek megmutatta, hogyan kell sminkelni és tökéletes kovászos kenyeret készíteni, és folyton azt éreztette az emberrel, hogy mindenki más sokkal jobban él nála, voltak drága magazinok, amelyek gyakorlatilag pont ugyanezt a funkciót töltötték be. Amikor az egyik ilyenben olvastam Oprah „sorsfordító” élményéről, nagy-nagy lelkesedéssel vártam, hogy én is megérkezzek a jógaközpontba. Los Angelestől északra volt a hegyekben, szerény épület volt, inkább érződött egy régóta használt

családi háznak. A szobák kicsik voltak, a falak pedig olyan vékonyak, hogy ha a szomszéd szobában éjjel forgolódott valaki az ágyban, hallottuk a rugók nyikorgását. És tévé, mondom még egyszer, nem volt. A hely annak köszönhette a népszerűségét, hogy elvileg rendkívüli fizikai és spirituális átalakulásokat lehetett ott megtapasztalni, a szobákból pedig csak olyan kevés volt, hogy hónapokat kellett tölteni a várólistán, és néha a túljelentkezés miatt egy beablakozott teraszon is elszállásoltak embereket. Azontúl, hogy Oprah ott volt egy darabig, arról is hallottam, hogy egy nap annyira nem bírta már az éhséget, hogy kért egy plusz keménytojást reggelire. Az étrend nagyon szigorú volt, senkivel sem kivételeztek, és neki is azt mondták, hogy nem kaphat. Ő ragaszkodott hozzá, hogy márpedig hozzák ki, és bár végül beadták a derekukat, és adtak neki, büntetésképp mindenki mástól elvettek egy tojást. Fogalmam sincs, ez igaz-e, vagy ez is csak egy szokásos hollywoodi mendemonda, mint az, hogy Jennifer Aniston többek között úgy maradt olyan vékony, hogy valamilyen ritka orvosi marihuánát szívott, amelytől nem tört rá a kajálhatnék.

A jógaközpontban volt egy hangos férfitársaság is, akik mind ugyanabban a bankban dolgoztak, Las Vegasból érkeztek egy magánrepülővel, és az indulás előtti este szó szerint mindent berendeltek a Nobu étlapjának bal oldaláról, pusztán azért, mert megtehették. Az első napon mindannyian rosszul érezték magukat, többen hánytak is, amikor az erdőben túráztunk. Egyikük sem látott még engem semmiben, de amikor az egyiküknek megemlítettem, hogy színésznő vagyok, onnantól kezdve az egész ott-tartózkodásunk alatt „Hollywoodnak” hívtak, és ezt őszintén szólva kicsit bírtam. Esténként, hogy szórakoztassanak minket, és ne szenvedjünk annyira a televízió hiányától, az Oprah-fürdő fenntartói fizettek nekünk néhány meghívott előadót: az egyik egy kézíráselemző volt, aki azt mondta nekem, hogy az írásom alapján

olyan alkat vagyok, aki nagyon odafigyel a részletekre, és fantasztikus karrier várhat rám a pénzügyi világban.

Egy lány, akit onnan ismertem, hogy mindig ugyanakkor járt edzeni, mint én, azt mesélte, hogy egy hónapig minden hétvégéjét egy ilyen helyen töltötte a sivatagban, pár órára Los Angelestől. „Csodásan érzem magam", mondta. „Megtaláltam a választ." Meg sem kérdeztem, mi volt a kérdése, már le is foglaltam a legközelebbi szabad időpontot. A bejárat egy poros, jelöletlen út végén volt, amely egy megcsavarodott szögesdrót kerítéssel elzárt lakókocsipark mellett haladt el. Volt a helynek egy ilyen laza, hetvenes évekbeli hangulata, ami alatt azt értem, hogy a kicsi úszómedence olyan koszosnak tűnt, hogy az embernek nem volt kedve úszni benne, és – kitaláltad! – nem volt tévé. Napközben minden étkezésnél csak leveket ittunk, amelyekbe bele kellett kevernünk egy büdös, zöld port egy óriási üvegtégelyből. Esténként a közösségi térben meleg levest szolgáltak fel nekünk egy kannából, és a nők alig leplezett elkeseredettséggel álltak sorba, hogy megkapják az adagjukat, hasonlóan ahhoz, ahogy a telefonfülkénél csinálták ugyanezt.

Bár más gyógyfürdős kezelésekre is volt lehetőség, ez a hely arra specializálódott, hogy az egészség jegyében mindennap beöntéssel kényeztessék a résztvevőket. Szeretném megragadni a lehetőséget, hogy megköszönjem minden beöntő (?) munkáját, akivel valaha dolgom volt. Nem lehet könnyű ezen a területen dolgozni. Mégis, a legtöbb általam ismert nő, aki ezt a procedúrát végzi, kimondottan kedves és boldog. Elégedettek, amikor a munkájuk látható eredménnyel jár (bocsánat), és olyan örömmel kommentálják a látottakat, mintha legalábbis régi ismerősökkel futnának össze az osztálytalálkozójukon: „A mindenit, ez Carol! Őt se láttam már egy ideje. És… igen, az ott Kyle lesz… igen, tuti, hogy ő az… hű, ő lassan kezdett, de jól belehúzott! Na, szuper, itt jön Rob is, pedig őt aztán tényleg nehéz kirobbantani."

Nem akarok szarrágó lenni (bocsánat), de azért egyetlen kritikám mégiscsak van: feltűnt, hogy ezek a kedves asszonyok néha azért túlzásba esnek, mintha legalábbis exkluzív finomságokat kínálnának egy TGI Fridaysben, és nem is egy orvosi beavatkozásról lenne szó, amelynek a beleim tisztítása a célja. Tudtad például, hogy nem kell megelégedned a beöntésnél a jó öreg vízzel? De nem ám! Ha igazán kényeztetni akarod magad, felturbózhatod a löttyöt B-vitaminnal az energiához, kollagénnel a fehérjékért, vagy ha csak egy gyors löket kéne, akkor egy adag kávé lesz a megoldás. És te még azt hitted, tudod, hogy kávét csak egyféleképpen lehet bevinni a szervezetedbe.

Talán azt gondolnád, egy ilyen helyen csak azok a hollywoodi arcok nyüzsögnek, akik meg szeretnének válni attól az egy kilótól, ami amúgy bőven elfér rajtuk – én is mindig ilyen pletykákat hallottam –, de soha nem találkoztam velük ezeken az elvonulásokon. Bár az egyik alkalommal az egyik dolgozó azt mesélte nekem, hogy az egyik szobájukat bájosan „a Matthew McConaughey-szobának" becézték, mert a színész hosszú ideig itt tartózkodott, amikor a Mielőtt meghaltam lesoványodott AIDS-betegének szerepére készült. Gőzöm sincs, ez igaz-e, de a nő azt mondta, McConaughey végig nagyon kedvesen viselkedett, hiába éheztették.

Talán pont azért kerestem annyira azt a helyet, amely ténylegesen felér a várakozásaimhoz, mert egyik ilyennél sem tapasztaltam meg ezt? Egyszer az egyik húgom, Shade eljött velem egy efféle, jó hírű táborba a Santa Monica-i hegyekben. Hallotta már az összes vonatkozó sztorimat, így érthetően kétkedve tartott velem. Azzal győztem meg, hogy biztosítottam róla, ez a kaland másmilyen lesz: ez csak egy hosszú hétvége, nem egy teljes hét, és a szállás egy ötcsillagos hotelben van, ahol mindenkinek lesz külön vécéje és fürdőszobája. „És ha nem tetszik, elmehetünk?" – kérdezte. Biztosítottam róla, hogy igen.

Kiderült, hogy nem lesz időnk kiélvezni az ötcsillagos vécét és fürdőszobát, mert mindannyiunknak pontban hajnali ötkor jelenése volt a hallban. Ahelyett, hogy a program vezetői mindenkinek külön-külön felszóltak volna a szobájába, mindenki kapott egy walkie-talkie-t, amelyet egész éjszakára bekapcsolva kellett hagynia, hogy amikor négy óra harminckor felreccsent belőle az egyik vezető hangos, vidám hangja, egész biztosan felkeljünk. Életemben nem volt még ilyen rémisztő ébredésem, az első nap után ki is kapcsoltam azt a ketyerét. Az egészségcentrikus program lényegében abból állt, hogy hosszú órákon keresztül túráztunk, és már az első napon megértettük, hogy azért keltünk ilyen korán, mert délelőtt tizenegyre már olyan komikusan durván tűzött a nap, mint valami rajzfilmben. A második napon az egyik táborozó megjegyezte, hogy nem teljesen érti, miért fizetünk azért, hogy ingyenesen használható ösvényeken Túrázzunk a hegyekben, mire mindannyian megálltunk, és nyomorúságosan néztünk egymásra. Aznap egy pár „orvosi okok miatt" otthagyott minket, de búcsúzáskor alig tudták visszafogni a nevetgélést, és a testvéremmel úgy éreztük, mi valahogy lemaradtunk a távozás lehetőségéről. Ebben a táborban ugyanúgy próbálták meg feldobni az estéket, mint Ott Ahol Oprah Sem Kapott Tojást: jöttek a különböző előadások. Egyik este egy jósnő magyarázott nekünk, aki rákattant a húgomra, és azt mondogatta, hogy neki meg van írva, hogy egy nap saját vállalatot igazgat majd, de amikor rám került a sor, nem igazán, tudott kinyögni semmi reménykeltőt vagy pozitívat. „Pénzügyi területen dolgozik?" – kérdezte. Isten őrizz. Ezentúl az is nyomasztó lett, ami eredetileg olyan jól hangzott: hogy egy hotelben szállhatunk meg. Mindennap úgy tértünk haza a túrázásból, hogy szakadt rólunk a víz, tetőtől talpig mocskosak voltunk, így kóvályogtunk el a kifogástalanul felöltözött ebédelők és a poharakkal koccintó, steakeket szeletelő bulizok között. A húgom megfogadta, hogy mostantól csak szép szállodákba járunk majd, jó dolgokat csinálni.

Végül aztán arra jutottam, most már készen állok rá, hogy a könyörtelen egészségtáborok helyett inkább egy olyan hellyel próbálkozzak, ahol kellemesebb a hangulat és nagyobb a luxus. Úgyhogy bejelentkeztem egy drága elvonulásra San Diego közelében, amiről jókat olvastam, és megkérdeztem megbízható barátnőmet, Kathyt, hogy van-e kedve csatlakozni. Kathy nemrég szült (a keresztfiamat, Clyde-ot), és aggódtam is, hogy nem akar majd elszakadni, és… „Benne vagyok", mondta, még mielőtt konkrétan meghívtam volna. Tizennyolc éves korunk óta vagyunk barátnők, és nagyon érettnek éreztük negyvenes nőkként az egészségünket ünnepelni ahelyett, hogy a szűkös nyaralásra fordítható időnket valami komolytalan cancúni tengerparton folytatott margaritázással töltsük. Úton odafelé az autóban folyamatosan dumáltunk, nosztalgiáztunk az első egyetemi éveinkről és arról, milyen jó volt együtt lakni Brooklynban. Kathy még sose járt ilyen elvonuláson, és amikor a korábbi tapasztalataim alapján elmagyaráztam neki, nagyjából mi vár rá, mindketten pánikolni kezdtünk egy kicsit, úgyhogy egy Burger Kingnél félreálltunk, és rendeltünk egy akkora adag kaját, amekkorát egy átlagos napon egészen biztosan nem kértünk volna ki. Amikor megérkeztünk a gyógyfürdőhöz, egy férfi várt minket a bejáratnál, hogy segítsen a csomagjainkkal, és amikor kinyitottuk a kocsi ajtaját, a lábához hullott egy rakás BK-s csomagolópapír. Úgy tett, mintha nem vette volna észre.

Ezen a helyen sokkal puccosabbak voltak a szobák, mint a korábbiaknál, bár tévé itt sem volt. Nem arról van szó, hogy tévéfüggő vagyok, de egy idegen helyen, ahol ráadásul különféle gyötrelmekben van részem, az agyam nem akar egyedül maradni a gondolataival, az agyam egy-egy epizódot akar a The Voice című tehetségkutatóból. Bár az itteni szobák egy átlagember szemével teljesen rendben voltak, a helyi pletyka szerint Barbra Streisand az érkezése előtt újraszőnyegeztette a sajátját. Ennek a sztorinak a

valóságtartalmáról sem tudok semmit, és még az is lehet, hogy Martba Stewartról mondták ezt, passz.

Ezen a helyen a vendég megválaszthatta, milyen programokban szeretne részt venni, és olyan vérpezsdítő vagy ellazító napokat tarthatott, amilyeneket csak akart, itt aztán nem harsogott senki reggel ötkor a walkie-talkie-jából. Arckezelést és masszást és más szolgáltatásokat is kínáltak, amitől, végképp kevésbé éreztük azt, hogy börtönben vagyunk. Volt még egy ajándékbolt is, válogatott gyertyákkal és kaftánokkal, és mit mondjak, rendesen megváltozik az ember divattal kapcsolatos ízlése, amikor csak pár gyertya és kaftán közül válogathat. Kathy aztán elárulta, hogy becsempészett egy doboz százkalóriás ostyát, és az ott-tartózkodásunk során akkor éreztük a legjobban magunkat, amikor elfeleztünk egy ilyet, és az esti harmatgyenge gyógyteánkhoz elrágcsáltuk a magunkét. Azon a héten a vendégek között volt egy híres síelő és egy író, akit nagyra tartottam, és azt mondták nekünk, a történelem összes first ladyje megszállt itt, amitől aztán nagyon elitnek éreztük magunkat. Az utolsó esténkén volt egy kvázi spirituális ceremónia, amikor mindannyian a tábortűz köré gyűltünk, és arra kértek bennünket, hogy jelképesen „dobjunk el valamit", ami „visszatart minket", és erről eszembe jutott, hogy talán valahogy tudomást szereztek a zsebemben lévő ostyacsomagolásról.

Jogosan kérdezheted, miért járok ezekbe a borzasztó, pontosabban borzasztóan egészséges táborokba. Mit nyerek azzal, hogy újra meg újra ilyen tortúrának vetem alá magam? Hát, szeretem a kihívásokat, és szeretem, ha azt érzem, elértem valamit. Különösen a húszas-harmincas éveimben éreztem szoros összefüggést aközött, hogy milyen vékony vagyok és hogy mennyi munkát kapok. És bár már rég megtanultam, hogy bármilyen keményen edzek és bármilyen egészségesen étkezem, ha ezt csak egy hétig csinálom, azzal nem érek el hosszú távú hatást, azért továbbra is élvezem az „újraindítás" gondolatát és élményét.

Gondoljunk csak bele, hány elektronikus készülékünket rendbe tehetjük azzal, hogy egyszerűen kihúzzuk a falból, és újraindítjuk – mi van, ha mi, emberek is így működünk'[1] Kicsit olyan ez, mintha azért tennénk pénzt a bankba, hogy azt később a kritikussá váló bagel- és krémsajthiánynál felhasználhassuk Néhány ilyen elvonulást valamilyen fontos esemény vagy könyvleadási határidő elé szerveztem, és az, hogy kiszakadtam a rutinomból, teljesen feldobott. És bár sokan talán úgy ülnek le vacsorázni, hogy azt kérdezik: Jót tesz ez az étel az egészségemnek? Én évekig ezt kérdeztem magamtól vacsoránál: Jót tesz ez az étel a karrieremnek? Ez pedig iszonyatosan fárasztó tud lenni, és kész megkönnyebbülés elmenni valahová, ahol minden előre eltervezett, és az embernek nincsenek választási lehetőségei. Bármennyire is problematikus ez az egész, nagyon kevés olyan színésznőt ismerek, aki ne akarna állandóan ledobni két kilót, és ezek a táborok azt az illúziót kínálják, hogy pénzért valaki elvégzi helyettünk ezt a feladatot. Ironikus módon ezeken a helyeken azt hajszoljuk, hogy elérjük az erőfeszítés nélküli könnyedség állapotát, hogy egy nap mi is olyan emberek legyünk, akik nem stresszelnek állandóan azon, hogyan tartsák egyensúlyban az egészséges és a jó életet – de pont az az illúzió, hogy elérjük ezt az állapotot. Hogy tanultam-e bármit ezeken az elvileg sorsfordító elvonulásokon? Nem vagyok benne biztos. Az egyik ilyen tábor alapítója azt mondta, az a legjobb tanácsa számunkra, hogy reggelente rögtön testmozgással kezdjük a napot, így le van tudva a macera. Lehet, hogy nem érte meg erre az egy tanácsra kismillió dollárt elvernem, de akkor is velem maradt, most pedig megosztom veled. Ja, igaz, azt is megtanultam, hogy ha mégse jön össze ez a színészesdi, pénzügyi vonalon akkor is páratlan karrier vár rám.

Ha egy efféle „vakációval” szemezel éppen, remélem, hasznosnak bizonyult számodra életem első és egyetlen Tripadvisor-posztja. Elképzelhető, hogy ezután az Egyesült Államok összes létező

gyógyfürdőjéből kitiltanak, de nemrég találtam egy ausztriait a Google-ön, ami kíváncsivá tett. Nem tudom, mennyi igaz ebből, de elvileg Beyoncé minden évben ott tölt két hetet, a szobák egy gyönyörű tóra néznek, és ami a legfontosabb: náluk van tévé.

9.

MINDÖRÖKKÉ 32

Életemben először huszonkét évesen gondolkodtam el azon, vajon milyen lesz egy nap harminckét évesnek lenni. Színészsulis voltam, és a *Vadember limbó*ban című John Patrick Shanley-darab előadására készültem. Akkoriban az, hogyan készüljek fel egy nálam tíz évvel idősebb karakter eljátszására, épp olyan kibogozhatatlan rejtélynek tűnt, mint az, hogyan lehet felkészülni egy Shakespeare-klasszikus valamelyik figurájának megformálására, vagy egy olyan szerepre, amellyel Daniel Day-Lewis megint bekerülne az Oscar-versenybe. Azon gondolkodtam, ezt a gyökeres átalakulást vajon fizikai értelemben is meg kell-e valósítanom. A mozgással kapcsolatos óráinkon például erre tanítanak minket, amikor az eljátszani kívánt karakter nagyon eltér tőlünk. Egy harminckét éves nő vajon görnyedt háttal, esetleg bicegve közlekedik, mert már annyira rozoga állapotban van?

Ezeken a kérdéseken akkoriban tényleg sokat tűnődtem, talán azért is, mert Shanley karaktereinek nyelve, amely annyira mélyen megérintett, jellegzetesen New York-i volt – egyszerre költői és profán, alapvetően a végtelenül lehangolt emberek nyelve –, és ebből azt a következtetést vontam le, hogy aki idősebb, azt egészen biztosan megtörte már a szomorúság. Az általam eljátszani kívánt karakter, Linda Rotunda így beszél magáról: „Szégyellem magam. Csúnyának érzem magam és kövérnek”. A darab összes figurája harminckét éves – ez így szerepel a rendezői utasítások között –, és egyikük sem különösebben boldog vagy sikeres. Egyetlen színdarab

és egyeden karakter – aki teljesen rabjává vált a gondolatnak, hogy harminckét évesen, ebben a felfoghatatlanul idős korban, már elment mellette az élet – tanulmányozása alapján arra jutottam, hogy nem lesz valami kicsattanó jó kedvem, amikor én is ennyi leszek.

Aztán valahogy ennyi lettem. Amikor betöltöttem a harminckettőt, már majdnem három éve éltem Los Angelesben. Soha nem voltam még ilyen egészséges és boldog. Volt egy rakás jó barátom, minden héten részt vettem valamilyen klassz esti játékban, volt egy aranyos pasim, és rendszeresen szusiztam. Harminckét éves voltam, de se lehangoltalak, se kiégettnek nem éreztem magam. Sőt valóság lett az egykori álmomból: végre a saját fizetésemből éltem színészként, anélkül, hogy szükségem lett volna mankónak valamilyen szokványos állásra. A három év alatt valahogy sikerült összeállítanom egy – tény, kissé kiszámíthatatlan – éves munkarendet, amelyben volt pár független film, visszatérő tévés szereplések, kis szerepek már az első szezonnál elkaszált sorozatokban és olyan pilotokban, amelyekből aztán nem lett sorozat. Azt nem mondhatom, hogy kényelmesen hátradőlhettem a székemen, de azért elég biztosnak éreztem az anyagi helyzetemet ahhoz, hogy beruházzak az első új autómra (egy manapság már talán nem is gyártott, kétajtós Ford Explorer Sportra, fekete volt sárgásbarna bőrkárpittal, akkoriban ez volt a sláger), kibéreltem egy aranyos kis kétszintes házat (a húszas években épült, keményfa padlója volt és tornáca), lekötöttem egy kis pénzt egy számlán (ráadásul az összeg nem csappant le folyton nullára), és egyre több „emberem” volt. Soha korábban nem voltak embereim. „Embereim” alatt szakértőket értek, akikhez olyan dolgokban fordulhattam, amelyekhez egyáltalán nem konyítottam. Nem olyan értelemben voltak ők nélkülözhetetlenek, hogy megmentették a fogaimat az elrohadástól, vagy folyton ellenőrizték a koleszterinszintemet, inkább közepesen sikeres színészéletemben érződtek hirtelen nagyon hasznosnak. Egyszerre például több hajas emberem is volt.

A New York-i életemből egyetlenegy ilyenre sem emlékszem. Még az sem rémlik, hogy ott valaha is levágattam volna a hajam. Egyszer befestettem hennával, aminek hatására padlizsánlila lett, és nem is tudom már, mit csináltam vele ezután. Talán hagytam kifakulni.

Mindenesetre azontúl, hogy harminckét évesen Los Angelesben már jóval kevésbé volt lila a hajam, lassan rájöttem, hogy elkezdtem úgy látni magam, ahogy korábban soha. Volt ambícióm, voltak céljaim mindazokon túl, amiket már megvalósítottam, egyúttal olyan szintű elégedettség is átjárt, ami a húszas éveimből nem rémlett. Nem stresszeltem amiatt, hogy öregszem, nem kívántam, hogy fiatalabb legyek Jól éreztem magam a bőrömben, ami újdonságszámba ment. Abban az évben válogattak be a *Szívek szállodája* szereplőgárdájába. Akkor még nem tudhattam, de ezzel elkezdődött valami, ami aztán alapjaiban meghatározott.

Mae Whitmannel azonnal egymásra találtunk a *Vásott szülők* forgatásán, pedig én már a negyvenes éveimet tapostam, és ő még csak tizenkilenc éves volt. Sokkal fiatalabbnak tűnt, de a barátságunkból az évek során kevésbé anya-lánya kapcsolat lett, mint inkább egyenrangú feleké. Amikor már a harmincas évei elején járt, én pedig az ötvenes éveim elején, arra jöttünk rá, hogy rengeteg közös van bennünk (legyen szó tevékenységről és ismerősökről), és a köztünk lévő korkülönbség csak hébe-hóba jött szóba, például amikor a minap a vásárlásról beszélgettünk, és ő megemlített egy menő ruhaboltot az Echo Parkban, én pedig azt mondtam, hogy Neiman Marcushoz ugrottam be valamiért, mire összenéztünk, és egyszerre kérdeztük: „Az mi?” Maetől kellett megtudnom, hogy a pilótaszemüvegek korának „vége”, én meg könyörögtem neki, hogy ne tegye tönkre magát még jobban azokkal a vintage boltokban vásárolt, buggyos batikolt pulóverekkel. Vagyis azért volt pár klasszikus generációs vitánk.

De tényleg az derült ki, hogy több bennünk a közös, mint az eltérés. Például, nagyjából ugyanannyi ideje dolgoztunk már a

szórakoztatóiparban. Az ő első hivatalos munkája huszonöt évvel ezelőtt volt egy Tyson-csirke reklámban, az enyém nagyjából ugyanekkor egy Walmart-pulcsi reklámban, és a karrierem első, forgó kamera előtt elmondott szövege rendkívül drámai és összetett volt: „Nyílj ki, gardrób, tedd be a garbód”. Mivel Mae jóval idősebb a koránál, és a felcseperedése helyszínéül szolgáló forgatásokon annyi felnőtt vette körbe, rengeteg zenei és filmes utalást pont olyan jól értett, mint én, bár azért büszke voltam rá, hogy én mutathatom meg neki a Becéző szavakat, az egyik kedvenc filmemet, amelyet valahogy még nem látott. A karrierjével és párkapcsolataival kapcsolatos ambíciója és lelkesedése, stabil önbecsülése és alapvetően pozitív életszemlélete mindig is inspirálóan hatott rám, és kicsit a korábbi önmagámra, emlékeztetett.

A hecc kedvéért elkezdtük gyűjteni ezeket a közös referenciákat, amelyek az eltérő hátterünk/életkorunk ellenére is megvoltak, és erre az egészre a mi „podcastunkként” kezdtünk hivatkozni. Egyszer például azt mondtam Maenek, hogy a *Shark Tank* nagyon klassz kis műsor, mire forgatta a szemét, de azért megnézte, aztán teljesen rákattant, és végül összebarátkoztunk Lore Greinerrel, az egyik műsorvezetővel, én pedig indulatosságot mímelve követeltem, hogy erről beszélgessünk majd a podcastunkban, és ebből nőtt ki a „Kérdezd meg Lorit” című, képzeletbeli pénzügyi tanácsadó blokkunk a heti rendszerességű, képzeletbeli podcastunkban.

Aztán elkezdtünk tovább ötletelni, milyen lehetne még ez a nem létező podcast. Például újranézhetnénk a Vásott szülők című sorozatot, amelynek forgatásán találkoztunk, és felkérhetnénk korábbi színésztársainkat, hogy vendégként szerepeljenek nálunk. Mae felvetette, hogy minden adást indíthatnánk vezetett meditációval, ahol eljátszanánk, hogy éppen Mexikóban margaritázunk vagy Párizsban kávézunk. Megosztanánk egymással recepteket az italokhoz, amelyeket elvileg éppen kortyolgattunk, és esetleg utazási tippeket adhatnánk azokhoz a helyekhez, ahol elvileg

az italainkat kortyolgattuk. Minden héten választhatnánk egy történelmi szempontból fontos, de kevéssé ismert nőt, és beszélgethetnénk a teljesítményéről, ez lenne „A hét nője”. Gyakran került szóba, hogy meghívhatnánk ezt vagy azt a színésztársunkat, de szerettünk volna nem színészbarátokat is szerepeltetni, és jobban bemutatni a munkájukat: például a ruhatervező Rachel Antonoffot, az író Jennifer E. Smitht és Jenny Hant és a producer Jessica Vitkust.

Lenne könyvklubunk és heti kedvenc dalunk, tesztelnénk különböző termékeket, és kiemelten foglalkoznánk azokkal, amelyeket nagyon megszerettünk, ez lenne a „Leszel a szponzorom?”. Áttúrnánk a ruhatárunkat idejétmúlt vagy alig használt darabokért, ez lenne az „Ezt még hogyhogy nem dobtam ki?”. Egy darabig minden közös poénunkból potenciálisan kinőhetett valamilyen blokk a podcastban. Mae például egyik nap megjegyezte valamire, hogy „ez volt a legszomorúbb mondat, amit valaha hallottam”, és még erről is az jutott eszünkbe, hogy talán megérdemelne egy közös szegmenst, ahol ütköztetjük a véleményünket.

Mindez a covid csúcsán, 2021-ben történt, amikor sok napot a tornácomon ücsörögve töltöttünk, és hangosan tűnődtünk, hogy vajon mikor indulnak újra a forgatások, ha újraindulnak egyáltalán, és mikor térhetünk vissza a sorozatainkhoz, ha visszatérhetünk egyáltalán, mivel akkoriban mindkettőnk sorsa bizonytalan lett. Azt hiszem, a podcastos ötletelés egyrészt arra szolgált, hogy levezessük kreatív energiánkat, másrészt arra is, hogy megpróbáljunk elképzelni egy reményteli jövőt egy ilyen komor időszakban.

Aztán eladtuk a podcastot! 50/30-nak kereszteltük el, utalva a köztünk lévő húszéves korkülönbségre. Nagyon örültünk, hogy mögénk állt egy sikeres cég, egyúttal kreatív támogatásban részesített minket egy tapasztalt producer. De szinte alighogy elkezdtük ténylegesen csinálni a podcastot… sokkal kevésbé élveztük. Korábban organikusan fejlődött az ötletelésünk, most

viszont mintha megakadt volna, egyszerűen kifogytunk a műsorhoz passzoló gondolatokból. Az egykori iskolám végzőseinek tartott beszédemből kinőtt kis könyvben, az *In Conclusion, Dont Worry About It*ben megemlítek egy régi tanácsot, amely az évek során velem maradt: minden munkát úgy végezz, mintha rendesen meg lennél fizetve érte. Ez segített tisztességesen dolgoznom akkor is, amikor pincérnősködtem, és akkor is, amikor nyári munkaként kerítést festettem, vagy a századik esküvőn tartottam a tálcát a vendégeknek. Most viszont egy új gondolattal szembesültem: végezd úgy a munkád, mintha még mindig csak hobbiból csinálnád, és ne foglalkozz vele, hogy már határidők, elvárások és pénz is kötődik hozzá. Ekkoriban értettem meg, nem véletlen, hogy rengeteg podcast úgy épül fel, hogy újranéznek vagy átbeszélnek korábbi sorozatokat vagy filmeket, vagy az aktuális heti vendéggel beszélgetnek Mint minden talk show-nál, ebben a műfajban is kulcsfontosságú a műsorvezető személyisége, de nagyon kockázatos egy teljes podcastot arra építeni, hogy két ember beszélget, többek között arról, ki szerint melyik a világ legszomorúbb mondata. Az a kevés epizód, amit felvettünk, élvezetes volt, de túlságosan is strukturálatlannak érződött. Amikor csak valamelyikünk mondott valami vicceset, vagy előjött valamilyen generációs félreértésünk, mindketten megakadtunk egy kicsit. Ilyenkor vajon jobb, ha tovább rögzítjük az adást, vagy inkább állítsuk le a felvételt? A baráti/szakmai kapcsolat összemosódása Maet kevéssé zavarta, benne megvan valamiféle természetes nyíltság, könnyen kommunikál mindenkivel, szerintem önmagában is kitűnő műsorvezető lenne belőle. De bizonyos mértékig mindketten azt éreztük, hogy ha a barátságunkkal akarjuk szórakoztatni a hallgatókat, azzal nyomást helyezünk a barátságunkra. Sokat beszélgettünk a dologról, aztán kiszálltunk az *50/30*-ból.

Szerencsésnek tartom magam, hogy mindenféle korú barátom van: a *Kerge kacsák* színészei nagyrészt kamaszok, a keresztfiam és a

haverjai a húszas éveik elején járnak, a húgaim és öcsém még negyvenévesek sincsenek, Jen Smith és a többi íróbarátom többsége negyvenéves, a barátaimmal ötvenesek vagyunk, apám és drága barátom és Gilmore-mamám, Kelly Bishop, valamint drága barátom és irodalmi ügynököm, Esther Newberg mind hatvanasok vagy még idősebbek. A környezetemben lévők mindig azt mondják, idősebbnek érzik magukat a koruknál és annál, ahogy az emberek kezelik őket. A huszonéves barátaim úgy érzik, a sikerkényszer miatt mintha versenyt futnának az idővel, a harmincasokat teljesen leköti a karrierjük és a párkapcsolataik alakulása, az idősebb ismerőseim többsége pedig csodálkozik, hogy már nem harmincas. A nagymamám régen azt mondogatta, csak onnan tudja, hogy már nem tizennyolc éves, hogy néha tükörbe néz, és most már értem, mire gondolt.

De facto nagymamája vagyok kétéves unokahúgomnak, Kitnek, és az utóbbi időben különösen sok időt töltök vele. Ahhoz képest, mennyire távolinak tűnt huszonévesen, hogy egyszer harmincas leszek, Kittel több bennünk a közös, mint azt gondoltam volna. Mindketten szeretünk kézen fogva átkelni az utcán, és mindketten szeretünk pancsizással tölteni egy pihenőnapot. Egyikünk sem szereti a délutáni szundit és az olívabogyót, és bár a zenei ízlésünk között van némi különbség, teljesen meg tudom érteni, miért olyan jó az a cápabébis dal. Azt is értem, miért tartja szépnek a bumfordi alvóbarátját, akit a család többi tagja Rusnya Mackónak becéz, és mindketten szeretjük olvasgatni a mondókás, szamárfüles gyerekkori könyveimet, bár azt a húgomtól kellett megtudnom, hogy a Wee Willie Winkie-ről szóló dal – ez a figura a hálóköntösében járja a várost, és benéz a gyerekszobák ablakán, hogy lássa, alszanak-e már a kicsik – manapság már párának számít. Úgy érzem, nem olyan régen olyan korba léptem, mint amikor betöltöttem a harminckettőt: nem igazán tekintek sem előre, sem hátra, úgy vagyok vele, hogy a köztünk lévő korkülönbség ellenére

nagyon örülök, hogy azok a barátaim, akik, és megbecsülök minden velük töltött időt.

10.

MÓKUSJELEK

SOKSZOR MONDTAM MÁR, de örömmel ragadok meg minden lehetőséget, hogy elmondjam még egyszer: a *Szívek szállodája – Egy év az életünkből* című Netflix-sorozat elkészítése a karrierem egyik legjobb, legboldogabb és legtartalmasabb élménye volt. Tudom, nem mindenki volt elégedett azzal az utolsó négy szóval, de visszatérni abba az idilli kisvárosba és azokhoz a különc figurákhoz, és újra a két showrunner, Amy és Dan sűrű és szellemes dialógusaival dolgozni, számomra egyes napokon olyan volt, mintha tényleg felemelkedtem volna a földről. A forgatás végén persze elkerülhetetlenül ránk tört a mélabú, mint karácsony után szokott, amikor egy csomó ideig készültünk az ünnepre, és még jobban is sikerült, mint vártuk, de sajnos véget ért. Mindenesetre a sorozat újra feltöltött energiával, felidézte bennem, miért is szeretem annyira a színészi hivatást, és nagyon vártam, hogy ezt az energiát átcsatornázhassam a következő munkámba, bármi is legyen az.

A legtöbb színészismerősöm – még az igazán sikeresek is – egy forgatás befejezése utáni reggelen teljes bizonyossággal arra ébrednek, hogy soha többé nem lesz munkájuk. Ez nem olyan, mint amikor egy reggel baromi jól sikerül beszárítanunk a hajunkat, de igyekszünk nem hencegni vele, szóval csak úgy odafordulunk egy kollégánkhoz azzal, hogy „Huh, de szörnyű ma a hajam”, hogy erre ő azt mondja, „Dehogyis, épp ellenkezőleg, soha nem volt még ilyen jó”. A „soha többé nem lesz munkám” komolyabb dolog, mert ha az ember színészként dolgozik, nem csak paranoiáról van szó, lehet

akárhány sikeres kollégája, biztosan van valaki a közeli ismerősei között, akivel ez megtörtént Valaki, aki azt mondta, hogy soha többé nem lesz munkája, és… nem is lett. Lehet, hogy történetesen az ő döntései miatt, de ez egyáltalán nem biztos, és a rejtély, hogy miért és kivel és mikor történik ez, minden színész pszichéjét megviseli. A színészi pálya nem olyan, hogy garantáltan végigkíséri az ember életét, és lehet, hogy ami működött a húszas éveink során, a következő évtizedben már nem fog, de ezt soha nem tudjuk egészen addig, amíg a szórakoztatóipar azt nem közli velünk, hogy már nem kellünk. Mindenesetre én egyetlenegyszer, egyetlen rövid pillanatig, a fent említett sorozat forgatása után hagytam magamnak, hogy az agyam egyik hátsó sarkában megjelenjen egy halvány gondolat: „Azt hiszem, lesz még munkám."

Vicces, hogy amikor az ember egy aránylag hosszú karrierben eljut egy bizonyos pontra, már egyre kevesebb döntési lehetősége lesz. Ha egy szerethető állatorvost játszottunk egy közkedvelt sorozatban éveken keresztül, azt gondolhatnánk, nem a legjobb ötlet még egy szerethető állatorvost eljátszani, de a legtöbb munkaajánlat vagy meghallgatási meghívó olyanoktól jön, akik pontosan azt akarják látni tőlünk, amit egyszer már meggyőzően produkáltunk, tehát ők igenis szerethető állatorvost keresnek. Az én karrierem annyiban szokatlannak számít, hogy olyan logikus felépítése volt, mintha valamilyen multicégnél dolgoztam volna, ahol a kisebb feladatoktól jutottam el fokozatosan a nagyobbakig, és ahol a kemény munkával és kitartással végül enyém lett a legpuccosabb iroda. Persze nekem is voltak hullámvölgyeim, de valamelyest kiszámíthatóan követték egymást. Szóval, bár tisztában voltam vele, hogy át kell majd rágnom magam néhány szerethető állatorvos szerepajánlaton, tudtam, hogy előbb vagy utóbb valami más is szembejön. Addig is elkezdtem forgatókönyvíróként dolgozni. Sokáig csak egyetlen ilyen megbízásom volt – adaptálnom kellett az

Egy nap talán című regényemet egy tévés pilothoz, amelyet Ellen DeGeneres gyártó cége készített –, de hajtottam a többi lehetőséget.

Találtam egy könyvet, amelynél azt éreztem, hogy jó film lehetne belőle, és számomra meglepő módon még senki sem vásárolta fel a jogait, úgyhogy megkerestem a szerzőket, és leopcióztam a művüket. Aztán találkoztam egy szórakoztatóipari fejessel, aki azt mondta, olvasta a regényem, és tetszett neki, továbbá azt a könyvet is olvasta, amit leopcióztam, és az is tetszett neki, és úgy gondolja, én lennék az ideális ember az adaptáció feladatára, úgyhogy ott helyben, a szobában sikerült eladnom az ötletet. Nagyon izgatott lettem, különösen azért, mert „a szobában sikerült eladni az ötletet" tényleg azt jelenti, amit: egy ember, aki pozíciójánál fogva zöld utat adhat egy projekthez, zöld utat ad neki. Ilyesmi csak szökőévemé történik. A stúdiók vezetősége ugyanúgy sok emberből áll, mint a vállalatoké, társaságok hozzák meg a döntéseket, de ez az egész a szórakoztatóiparban még tízszer olyan stresszes, mert a vezetőségi tagokat folyton lecserélik új vezetőségi tagokra, akiknek „friss a szemléletmódja", aztán persze őket is lecserélik újabbakra, akiknek meg még frissebb, és mindenki azon görcsöl, hogy el fogja veszíteni a munkáját, és hát gyakran pontosan ez történik. Az, akivel egy ilyen megbeszélésen találkozunk, általában nem az, aki dönthet a projektünk sorsáról, neki még egyeztetnie kell valakivel vagy valakikkel, hogy ha esetleg sikeres lenne a film, az ötletgazda fejes ne nagyon bízza el magát és ne kérjen fizetésemelést, ha meg bukás, akkor közös legyen a felelősség, és legyen esélyük még egy kis ideig friss szemléletmódúaknak lenni. Amint az embernek sikerül eladnia valamit a szobában, rájön, hogy ez mindig is benne volt a pakliban: az, aki régebben azt mondta nekünk, hogy „Erről nem én döntök", vagy hogy „Ezt még át kell futtatnom egy magasabb szinten", valószínűleg pont olyan volt, mint a használtautó-kereskedő, aki azt mondta, hogy bár boldogan odaadná azt a Toyotát olcsóbban is, először még meg kell beszélnie a főnökével. Más szóval… az illető

hazudott. Van Beverly Hillsben egy ékszerüzlet, amelyben imádom, hogy furcsamód egyszerre érzi benne az ember azt, hogy nagyon puccos hely, és azt, hogy ez csak egy maradvány, amely rejtélyes módon átkerült ide a manhattani ékszerboltos környékről. Minden egyes alkalommal, amikor ott járok, és az eladó úgy érzi, hogy valami akár egy kicsit is felkeltette az érdeklődésem, körülnéz, suttogásra vált, és azt mondja: „Hölgyem, utánajárjak önnek, hogy tudjuk-e olcsóbban is adni? Megkérdezem a boltvezetőt, hátha". Aztán eltűnik hátul, valószínűleg elszámol húszig vagy felhívja az unokáját, és egy alacsonyabb árral tér vissza. Annyira jó, sosem okoz csalódást.

Az adaptálás során olyan hű maradtam a könyvhöz, amennyire csak tudtam. Még szép. A fejes és én is egyetértettünk, hogy jó a könyv, és jó film lehetne belőle. Soha fel sem merült, hogy valamilyen komoly változtatásra lenne szükség. Három hónapig csak ezen dolgoztam, aztán leadtam, és jöhetett a megbeszélés a vezetőség főnökével és a csapatával. Azon a vezetőségi tagon túl, akivel eredetileg beszélgettem, volt még három ember a szobában, akivel korábban még nem találkoztam. Amikor beléptem, mindenki a telefonján pötyögött, de egyből felnéztek, és ezzel fogadtak: „Jó kis dugó van ma is, mi? Mit szólsz ehhez az időjáráshoz? Hol vetted ezt a cipőt? Miért kaszálták el a *Vásott szülők*et?' Aztán folytatták a potyogást.

Nem igazán tudtam, kinek válaszoljak, melyik kérdésre és milyen sorrendben, úgyhogy inkább csak elmosolyodtam, és annyit mondtam, hogy „Nagyon örülök, hogy itt lehetek", ami elégnek is bizonyult, mert több kérdést nem kaptam. Aztán volt pár másodpercnyi kínos hallgatás, amikor a három, számomra ismeretlen ember a telefonjáról a főnökére nézett, és vissza. Úgy éreztem, mintha valami improvizációs színtársulat előadására keveredtem volna, ahol még nem sikerült átlátnom a szabályokat.

„Szóval, mit szóltatok a forgatókönyvhöz?” – kérdeztem, mire mindannyian zavartan néztek rám. Azóta megtanultam, hogy egy ötlet pitchelésénél, meghallgatásnál, vacsorakészítésnél és randin szinte soha nem jó ötlet rákérdezni, mit gondol a másik arról, amit írtunk/amiben játszunk/amit főztünk/amit viselünk. Ha tetszik neki valami, úgyis magától elmondja.

„Jók a karakterek” – mondta végül az egyik vezetőségi tag.

„Hú, köszönöm!” – mondtam én.

„Nekem tetszettek a… szövegeik?” – mondta egy másik, a telefonjára pillantva.

„Ja, a dialógok?” – kérdeztem, ő pedig a telefonjára nézve bólintott.

„Szeretem Bostont” – mondta egy harmadik, nagy kegyesen nem a telefonját nézve, hanem valahová a fejem fölé, egy pillanatra vélhetően felidézte a Bostonnal kapcsolatos emlékeit. Én is szeretem Bostont, remek helyszín lehet gyakorlatilag bármilyen filmhez, de az én forgatókönyvem speciel nem ott játszódott. „Én is”, mondtam ettől függetlenül, mert az évek során legalább egy kicsit megértettem, hogyan működik a szórakoztatóipar.

A forgatókönyvvel kapcsolatos megbeszélés során arra jutottam, hogy a jelenlévők közül talán egyvalaki olvasta, bár az is lehet, hogy ő is csak másvalaki összefoglalóját olvasta róla, senkinek sem voltak konkrétumokra utaló megjegyzései vagy kérdései, őszintén szólva úgy tűnt, mindannyian improvizálnak. Előfordult már veled, hogy egy esküvőn olyan asztalhoz ültettek, ahol elvileg már mindenkivel találkoztál, de úgy kell végigcsinálnod az estét, hogy igazából nem is ismered a többieket vagy legalábbis nem emlékszel rájuk? „Sally, mi újság veled azóta, hogy azon a bulin… vagyis étteremben… szóval, hogy mióta legutóbb találkoztunk?” Na, ez ilyen volt.

„Tudjátok, mire jöttem most rá?” – kérdezte aztán egy ponton a vezetőség főnöke. Mindenki tisztelettudóan felé fordult. VÉGRE! Itt az áttörés, amire mindannyian vártunk.

Mindenki lerakta a telefonját, és egy kicsit kihúzta magát. Megkönnyebbülten felsóhajtottam. Hirtelen megértettem, miért is érződött eddig olyan felemásnak a megbeszélés. Hát azért, mert a vezetőség többi tagja csak magában tartotta a véleményét, hogy először a főnök elmondhassa a sajátját. Csak hogy végre leesett. Mintha egy percre elfelejtettem volna, mik is a szórakoztatóipar szabályai! Mindenki csak arra várt, hogy a nő elmondhassa, mit gondol, ezért volt a sok telefongörgetés, a sok tanácstalan ábrázat, Boston.

„Szerintem ebben a könyvben nincs benne egy film" – mondta végül a főnök.

„Tes… tessék?" – kérdeztem.

„Egyszerűen nem érzem elég filmesnek Mintha ez a könyv inkább könyv lenne, mint film."

Egy pillanatra mindenki lefagyott, aztán bőszen bólogatni kezdtek, és motyogtak, hogy mennyire egyetértenek Nem igazán tudtam, mit csináljak vagy mondjak A forgatókönyvön azért érződött, hogy könyves, mert könyvön alapult, és ami egykor az erősségének számított, abból mostanra a gyengesége lett, és azt továbbra sem értettem, hogyan jött ide Boston. A főnök folytatta, hogy ő igazság szerint nem igazán szerette a könyvet, nem tartotta elég relevánsnak a témáját, és most jött csak rá, hogy leginkább csak a címe tetszett neki, és lenne-e kedvem kitalálni egy teljesen más cselekményt, aminek semmi köze a könyvhöz, de maradjon a címe.

„Tehát maradjon… a… címe?"

Azt még a pillanattal járó sokk ellenére is tudtam, hogy nem mehetek oda a könyv szerzőihez azzal, hogy a címet leszámítva kidobnám a munkájukat. Úgyhogy nemet mondtam. Ez a zavaros megbeszélés csak az eleje volt egy egy- vagy talán kétéves időszaknak, amikor úgy tűnt, mégsem értem a szórakoztatóipar szabályait, és minden út, amelyen megpróbáltam továbbmenni, valahogy le volt zárva, és még egy szerethető vagy nem szerethető

állatorvos szerepe sem jött szembe. Időnként kaptam valamilyen anyagot, ami látványosan a *Szívek szállodája* akart lenni, és időnként furcsamód olyat is, ami meg látványosan a *Breaking Bad – Totál szívás* akart lenni. Ez utóbbi minden epizódját láttam, és tény, hogy el akartam távolodni a szerethető állatorvos figurájától, de ezek a forgatókönyvek a közelébe sem értek azoknak, amelyeknek a másolatai voltak, és mindegyik azzal járt volna, hogy gyilkosságokat követek el, és folyton vérben vagy sárban vagy mindkettőben úszom, és… szóval, nem. Mint minden éppen munkanélküli színész, kényszeres scrabble-özésbe kezdtem a telefonomon. A mobilos scrabble-ben nem jár büntetés azért, ha olyan szavakkal próbálkozunk, amelyek nem is léteznek. Előfordult, hogy csak úgy bepötyögtem pár betűt, és nyertem. De többnyire nem. Tudtad, hogy a „tütymék" nem létező szó? Én igen!

Végül valamelyest megkönnyebbültem, amikor egy félórás sorozatban ajánlottak munkát egy olyan színész mellett, akit szerettem, és egy olyan producer felügyelete alatt, aki elismertnek számított. Azt beszélték, a producer szívügyéről van szó, és egy rakás csatorna és streamingplatform akar vele dolgozni, valószínűleg versenyeznének a produkcióért. A tárgyalás folyamata simán ment, nagy volt a lelkesedés, aztán… a producer meghalt. Váratlanul történt, mindenki megdöbbent és szomorú volt, és ebben a helyzetben nyilván huszadlagos volt, hogy a projekt iránti lelkesedés is odalett, nyilván részben a tragédia miatt, mindenesetre újabb út elé került akadály, amely nemrég még járhatónak tűnt.

Mindeközben eltelt egy – vagy talán két – születésnap, és közeledett egy újabb. Tudtad, hogy a „lubláb" nem létező szó? Én igen! Ahogy a születésnapom közeledett, fejben megkértem mindenkit, hogy küldjön valamilyen jelet. Küldjétek egy jelet, amelyből megtudom, mitévő legyek, suttogtam. Egy jelet, amelyből kiderül, hogy jó dolgok várnak rám.

A házamban francia ajtó nyílik az étkezőből egy kis tornácra. Nyaranta szeretem nyitva hagyni egész nap, évek óta ezt csinálom, és soha nem történt még emiatt semmi. A születésnapomon az egyiket résnyire nyitva hagytam, hogy bemenjek valamiért a konyhába, és amikor visszajöttem, hogy teljesen kinyissam, az étkezőasztal közepén egy mókus kuporgott, és engem bámult. Valószínűleg felsikoltottam, amitől a mókus ráugrott a francia ajtó előtti függönyre, így nem tudtam még jobban kinyitni az ajtókat anélkül, hogy közelebb mennék a betolakodómhoz. A konyha és az étkező közti ajtónyílásban téblábolt am, a mókus pedig a függönyön lógott, és így telt el érzésre olyan negyedóra. Az járt a fejemben, mi van, ha a mókus megijed, leugrik, felszalad az emeletre, és elbújik az egyik hálószobában vagy szekrényben. Hogy fogom onnan kiűzni? Csak agyaltam, mit hoz a jövő neki és nekem. El sem mozdult a függönyről.

Hála az égnek, egy farmon felnőtt barátom épp beugrott felköszönteni, és csak a szemét forgatta a városilány-problémáimon, puszta kézzel levette a mókust a függönyről, és odakint szabadon engedte.

Később, amikor már nem kalapált a szívem, rám tört a felismerés. Egy mókus látogatott meg a házamban a születésnapomon. Tessék, én akartam jelet! Csakhogy… semmit sem találtam arról, mit szimbolizál a mókus, úgy tűnt, egyeden kultúrában sem tölt be különösebben fontos szerepet, a mókusok történelmi áttekintéséből nem derült ki, szerencsét hoznak-e vagy sem. Lehet, hogy azt jelezte, hagyjam is inkább a jeleket, és vegyem kézbe a sorsomat? Egyem meg a mogyoróimat? Legyek leleményesebb? Egyek több avokádót?

A telefon néma maradt.

Próbáltam továbbra is pozitívan hozzáállni a helyzethez. Elvállaltam pár kisebb szinkronmunkát, amit normális esetben nem tettem volna. Nem hallgattam a hangokra, amelyek arról suttogtak, hogy a karrierem talán a végéhez közelít. Pontosabban egyre

kevesebb teret adtam nekik a napjaimból. Mire megyek azzal, ha hallgatok rájuk? Az én szakmám is olyan, mint a legtöbb, abban az értelemben, hogy sok mindenre egyszerűen nincs befolyásom. A legjobb védekezés az, hogy minden energiámat abba fektetem, amit viszont egyedül én tudok kontrollálni: hogy mi zajlik a két fülem között. Igyekeztem szerényen és vidáman gondolkodni a jövőmről. Nem volt mindig könnyű. És sehogyan sem járultam hozzá ahhoz, hogy megszólaljon a telefon, pedig végül megszólalt. De addig is a gyakorlásnak köszönhetően egy kicsivel józanabbul vártam, hogy kitisztuljon az égbolt. Leszámítva azt a megszállottságot a scrabble-lel, ami ugyan eleinte hasznos kis figyelemelterelésnek tűnt, de később már aggodalomra adott okot. Hagyd már abba, Lauren, senkit sem érdekel, hogy a „vüznyüz" nem egy létező szó! Úgy döntöttem, egy ideig hozzá se nyúlok a játékhoz.

Egy néhány évvel ezelőtti nyáron pár hétre kibéreltem egy tóparti házat, és egy nap arra tértem haza, hogy kiraboltak: felforgatták a lámpákat, a padlóra sodorták a különböző papírokat. De aztán kiderült, hogy nem is betörő volt: egy mókus mászott be a kéményen, és nem tudott kijutni a házból. Végül hívtam az állatmentőket, és ezeknek a kedves embereknek a segítségével szabadjára engedtük, de aztán elgondolkodtam: ez a mókus sem volt jel? Mi másén törnek be hozzám újabban mókusok? Nem olyan rég együtt dolgoztam egy képzett mókussal egy forgatáson. Ez sem volt jel? Hány embert ismersz, akinek volt már valamilyen jelentőségteljes találkozása egy mókussal? Pláne hárommal? Csak van ebben az egészben jel.

A képzett mókust Brooklynnak hívták. Régen Brooklyn-ban éltem. Arra utalt volna a jel, hogy vissza kell költöznöm? Nem biztos. Lehet, hogy egy mókus néha csak egy mókus, de attól még továbbra is igyekszem az élet napos oldalát nézni.

11.

PIROS KALAP, KÉK KALAP

AMIKOR ÉLETEMBEN ELŐSZÖR rendezni készültem, megnéztem Ron Howard kiváló mesterkurzusát, újraolvastam Sidney Lumet *Hogyan készül a film?* című könyvét, és tanácsot kértem mindenkitől a környezetemben. Egy rendező barátom megosztotta velem, hogy Steven Soderbergh azt mondta neki, a rendezői munka nagyrészt a döntéshozásról szól: piros vagy a kék kalap tetszik?" De a legfontosabb tanácsot e-mail-ben kaptam egy barátomtól, a fantasztikus rendezőként is ismert Jón Turteltaubtól. Jonnal akkor ismerkedtünk meg, amikor még új voltam New York Cityben, és elmentem az egyik korai filmje, az *Aludj csak, én álmodom* forgatására. Nem kaptam meg a szerepet, valami Sandra Bullock nevű nőé lett. De végül, évekkel később lehetőségem nyílt vele dolgozni, amikor rendezett pár részt a *Zoey's Extraordinary Playlist* című sorozatból. Az első esszékötetemben megemlítettem néhány írással kapcsolatos tanácsot, amelyeket a barátomtól és mentoromtól, Don Roostól kaptam, most pedig szeretném Jont előléptetni jelen könyv sztárvendégévé, és megosztani a bölcsességeit a rendezésről. Bár ő specifikusan a rendező szerepéről beszél, a meglátásai szerintem mindenkinek jól jönnek, aki szeretne pozitív és hatékony gondolkodásmódú vezető lenni. Köszönöm, Jon. Ha nem a 405-ös autópályától nyugatra laknál, valószínűleg még jobb barátok lennénk.

Az alábbiakban összefoglalom az 1 %-át annak, amit a rendezésről tudni érdemes.

1. Többet tudsz, mint hinnéd. Képzeld el úgy a filmed, ahogy akarod, és törekedj ennek a megvalósítására. Ebben nincs semmi rejtélyes.

2. Sajnálom, de most neked kell keményebben dolgoznod a forgatás összes többi résztvevőjénél. Legalábbis így kellene tenned.

3. Kényelmes cipő legyen rajtad.

4. Előkészület, előkészület, előkészület. Ezt nem győzöm eléggé hangsúlyozni. Azért olyan fontos ez, mert megfelelő előkészületnél a stressz 90%-át megúszod. Ha úgy vágsz bele egy jelenetbe, hogy fogalmad sincs, hogyan akarod leforgatni, egész nap ezen fogsz idegeskedni, és tönkreteszed a gyomrod.

5. Egy forgatáson semmi sem megy úgy, ahogy azt elképzelted. De ha elég felkészült vagy, ez nem jelenthet problémát.

6. Óriási dolog, ha tisztában vagy vele, mi számít és mi nem.

7. A színészek akkor dolgoznak legjobban, ha érzik, hogy szeretik és látják őket. Most te vagy az elsődleges közönségük. Érezniük kell, hogy látják őket, és most a te dolgod látni őket.

8. A morcos, nehezen kezelhető színész valószínűleg fél.

9. Nevess mások poénjain.

10. Fontos, hogy tudd, mit akarsz, és képes legyél kommunikálni, leginkább azért, mert a stábból senki másnak nincs elég ideje és energiája arra, hogy ezzel foglalkozzon. Azt akarják, hogy TE tudd, mit akarsz, és segíteni szeretnének, hogy megvalósítsd.

11. Döntést hozni fontosabb, mint a jó döntést meghozni három óra késéssel. UGYANAKKOR… Ha a jelmezes tudni akarja, milyen színű a nadrág, attól még te nem vagy köteles megmondani neki. Ha nem tudod, hát nem tudod. (Ezen a ponton érdemes felidézni, mi számít és mi nem.)

12. Hagyd, hogy másoknak is legyen igaza.

13. A producer/forgatókönyvíró/showrunner is rendezni akar, de ő túlságosan fél ettől, túlságosan elfoglalt és/vagy lusta. Szóval hallgasd meg, ők hogyan látják az adott jelenetet, ezzel magadon is segíthetsz és az ő lelkükön is könnyítesz.

14. Minden jelenetnél hagyj magadnak menekülő útvonalat. Más szóval mindig legyen valami, amire átvághatsz, hogy könnyebben megszabadulj attól, ami pocsékul vagy unalmasan sikerült.

15. A színészek tudják, mikor hazudsz arról, hogy „jó lett" a jelenet… de közben jobban szeretik ezt, mint hogy elmondd, rossz lett.

16. Ez igazából mindenkire igaz. Mindenki azt akarja hallani, milyen remekül végzi a munkáját, és te mennyire csodálod a csodálatosságukat… legyen szó jelmezesekről, kellékesekről, írókról és producerekről. Ha azt gondolják, szereted őket, szeretni fognak. Később, amikor a produkciód elhasal, úgyis megutálnak.

17. A vágás során belenagyítani mindig lehet egy beállításba, feszesebb tehát lehet. Lazább viszont nem.

18. Azt mondd a szkriptesnek, amit a vágóval is tudatni akarsz. „Ezt gondoltam első beállításnak." „Ebből a beállításból, ha lehet, közelit kéne csinálni belenagyítással." „Ebben a beállításban mondta a színész legjobban a szövegét." A vágó hálás lesz.

19. Mozgasd a kamerát.

20. Bátorítsd az operatőrödet és a kameramanodat arra, hogy „találjanak dolgokat", „keresgéljenek", „fedezzenek fel ezt-azt". Amikor a monitort nézed, úgyis szólhatsz nekik, hogy hagyják abba.

21. Fájni fog a vállad a sok idegeskedéstől, és a lábad is a sok álldogálástól, futkosástól, és attól, hogy nem ülsz eleget.

22. Tervezd meg, hogyan zárod le a napod, a reggeled, a jeleneted, a beállításod. Mindent fejben kell tartanod, hogy ne csússz meg nagyon.

23. Utálni fogod a rendezőasszisztensed, aki siettet, miközben te tudod, hogy még nem elég jó a felvétel.

24. Ez különösen fontos: a stábban mindenki külön egyéniség, aki a kedvedre akar tenni, és jól akarja végezni a munkáját. Hagyd, hogy segítsenek.

25. Ne várd, hogy bárki is dicsérgetni fog.

26. Ne találd fel a rendezést. Csak rendezz, és kész.

27. Dolgozz úgy, hogy a te epizódod legyen a legjobb a sorozatban. Ne találd fel az epizódot.

28. Késni stresszes. Ne késs.

29. A tempó nagyon fontos. Zseniális füled és ösztönöd van hozzá. Figyelj oda rájuk.

30. A „gyorsabban", „lassabban" és a „hangosabban" elfogadható rendezői utasítások. Az is, hogy „Most csináld úgy, mintha utálnád a másikat, lássuk, akkor mi lesz belőle". De tartsd észben, hogy te nem a színészek tanáraként vagy jelen. Neked a rendezés a feladatod.

31. Rendben van (legalábbis néha), ha segítségképpen felolvasod a színésznek egy-egy sorát.

32. Amikor egy jelenetet olvasol egy forgatókönyvben, elképzeled, hogyan fest majd vizuálisan. Amit elképzeltél, az alapján döntöd el, mit forgass le. Ha tudod, tedd ezt sokkal érdekesebbé, mint amilyennek eredetileg elképzelted.

33. A többi ember a stábban nagyon okos, és szívesen segít. Ezt használd ki. De ne tarts nyílt napot. Segítséget kérni oké, de ne hagyd, hogy mindenki elkezdje kérés nélkül osztogatni az ötleteit.

34. Nem kell, hogy tökéletes legyen. Elég, ha jó.

35. Mozgasd a kamerát.

36. Tegyél fel sok kérdést az írónak/showrunner-nek/producernek arról, mi az igazán fontos az adott epizódban. Miről szól a jelenet? Milyen információkat kell mindenképp közölni az elején? Gondoskodj róla, hogy megvalósuljon a szándékuk. Általában nem véletlenül van valami leírva úgy, ahogy. Ha pedig valami mégis gyanús, szólj nekik, hogy zavaros, vagy legalábbis aggódsz, hogy

nem lesz érthető. Ha te nem értesz valamit a forgatókönyvből, akkor nem tudod megvalósítani rendezőként.

37. Tényleg nagyon fontos a nap első beállítását mielőbb letudni, még mielőtt nagyon megcsúsznál az ütemtervvel.

38. Mozgasd a kamerát.

39. Készíts listát a beállításokról. Legyen benne MINDEN beállítás, amely szükséges a történet elmeséléséhez és az érzelmek felkeltéséhez. Aztán vedd fel ezeket. Ha van listád, meg tudod tervezni a munkanapod, és nem megy ki minden a fejedből.

40. Légy őszinte az emberekkel. Azt akarják, hogy szeresd őket. Ha érzik, hogy valami nem oké köztetek… és ha azt érzik, hogy ez nem verseny, csak nem értesz egyet… elmondhatod nekik az igazat, akár jó, akár rossz, megéri.

A fentieket sokszor újraolvastam, amikor megrendeztem a *Kerge kacsák: Így kell tarolni!* egyik epizódját, és mindegyik tanács hasznosnak bizonyult. A saját rendezői tapasztalatomból csak néhány dolgot tennék hozzá a fentiekhez.

1. Mielőtt csatlakozhattam volna az Amerikai Rendezők Céhe néven ismert szakszervezethez, megkértek, hogy csináljam végig az orientációs szemináriumukat, amelyen mindig más rendező tartott előadást. Ezek a nagylelkű alkotók sok időt és energiát szántak arra, hogy vezessék ezeket a műhelyeket. Az egyik alkalommal úgy jellemezték a sorozatokban csak egy-egy epizódért felelős rendező munkáját, hogy olyan ez, mintha meghívtak volna valahová vacsorára, de megkértek, hogy előtte készítsd elő az ételt, és csak a házigazdánál lévő összetevőket használhatod. Ebben a felállásban inkább vendég vagy, mint házigazda, és ezt karrierem első

sorozatepizódjának rendezésénél talán kicsit túl szigorúan is vettem. Nagyon keményen dolgoztam azon, hogy szó szerint forgassam le a forgatókönyvben leírtakat, és magabiztosnak is éreztem magam a színésztársaimmal való munkában, és nagyon jól kijöttem a stábtag többi tagjával is. De később elgondolkodtam, hogy talán jobb lett volna, ha valamivel merészebb vagyok és kevésbé udvarias: ha a rendelkezésemre álló összetevőkkel dolgozom, de közben szabadnak érzem magam annyira, hogy kreatívabban nyúljak hozzájuk.

2. A *Kerge kacsák* minden színésze lelkes és profi, a gyerekek pedig végképp elismerésre méltóan dolgoznak. De ahogy közeledett az általam rendezendő epizód forgatási napja, egyre többször mondtam nekik, mennyire izgulok a kihívás miatt, és sokat segítene, ha a szokottnál egy kicsivel jobban megtanulnák a szövegüket – ez apróság, de így mégiscsak simábban megy majd a munka. És mire eljött a forgatás, mindegyikük úgy betanulta a szövegét, mint a kisangyal, minden munkanapot jobbá tettek, nagyon büszke voltam rájuk. Tudom, hogy minden csapattag szeretne valahogyan hozzájárulni a közösség munkájához, és ha valamilyen konkrét kéréssel fordulunk hozzá, az mindenkinek többet segít, mint ha csak semmitmondóan annyit kérünk tőle, hogy „légyszíves végezd jól a munkádat".

3. Nem ideális olyan produkciót rendezni, amelyben szerepelsz is. Tudom, ez csak egy nagyon szűk kört érint, de abban az értelemben általános érvényű megállapítás, hogy bár bizonyos fokig mindenki jól meg tudja ítélni a saját munkáját, nehéz teljesen tisztán látni a végeredményt, ha csak mi látjuk, ráadásul úgy, hogy más minőségben is dolgozunk rajta.

4. Jon azért ismétli meg többször azt a tanácsát, hogy „mozgasd a kamerát", mert ez a filmezésnél kulcsfontosságú eszköz a közönség figyelmének fenntartásához, de szerintem átfogalmazva minden munkakörnyezetre igaz: tedd a környezetet érdekessé és

látványossá. Segít, ha a környezet vidám és magával ragadó, nem pedig szürke és lelkeden.

5. Egyetemes igazság, hogy a dolgozó emberek nagyon, nagyon szeretik a finom rágcsálnivalókat.

12.

POCSÉKUL ÉRZEM MAGAM NORA EPHRON NYAKA MIATT

ÉVEKKEL EZELŐTT AMSZTERDAMBAN jártam egy barátnőmmel, Jennel, ami az igazi neve, de most nem cserélem le, mert történetesen úgy huszonhét Jen nevű barátnőm van, és ha véletlenül ismered is valamelyiküket, bármelyikükre gondolsz, nem róla van szó. Még ha leplezni is próbálnám Jen személyazonosságát, amit amúgy megtennék a történet szempontjából lényeges – bár csekély – droghasználat miatt, akkor is Jennek hívnám, mert pontosan így tudom megvédeni a személyazonosságát, tekintve, hány Jen van az életemben.

Csak mellékesen jegyzem meg – és nem akarom, hogy bármelyik Jen is rosszul érezze magát –, a rengeteg Jenemmel kapcsolatban lényeges, hogy volt egy olyan időszak az életemben, amikor úgy látszott, minden egyes férfi, aki tetszik nekem, és akinek – pár pillanatig legalábbis úgy tűnt – ugyancsak tetszem, azért dobott, mert „még nem állt készen az elköteleződésre", aztán annak rendje és módja szerint továbblépett, és elvett feleségül egy Jent. Ez olyan őrjítően sokszor fordult elő, hogy talán nem lehet hibáztatni valakit (engem), ha egy idő után paranoiássá vált, és – talán önvédelmi célzatból – hatályba léptetett egy „soha többé nem barátkozom senkivel, akit Jennek hívnak" törvényt, de tapasztalatom szerint, akit Jennek hívnak, az általában kivételesen jó ember, úgyhogy maradtam az eredeti felállásnál, és gyűjtöttem a Jeneket, amíg több nem lett belőlük a háztartásomban, mint a tollakból. (Ne nagyon

gondolkodjunk el az ilyen mondataimon, most én sem fogok… már két hónapja le kellett volna adnom a könyv kéziratát a kiadómnak.)

Valamelyest ide tartozik: egyszer egy pasim mesélt egy fájdalmas szakításáról, amire évekkel korábban került sor, de még mindig élénken élt az emlékezetében, és amikor rákérdeztem, miért faj neki még mindig annyira, elnézett a messzeségbe, és sóhajtva azt felelte: „Hát, egy Bridgeten az ember nem teszi túl magát egykönnyen." Az volt a legrosszabb az egészben, hogy bár személyesen soha nem ismertem egyetlen Bridgetet sem (pláne nem voltam szerelmes ilyen nevű nőbe), valahogy pontosan tudtam, mire gondol.

Szóval, ott tartottunk, hogy Jennel Amszterdamban jártunk, és egy nap füvet szívtunk. Ezen senki ne akadjon fenn. Amszterdamban füvet szívnak reggelire a pannenkoekenjük mellé, miután letudtak egy kemény, tíz kilométeres bringázást és háromórányi jógát, mindez része az egészséges-szőkék-vagyunk-a-vikingek-leszármazottjai életstílusuknak. Ebből a sztorielemből amúgy kiderül, hogy nem az író Jen barátnőimről van szó, mert őket még arra is nehéz rávenni, hogy egy borhűtő legyen a közelünkben, amikor együtt vacsorázunk (Bár ez azért nem igaz mindegyikükre, Jenny Han például hajlandó inni, ha a pia színe megy a ruhájához, Jen Smith pedig kész sörözni, mert ő meg Chicagóból származik) Mindenesetre Amszterdamban Jen és én körülbelül tizenhét stroopwafelt fogyasztottunk már el (a fii miatt, nyilván), és csak a jegyzőkönyv kedvéért mondom, biztos úr, azelőtt és azóta is csak nagyon kevésszer téptem be. De aznap annyira gondtalan és könnyed és légies és felelőtlen voltam (március 1-jén kellett volna leadnom a könyvem kéziratát, az eset pedig valamikor áprilisban történt), hogy bármiféle ok nélkül megbotlottam és elestem. Ezután pár másodpercig döbbenten feküdtem a földön. A cipőfűzőm be volt kötve, a talaj sima volt, és nem is kalimpálva vagy ugrálva közlekedtem, még csak nem is siettem. Jó, kicsit betéptem, de nem annyira, hogy elfelejtsek normálisan mozogni. Tényleg semmilyen

magyarázat nem volt arra, miért kerültem vízszintesbe. Felnéztem a földről, és azt mondtam Jennek, nem annak a Jennek, akire gondolsz: „Jen! Hű! Mi van, ha egy nap én is olyan ember leszek, aki csak úgy elesik?” Ezt annyira, de annyira viccesnek találtuk (a fű miatt, nyilván), hogy csak nevettünk és nevettünk, aztán valószínűleg elmentünk valahová enni egy csomó poffertjest és bitterballent, és hajnali kettőig zabáltunk.

Mert akkor csak harminc-egynéhány éves voltam, és azt gondoltam, ilyesmi csak a sokkal idősebb emberekkel történik. Volt egy reklám a nyolcvanas években, néhányan talán még emlékeznek rá: egy csipogószerű kütyü volt benne, amely bizonyos helyzetekben életmentő lehetett, és a reklámban ezt visította a földre került szereplő: „Elestem, nem tudok felkelni!” Ezt a dumát akkoriban a környezetemben gyakran felidézték és kigúnyolták, részben azért, mert a reklám elég amatőr munka volt, és a színész túl melodramatikusan adta elő a szövegét, de részben azért is, mert egyikünk sem gondolta, hogy ez vele is előfordulhat, mert mindannyian középiskolások voltunk, és csak jártunk-keltünk a kifogástalan ízületeinkkel, és egy roppanás nem sok, annyi sem hallatszott a térdünk felől.

Aztán egy nap, nem sokkal az után, hogy betöltöttem az ötvenet, csak úgy elestem. Megcsúsztam a lépcsőn, amelyet azóta leszőnyegeztem, és megpróbáltam megmenteni a kezemben lévő iPadet, és az túl is élte, de a lábam eltört. Nem volt vészes törés, de pár hónapig merevítő csizmát kellett hordanom. Később, még ugyanabban az évben egy síelés alkalmával megint elestem, és eltörtem a csuklóm. Bárcsak azt mondhatnám – tekintve, hogy síelés volt –, síelés közben történt, hátha ettől menőnek vagy legalábbis atletikusnak hangzanék, de igazából csak egy közös ebédre tartottam egy barátommal. A törött csukló komolyabb sérülés volt, sebészeti beavatkozást igényelt, kellett idő a regenerálódásra, fizikoterápiára is

szükség volt, és még így is frankensteini mennyiségű fém maradt a kezemben.

Nem tudom, pontosan mikortól nem érzi már az ember olyan fiatalnak magát, mint régen, de az talán erre utal, ha már különböző eszközöket vásárolgat gyógyászatisegéd-eszköz-szaküzletekből. Korábban egyszer sem tettem még be a lábam ilyen boltba, de nemrég egyeden év leforgása alatt többször is sikerült: vettem egy méretes merevítő csizmát a lábam miatt, egy rakás csuklóvédőt, hogy a frissen helyrehozott kezem ne törjön el újra, és egy holmit, amely úgy festett, mint egy jókora svájci sajt hungarocellből, amivel többféleképpen is alá lehet dúcolni bármilyen végtagot. Hirtelen tele lett a hűtőm mindenféle zselés tasakkal, amelyeket bele lehetett rakni különböző hevederekbe és tépőzáras bokatartókba, és egyfolytában Beverly Hillsbe jártam, hogy megröntgeneztessem valamimet. Még az után sem dobtam ki ezeket a csodás tárgyakat, hogy meggyógyultak a sérüléseim, mert arra gondoltam, lehet, hogy valamiféle trendről van szó, és a közeljövőben szükségem lesz még ezekre. Jut eszembe, bár több orvosi segédeszközre már nem volt szükségem abban az évben, egy MRI-re azért még el kellett mennem, miután egy sürgősségis látogatáson kiderült, hogy vesekövem van. Ha esetleg nem tudnád, az MRI egy speciális gépezet, amely filmekből ismerős lehet: olyan, mint egyfajta fiók, ahová a holttesteket csúsztatják be, és egy para számítógépes hang fenyegetően figyelmeztet, hogy lehetőleg meg se mozduljunk. Ha én lennék az MRI-univerzum feje, felkérném Tom Hankset vagy valamelyik más, kellemes hangú színészt, hogy szinkronizálja azt a masinát. Lehet, hogy csinálnom kéne a HGTV csatornán egy műsort az MRI-átalakítás forradalmi projektjéről?

Ha azzal a reménnyel vetted kézbe ezt a könyvet, hogy vesekő helyett inkább arról lesz benne szó, milyen kulisszatitkokat tudok a Golden Globe-díjátadó vezetéséről, akkor ez most neked szól: amikor legutóbb műsorvezető voltam az eseményen, az elém

kiérkező limuzinsofőr megkérdezte tőlem, pontosan mi is a neve annak a díjátadónak, amelyre megyünk, és miután megmondtam, visszakérdezett: „Ez akkor főleg férfiaknak szól?” Talán félrehallotta, és arra gondolt, a Golden Glovesra megyünk, és bokszolóknak fogunk díjakat átadni. Közvetlenül azelőtt, hogy a színpadra léptem volna mint műsorvezető (Legjobb színész televíziós drámasorozatban, Brian Cox), a sminkemen dolgoztunk a backstage-ben, és egy pillanatra elment az ottani képernyőhöz tartozó hang. Erre elsütöttem egy poént, amin Danid Craig nevetett, ezért örökre belé szerettem. Különben meg nem hiszed el, milyen magas és vékony Nicole Kidman élőben. Na, most már térjünk vissza végre-valahára a vénüléshez! (A kiadóm biztosított róla, hogy nem minden mondatomnak kell jónak lennie, de most már tényleg muszáj nyomdába adniuk a könyvet.)

A sérüléseim miatt, és amiatt, hogy ötvenéves lettem, sokkal többet kezdtem gondolkodni azon, mit jelent az öregedés. Eszembe jutott, hogy részt vettem Diane Keaton hatvanadik születésnapi buliján (a meghívókat gyönyörű, vastag, tojáshéj színű kártyákra nyomtatták, és egyszerűen annyi volt rájuk írva fekete, régimódi írógépes betűtípussal, hogy „Diane 60”. Én az enyémet bekereteztettem), és ez az életkor az akkori önmagamnak felfoghatatlanul távolinak tűnt, de most közelebb voltam ahhoz a számhoz, mint ahogy éreztem magam, és eljárhattam én bármennyit gyógyfürdőzni vagy böjtölni vagy jógázni, ezen sehogy sem tudtam változtatni.

Nem arról a Szörnyű Rettenetes Dologról beszélek, amelynek az esélye a korunk előrehaladtával egyre csak nő. Nem súlyos betegségekről vagy olyan egészségügyi problémákról beszélek, amelyek miatt rendszeresen kell kórházi kezelésekre járni. És nem is az olyan dolgokról, amelyek mindenekelőtt csak idegesítőek, de egyúttal rejtélyesek is, hogy bármiféle előzetes figyelmeztetés nélkül törnek ránk. Én arról a pillanatról beszélek, amikor rájössz, hogy

betöltötted a Vasárnap Délután Kettes Matiné-Előadás életkort, mert este nyolckor elmenni a limes Square-re nevetséges ötletnek tűnik, és hirtelen minden ebédnél arról beszélgetsz valakivel, hogy melyik a legjobb kenőcs az ízületfájdalomra (a Penetrex). Ugyanakkor ez teljesen rendben is van, mert legalább beszélgetsz ezekről a dolgokról a barátaiddal, és a barátaid is elkezdtek ok nélkül elesni, és legalább vannak emberek az életedben, akikkel megbeszélheted mindezt a párolt zöldség és a tört krumpli felett, mert a fűszeres ételeket már nem igazán bírod, és hosszasan nevetgéltek együtt, és mindenki fura, vicces hangokat ad ki magából felálláskor, aztán hazamegy a fellépős fürdőkádjához. De persze ez a változás azért meg is lepi az embert, és mint sok minden, ami meglepi, kicsit meg is ijeszti.

Nyilván már korábban is gondolkodtam az öregedésen, tekintve, hogy olyan iparágban dolgozom, amely megszállottan foglalkozik az emberek külsejével. De inkább azon tűnődtem, milyen fura, hogy mi, színészek több évtizeden keresztül megőrződünk a mozgóképen, és hogy ez mennyire összezavarja az agyat. Ha nem vagy színész, eldöntheted, szeretnél-e régi képeket nézegetni magadról, és ha igen, mikor, színészként viszont előfordul, hogy kapcsolgatsz a tévécsatornák között, és egyszer csak szembejön veled a harmincéves önmagad. Mindenesetre az, hogy ez az öregedés – függetlenül attól, számít-e a hivatásom szempontjából vagy sem – olyan vonat, amely csak egy irányba halad, először a törött csontok évében vágott igazán fejbe. Ebben az évben úgy jellemeztem a terapeutámnak a rám törő „ezt még gyorsan el kéne intézni" érzéseimet, hogy olyan ez az egész, mint amikor Joan Cusack *A híradó sztárjai*ban rohant azzal a videókazettával a newsroomba, a terapeutám pedig értetlenül nézett rám. Az, hogy a filmes utalásaimat a nálam kicsivel fiatalabb terapeutám már nem értette, és hogy olyanokra bíztam az egészségügyi ellátásomat, akik fiatalabbak voltak nálam, szintén egy váratlan változás volt a sok közül. Sokáig

úgy telik az életünk, hogy felnézünk a nálunk idősebbekre, és arra gondolunk, ők olyasmiket tudnak, amiket egy nap majd mi is fogunk, aztán egy olyan orvostól várjuk a tanácsot, aki (ideális esetben) többet tud nálunk, de közben nem látta *A híradó sztárjai*t, és ekkor az élet nagy kérdései még bonyolultabbak lesznek: tényleg rábízhatod a mentális egészségedet olyasvalakire, aki nem tudja álmából felkeltve felmondani az összes Jim Brooks-film szövegét? Talán te tudtál többet annál, amit gondoltál volna, amikor azt hitted, hogy a nálad idősebbek tudnak többet? Egy ideig talán azt gondolod, jó lehet azt hinni, hogy mindig mindent te tudsz jobban, hogy mindig te vagy a legokosabb ember a helyiségben. Aztán azt gondolod, dehogyis, ez rémes. (Csak szólok: ez egy keveseknek szóló utalás volt *A híradó sztárjai*ra!)

A törött csontok évében újraolvastam Nora Ephron összes esszéjét. Nagy újraolvasója vagyok mindennek J. D. Salinger-től, Nora Ephrontól és Carrie Fishertől, továbbá Jane Austen regényeit is sokadjára veszem elő változatlan lelkesedéssel. Nem tudom, mindez mit árul el rólam, de ezúttal Nora egyik esszéje az ő nevében is felkavart, ez pedig soha korábban nem fordult elő.

A „Pocsékul érzem magam a nyakam miatt" című írás rövid és vicces esszé az író-rendező azonos című könyvében. Nora Ephron minden esszéje, forgatókönyve, néhány interjúja és *New Yorker*ben megjelent szövege benne van a *The Most of Nora Ephron* című gyűjteményben, amely az egyik legnagyobb becsben tartott éjjeliszekrényes könyvem, gyakran forgatom. Nora Ephron ebben az esszéjében arról a megfigyeléséről ír, hogy ő és a barátai az összes létező ingnyakkal és garbóval próbálkoznak, hogy elrejtsék öregedő nyakukat. Először rögzíti ezt az esszében, aztán a szokásosan borotvaéles, Nora Ephron-os módon levonja a következtetést, hogy közös sors ez, mindannyiunk osztályrésze, nincs mit tenni ellene.

Történetesen mindent, amit az öregedésről olvastam – legyen szó szép- vagy tényirodalomról –, női szerző írt. Persze lehet, hogy csak

nem tájékozódtam elég alaposan. Lehet, hogy azért nem vettem észre, hány férfi írt esszéket a nyakuk öregedésének drámájáról, mert olyan nő vagyok, aki az általa nagyra tartott nőkhöz fordul bizonyos témákkal kapcsolatban, de az is elképzelhető, hogy igazam van, és a férfi szerzők nem stresszelnek annyit a nyakuk öregedése miatt, mint a nők. Az előbb rákerestem a Google-ön arra, hogy „férfi, írás, nyak", és ez a kérdés jött fel elsőként: „A férfiak miért vonzódnak annyira a nők nyakához?" Ezennel le is zárult a témában zajló kutatásom.

Kizárt dolog, hogy bármit is jobban meg tudnék fogalmazni az öregedés vagy akármi más kapcsán, mint Nora Ephron, meg sem próbálom. Egyszerűen zavar, hogy itt van ez az elképesztő nő, aki újságíróként és regényíróként is dolgozott, forgatókönyvíróként olyan klasszikusokat jegyzett, mint a *Harry és Sally*, rendezőként és producerként is számontartják, és még neki is aggódnia kellett a nyaka miatt. Nem színésznő volt, és az ő korában még nem volt Twitter, úgyhogy fel se merült, hogy bárki is lefotózná és megítélné és szétszedné a nyaka öregedését, mégis, eléggé stresszelt a problémán ahhoz, hogy viccelődjön rajta, a zseniális komikusok pedig pont ezt szokták csinálni, különösen, ha nők

AMIKOR ANYÁM RÁKJA másodjára is visszatért – évekkel azután, hogy visszahúzódott –, így számolt be a dologról: „Hát, legalább nem kell arcplasztikára költenem." Ilyen akasztófahumora volt, de közben ez a megjegyzése árulkodott egy másik gondolatáról is, ebben biztos voltam. Nem lenne szabad versengést csinálni a halál és a fiatalkori szépség megőrzése között. Néha azt mondják nekem, „pont ugyanúgy nézel ki még mindig". Én meg arra gondolok ilyenkor, hogy dehogyis, és ha úgy néznék ki, az nem lenne természetes, és ez mennyire nyomasztó már!

Nora Ephron felhozza az említett esszéjében, hogy megcsináltathatta volna a nyakát, de akkor arcplasztikára is szüksége lett volna, arra pedig semmilyen körülmények között nem volt hajlandó. Úgyhogy belenyugodott, hogy együtt kell élnie az öregedő nyakával, és továbblépett. Manapság már képlékenyebb a határvonal. Még mindig meg lehet húzni az arcplasztikánál, de már van egy csomóféle lézer, amely (elvileg) feszessé teszi a bőrt, gépek, amelyek (elvileg) összezsugorítják a zsírsejteket, injekciók, amelyek (elvileg) újrastimulálják a kollagéntermelődést, és ott a „szálbehúzás", amelynél ilyen szögesdrót kinézetű és jó hosszú fonalakat visznek be a bőr alá, fiatalságteremtő anyagokat, amelyeket bizonyos időközönként az arcba kell fecskendezni, hogy az ne ereszkedjen meg annyira. Végül persze úgyis megereszkedik, mint a ruhaszárító kötél, amely lassan megadja magát. Félévente el kell menni egy ilyen kezelésre, de elég hirtelen elfordítani a fejünket egy ilyen injekció után, és kész a baj.

Azt gondolhatod, mi, Hollywoodban mindannyian pontosan tudjuk, ki milyen kezelésnek veti alá magát, vagyis eldönthetjük, nekünk személy szerint mi a legjobb, de ez nem igaz. Ezt egyedül a sminkesek tudják, és az igazán profik közül egyik sem emleget név szerint senkit. Azt talán még elmondják, hogy mi az aktuális trend, de azt már nem, hogy ki vállalta be az adott eljárást. Gyakran „mindenkiként" hivatkoznak az A-kategóriás hírességeikre, mondván: „Mindenki szereti a szálbehúzást. Mindenki azt gondolja, hogy ez-és-ez az új plasztikai eljárás rossz." Vagy: „Azt már senki se csinálja. Azzal az eljárással/orvossal/divattal már mindenki végzett."

Bárcsak ez a mindenki publikálná az eredményeit valamilyen öregedő színésznőknek szóló orvosi szaklapban, hogy tanulmányozhassuk őket. Így mindannyian meg tudnánk mondani, mi valódi és mi mű, mi köszönhető a genetikai adottságoknak és mi a méregdrága orvosi kezeléseknek, aztán eldönthetnénk, mi melyik irányban megyünk tovább. Vagy legalább nyilvánosan el kéne

ismerni a siker egyes titkait, mint egy film végén a stáblistában. „A producerek szeretnék megköszönni a Restylane-nek, a Botoxnak, a Thermage-nak és a brazil fenékfeltöltésnek.”

Akkor néztem ki „legjobban”, amikor dohányoztam, alultáplált voltam, egyfolytában szorongtam, nem aludtam eleget, és még úgy sem éreztem magam elég jónak. És idővel, bármi is volt maga a gépezet, és bármilyen adrenalin is működtette, elkezdett elromlani, én pedig már nem bírtam tovább, és elkezdtem azokba az egészségtáborokba járni. Akkoriban kezdtem el gondolkodni azon, pontosan mikortól oké nem dolgozni tovább azon, hogy „pont ugyanúgy nézzek ki”.

Most jöttem csak rá, hogy Nora Ephron megválaszolta ezt a kérdést az esszéjében. Talán nem véletlen, hogy nem ír annyi férfi az öregedésről: egész egyszerűen azért, mert nem gondolkodnak rajta. Talán a nők jobbak abban, hogy az öregedéssel és halandósággal kapcsolatos félelmeiket átfordítsák elmélkedésbe vagy viccelődésbe, ahogy az anyám és Nóra is tette. Ez pedig talán nem is teher, inkább büszkének kéne lennünk rá. Akasztófahumoron és őszinteségen keresztül is tudunk kapcsolódni egymáshoz, és ez konstruktívabb – sőt örömtelibb – reakció a középkorúságra és számos igazságtalanságára annál, hogy valaki, mondjuk, vesz egy menő sportkocsit (kivéve, ha ez a valaki tényleg ebben leli örömét). Végigpróbálhatod a Restylane összes termékét, akkor se tudsz új harmincat csinálni a nyolcvanból, szóval ennyi erővel akár röhöghetsz is rajta. Talán minden ilyesmi kapcsán annak kéne lennie a vezérfonalnak, hogy beletörődőn, de vidáman azt mondjuk: adjuk inkább fel mindannyian! És lehet, hogy végül is mégsem kéne olyan pocsékul éreznem magam Nora Ephron – vagy a nyaka – miatt.

13.

CITRUSLEKVÁR

HA AZ ÉLET CITROMMAL kínál, csinálj belőle limonádét, szól a mondás. De nekem nem citromom volt, hanem narancsom. A Los Angeles-i házam hátsó kertjében narancsfák vannak, ami talán flancos dolognak hangzik, de aki Kaliforniában él, az rengeteg olyan embert ismer, akinek van narancs-, citrom-, sőt avokádó- vagy banánfája. De idén valami bizonyára történt, az időjárás még a Los Angelesben megszokott jónál is jobb volt, vagy volt valami a levegőben, ami kevésbé volt rossz a Los Angeles-i levegőben megszokott rossznál, vagy arról van szó, hogy a citrusfák ciklikusan teremnek, és tízévente kivételes mennyiségű gyümölcsöt hoznak, ami amúgy nem tény, ezt csak most találtam ki, hogy megmagyarázzam magamnak, miért van olyan sok narancsom. Mindenesetre idén tényleg irgalmatlanul sok narancs termett nálam. Ennek eleinte örültem. Vettem magamnak egy teleszkópos gyümölcsszüretelőt, amely nagyjából úgy fest, mint egy túl hosszú seprűnyél, a végén valamiféle összecsukódó kosárral. „Azta, de menő!” – mondta nekem a kertészem (a fejemben). Osztogattam a narancsokat a kollégáimnak. Csináltam narancslét, amit csatos üvegekbe öntöttem, amelyek kizárólag azért vannak nálam, mert kaptam egy csomót, amikor mindenki elkezdte ezekben tartani az italait és a virágait. Számtalan csatos üvegnyi narancslét ajándékoztam a barátaimnak, még egy vödörbe is raktam narancsokat, kivittem az utcára, és tettem rá egy cetlit egy üzenettel, hogy nyugodtan vigyetek el bármennyit, de csak néhány fogyott el, mert mint azt említettem,

Kaliforniában sokaknak van narancsfája, úgyhogy még ezek után is irgalmatlanul sok narancsom maradt.

A narancsok pedig elkezdtek mélyen megviselni. Stresszeltem miattuk. Itt van ez a rengeteg narancs, és senki sem eszi meg? Értelmesen akartam felhasználni őket, jó otthont szerettem volna nekik „Csinálj citruslekvárt", javasolta az egyik barátom. Úgy éreztem, ez a tökéletes megoldás a narancsproblémámra. Soha nem csináltam még citruslekvárt, de miután átfutottam pár cikket az interneten, világos lett számomra, hogy ehhez irgalmatlanul sok narancsra van szükség, és nekem pont ennyi volt, ráadásul most már hasznát vehettem annak a sok ötletszerűen megvásárolt csatos üvegnek Hirtelen értelmet nyert a világ és az impulzusvásárlásom is, és fejben már előre is ugrottam a közeljövőbe, amikor a citruslekváros életem kényelméből már mindent könnyű szívvel veszek.

Lehet, hogy masnit rakok a lekváros üvegeimre, de az is lehet, hogy csináltatok hozzájuk aranyos címkéket. Lehet, hogy a barátaimnak annyira ízleni fog a lekvárom, hogy minden karácsonyra ezt kérnek majd tőlem. Lehet, hogy a lekváros üveg lesz az én védjegyszerű ajándékom. „Te is kaptál idén Lauren lekvárjából?" – kérdezik majd egymástól a barátaim. „Én már fel is faltam az enyémet!" Lehet, hogy a lekvárom akkora népszerűségre tesz szert, hogy egy nap bekerül néhány helyi Whole Foods kínálatába, és végül Lady Marmalade címen vállalatot is alapítok (tisztában vagyok vele, hogy ez nem valami fantáziadús név egy citruslekvárral foglalkozó vállalatnak, de ez az egész gondolatkísérlet annak idején körülbelül negyven másodpercig tartott, és spoilerriadó: pár mondat, és befejezem). Lehet, hogy a Lady Marmalade olyan karriert fut be, hogy meghívnak szerepelni a *Shark Tank*-be, ahol Barbara közli velem, hogy zseni vagyok, de sajnos a citruslekvárom konkurenciája a másik csatos üveg alapú vállalatának, a Wicked Good Cupcakesnek, ezért ő nem tud

beszállni, aztán Mark is közli velem, hogy zseni vagyok, de neki inkább a kevlár, mint a lekvár, ezért ő sem tud beszállni, aztán Lori is közli velem, hogy zseni vagyok, és szerinte a Lady Marmalade-dal szuper inforeklámot tudnánk csinálni, csilliárd dolláros üzletet köthetnénk, én pedig szerényen elfogadom az ajánlatát, de végül eljótékonykodom azt a csilliárd dollárt, az NBC pedig csinál egy egykamerás szitkomot arról az iskoláról, amelyet a barátnőimmel nyitottam, hogy megtanítsuk az embereket, hogyan készítsenek lekvárt jótékonyság! céllal, és a sorozat címe az lesz, hogy *Enyém a vár*.

Aztán, egy nap, elkészítettem az első adag citruslekváromat. Mint az interneten minden, ennek a „helyes" elkészítése is gyilkos indulatokat szül, és első nekifutásra durván négy órát töltöttem azzal, hogy kerestem a számomra megfelelő lekvárgurut. Korábban azt hittem, csak irgalmatlanul sok narancsra és esetleg egy tasak cukorra lesz szükségem, de nem. Van mandolin szeletelőd, amivel vékony csíkokra szabdalhatod a narancsot, mielőtt kézzel kiszedegetnéd a magjait? Van nem is egy, hanem két tizenegy literes fazekad, amelyben átforralhatod az üvegeidet? Van üvegtartód, amelyet belerakhatsz a nevezett fazékba? Van esetleg kéznél rozsdamentes acéltölcséred? Párolóedényed nyilván van, nem? Nekem ezek közül semmim sincs, de mint kiderült, Alton Brownnak van, és ha követni akarod az ő receptjét, ezek közül mindenre szükséged lesz. Folytattam a kutatást, és hozzátettem a keresőszavak közé a „könnyűt", de még így sem találtam konszenzust. Egyes receptek szerzői arra buzdítják az embert, hogy áztassa be egy éjszakára a felszeletelt narancsot, mások arra, hogy facsarja, aztán vájja ki, és tegye el a magokat a természetesen bennük lévő pektinek miatt. Olyan receptszerzők is vannak, akik azt tanácsolják, hogy először pucoljuk meg a narancsot, daraboljuk fel, és emeljük ki a velőt óvatosan, mert ha benne hagyjuk a gerezdek héjában, keserű lesz a lekvárunk. Azt pedig minden szerző előírja, hogy csináljunk

külön tesztet, amelynek során kiteszünk egy adag forró masszányi lekvárt egy tányérra, egy időre berakjuk a hűtőbe, aztán kivesszük, és végighúzzuk rajta az ujjúnkat, hogy érezzük, kialakult-e a „kérge".

Az egész napos munka után a konyhám padlója már ragacsos volt a narancstól, és végül nem forraltam át az üvegeket, csak bedobtam a mikroba pár percre, mivel rajtam kívül senkit sem fenyegetett az a veszély, hogy szalmonellás lesz, aztán megcsináltam a hűtős dolgot, és képződött is valami kéregszerűség, aztán beraktam a hűtőbe az egyik üveget, hogy „készüljön", vagyis hogy a pektin néhány napig sűrűsödjön, aztán körbenéztem a konyhában, ahol a pult tele volt narancshéjjal, a mosogató lefolyóját pedig eldugították a narancsdarabok, és feltettem magamnak a kérdést: Miért? Miért csináltam ezt? Ha nem lett volna internet, talán arra jutok, hogy senkit sem ismerek, aki ért a lekvárkészítéshez, és csak úgy tudom meg, hogyan kell ezt csinálni, ha beülök a kocsiba, és elmegyek egy könyvesboltba, és már ez a gondolat csírájában elfojtotta volna az egész projektet, mert soha nem tettem volna ekkora erőfeszítést valamiért, ami különösebben nem is érdekel.

Nagy rajongója vagyok a mesterkurzusoknak, és vettem már órákat a francia konyha művészetéből, tortillakészítésből, virágrendezésből, túszejtőkkel való tárgyalásból és abból, hogyan legyen az ember olyan, mint Christina Aguilera. De hol ér véget ez az egész? Hány területen kell jónak lennem ahhoz, hogy elégedett legyek magammal? Dan Brown tényleg meg tud tanítani arra, hogyan írjak olyan profin thrillert, mint ő? Egyáltalán meg akarnám én ezt próbálni? Talán arról van szó, hogy a különböző zsenik munkásságának láthatósága bűntudatot keltett bennünk, hogy nem elég érdeklődnünk az iránt, ami iránt érdeklődünk, és nem elég jónak (de nem zseniálisnak) lennünk valamiben? Még több dologban kéne jónak lennem, vagy egyszerűen csak több élvezetet kéne találnom abban, amiben már amúgy is elég jó vagyok?

Az egyetlen üvegnyi citruslekvárom a mai napig ott van a hűtőben. Egyszer megkóstoltam, és kemény, rágós állagú, nem vállalhatatlanul rémes, de nem is lett kedvem falatozni belőle. Mindenesetre valamiért képtelen vagyok kidobni. Talán azért őrizgetem a hűtő hátuljában, hogy emlékeztessen: Ha az élet citrommal kínál, csinál/főz belőle limonádét, de nem muszáj. Egyszerűen kerüld el az olyan internetes csapdákat, mint a forralás, a hámozás, az áztatás és a Wordle. De ha még ezek után is szeretnél citruslekvárt készíteni, alább megosztom veled a legkönnyebben megvalósítható receptet, amit találtam, bár azt javasolja, használj mandolint (én azt mondom, szeleteld a narancsot olyan vékonyra, amilyenre csak tudod), és azt is, hogy használj Candy hőmérőt (vagy inkább csak addig főzd, amíg nem tűnik túl folyósnak), arról viszont nem szól a fáma, hogy sterilizáld is az üvegeidet, szóval tőled függ, forralni akarod-e őket vagy mikrózni, vagy veszélyesen élsz, és bízol benne, hogy nem kapsz ételmérgezést. Ennél a receptnél négy narancs esetében két citromra és egy teáskanál vaníliára lesz szükséged, cukrot ízlés szerint használj, jöhet egy kis víz (épp csak annyi, hogy ellepje a citrust), és nem pontosan értem, miért teszed ezt magaddal, mindenesetre sok sikert!

• Szeleteld fel a narancsokat és citromokat vékonyra, körülbelül 3 mm-es szeletekre, és közben szedd ki a magokat. Egy mandolinnal ez a munkafolyamat sokkal gyorsabb.
• Helyezd a szeleteket egy közepes méretű lábosba, közepes lángon.
• Öntsd bele a vizet, a cukrot és a vaníliát.
• Forrald fel a keveréket, és állítsd alacsonyra a hőfokot.
• Rotyogjon tovább, és addig kevergesd, amíg sötétebb nem lesz a színe, és be nem sűrűsödik lekváros állagúra. Ez a folyamat körülbelül 35-40 percig tart, a hőmérsékletnek pedig 105-106 °C-nak kell lennie Candy hőmérőn.

• Óvatosan öntsd át a lekvárt csatos üvegekbe, és zárd is le őket.
• A lekvárt egy légmentesen lezárt üvegben akár tíz napig is lehet tárolni a hűtőben, de akár ott is hagyhatod a hűtőd hátuljában, hogy aztán életed végéig gyötörjön.

14.

MOCHI

Nem volt benne a pakliban, hogy örökbe fogadok egy kiskutyát. 2020 őszén egy helyszíni forgatáson dolgoztam Vancouverben, a *Zoey's Extraordinary Playlist* című sorozaton, és jó hosszúra nyúltak a napjaim. Az ottlétem alatt egy teljesen berendezett és felszerelt lakásban tartózkodtam. Legutóbb évekkel azelőtt, még Los Angelesben volt kutyám, egy mentett németjuhász, aki már az örökbefogadásnál is hat- vagy hétéves volt, és többé-kevésbé szobatiszta. Kedve szerint járt ki-be a kutyaajtón, és még amikor ennek véget is kellett vetnem – mivel hajlamos volt éjjel kettőkor nézeteltérésbe keveredni bűzös borzokkal –, csak annyit kellett tennem reggelente, hogy pizsamában kinyitom neki a konyhaajtót, és dőlhettem is vissza az ágyba. A stúdió, ahol dolgoztam, tíz percre volt a házamtól. Néha magammal vittem a forgatásra, amikor meg nem tudtam, rendelkezésére állt egy nagy kert és egy elkötelezett kutyasétáltató.

A kiskutya esetében az összes olyan hibát elkövettem, amire az emberek felhívják a figyelmünket, amikor kutya-örökbefogadást fontolgatunk Impulzívan, felkészületlenül döntöttem. A kanadaiak olyan jól bánnak a kutyáikkal, hogy nehezen találtam mentett kutyás helyet, úgyhogy egy esős napon (februárban Vancouverben mindig zuhog) elhajtottam Washington államba, és átkeltem a határon Jurnee kedvéért: ő volt az a nagy szemű, bolyhos, fekete kölyökkutya, aki olyan aranyosan keresztbe tudta tenni a lábát, hogy a Petfinder honlapon egyből zsebre tette a szívem. Az online

kutyakeresés már bevált a németjuhászomnál, szóval úgy voltam vele, talán megint szerencsém lesz. Útközben az autóban a fejem egyik hátsó szegletéből egészen halk hang szólított meg. Ha tartozott volna hozzá egy hús-vér ember is a kocsiban, valószínűleg megkocogtatja a vállam. A hang azonban nagyon távolinak, a kocogtatás pedig még erőtlenebbnek érződött, úgyhogy mindkettőt figyelmen kívül hagytam.

A menhelyet valakinek a házában létesítették. A nőn kívül, aki vezette, volt ott még néhány önkéntes, és egy barátja kisbabájára is vigyázott a sajátjai mellett, úgyhogy a nappalijában emberek és kölyökkutyák voltak, a konyhában egy baba és egy csecsemő, a garázsban lévő ketrecben pedig még több kölyökkutya. Valószínűleg összesen kilenc-tíz lehetett belőlük, de úgy éreztem, mintha többen lennének. A nő egy közeli őslakos rezervátumban találta a magára hagyott almot, ezentúl semmit sem tudott az állatokról: sem azt, milyen fajtájúak, sem azt, mi történt az anyjukkal. A kutyák egészen addig tápszert kaptak, amíg elég idősek nem lettek a rendes kutyatáphoz és ételekhez, és őrökbe adhatóak nem lettek, de a nyolchetes kor még azoknál a kölyökkutyáknál is nagyon fiatal, akiknek jelen van az anyjuk.

Visszanézve úgy látom, a menhelyesek arra próbáltak rávezetni, hogy másik kutyát válasszak. Azt mondták, Jack a kedvencük, Jasmine pedig aranyos jellem. Amikor Jumee-ről kérdeztem őket, azt mondták: „Ő egy ilyen kis… gömböc, és elég… távolságtartó”. De amikor hívtam, egyből odajött hozzám, és tetszett, ahogy kilapult, ahogy széttette a lábát, hogy be tudjon kucorodni a nappaliban lévő dívány alá. Már majdnem azt mondtam, hogy még meggondolom, de elfogott a bűntudat. Olyan sok kölyökkutya volt ott. Ez a nő az összesét befogadta, én meg egy miatt is ennyit nyűglődöm? Vajon mindegyiküknek találnak otthont? Amúgy időközben még jobban elkezdett esni. Féltem, milyen lesz az a hosszú autóút ilyen körülmények között. Nem volt semmilyen tervem, nem gondoltam

át, egy kölyökkutya hogyan passzolna a tizenkét munkaórás napjaimhoz, a gyakori utazást igénylő életvitelemhez, mégis elfogadtam a kosarát és a plusztakarót, amit felajánlottak, és beraktam Jurneevel együtt a kocsiba. Egész hazafelé úton csendben volt. A sűrű esőfüggöny miatt alig láttam az utat. De megint megszólalt az a hang, ezúttal kicsit hangosabban, és a vállam kocogtatását is erősebbnek éreztem. Próbáltam nem odafigyelni, miközben egyre erősebben szorítottam a kormányt. Nem adhattam fel, most már nem fordulhattam vissza.

Úgy döntöttem, Mochinak nevezem el a kutyát, a japán rizsgolyó után. A vendégeknek fenntartott fürdőszobában helyeztem el a kosarát, és csak ekkor esett le, hogy soha nem volt még lakásban állatom, pláne nem ilyen fiatal, akit naponta sokszor ki kell vinni. A vancouveri lakás egy épület legfelső emeletén volt, egy hosszú, sötét folyosó végén. Ahhoz, hogy kivigyem a kutyát, kellett: póráz, kakizacskó, kulcs, egy ruha, amely legalább próbál máshogy kinézni, mint egy pizsama, továbbá meg kellett tennem a hosszú utat a liftig, meg kellett vámom valamelyik liftet a kettő közül, amelyik épp működött, meg kellett nyomnom a gombot, ki kellett lépnem a liftből, végig kellett mennem még egy folyosón, meg kellett nyomnom az utcára nyíló biztonsági ajtó gombját, le kellett mennem a garázsba és a hátsó sikátorba vezető betonlépcsőn, meg kellett próbálnom kikerülni azt a sziklás területet, ahol mindenhol táblák voltak, amelyeken – ha voltál már Kanadában, tudod – a létező legnagyobb nagybetűkkel volt kiírva, hogy TAKARÍTS FEL A KUTYÁD UTÁN, úgyhogy ezt az ember komolyan is veszi. Aztán át kellett kelnünk az úttesten, ahol a kukásautók mindig jó sokáig gyűjtötték a szemetet a környező házakból, így tudtunk csak kikeveredni egy zöld placcra, és… egy pillanat.

Ez a kutya nem szeretett pisilni. Szeretett viszont szaglászni, és szeretett rángatni is, és minden egyes alkalommal, amikor találkoztunk egy másik kutyával (Vancouverben mindenkinek van),

úgy viselkedett, mintha életében először történne vele ilyen. SZIA! SZIA! VAN KEDVED BARÁTKOZNI? Úgy képzeltem, ezt mondja mindegyiküknek: az apró, pelyhes kutyáknak, akiket megijesztett az óriási, fekete kölyökkutyakarmaival; a termetes bernáthegyiknek (nem elég, hogy Vancouverben mindenkinek van kutyája, többnyire férfias, hegyekbe való, síházakból ismerős kutyájuk, van), akik rá sem bagóztak az ő nyálas csókjaira; az embereknek és a bevásárlószatyraiknak és az édességes csomagolópapíroknak, amelyeket mindig sikerült előbányásznia a járda valamelyik repedéséből, még mielőtt ki tudtam volna kapni a szájából. SZIA! SZIA! BIRKÓZUNK? RÁD LIHEGHETEK? MEGEHETEM, AMI A SZATYRODBAN VAN? Világos, hogy egy olyan teremtményt, akit ennyire izgatnak a világ csodái, nem lehet olyan banális feladatokkal terhelni, mint az ürítés.

Egy nap véget ért a vancouveri tartózkodásom – legalábbis ezt hittem –, és Jane Levy színészbarátnőm segítségével, akivel a Zoey-ban játszottunk együtt, feljuttattam Mochit egy Los Angelesbe tartó repülőgépre. L. A.-ben valamivel nyugisabb volt minden. Volt egy kerítéses kertem és egy kutyasétáltatóm, a kaliforniai égboltból pedig sokkal ritkábban hullott eső. Mochi viszont elképesztően mozgékony volt, és független természet. Szeretett reggel hatkor kelni, felkergetni mókusokat a fákra, és ugatni a szomszéd kutyáinak, ráadásul nagyon erős volt. Az egyik sétánkon meglátott egy szarvast, mire szinte kitépte a karomat, pedig akkoriban még alig féléves volt. Régóta nem volt már dolgom kölyökkutyával, teljesen elfelejtettem, milyen energiaigényesek.

Nem számítottam rá, hogy vissza fogok menni Kanadába, de amikor szerepet kaptam a Disney+-os *Kerge kacsák* sorozatban, úgy éreztem, ez túl nagy lehetőség ahhoz, hogy ne éljek vele. Nem tetszett a gondolat, hogy megint távol leszek az otthonomtól, de csak tíz részből állt az évad, és eddigre már hozzászoktam a kétórás, közvetlen repülőgépjáratokhoz. Úgy kalkuláltam, megint az lesz,

mint legutóbb: ugyanabban a lakásban szállók meg, amelyhez közel van egy jó szusizó és kávézó, eljárok a Bikram jógára, és együtt vacsorázok Jane-nel, akinek a sorozatából újabb szezont rendeltek be. Kutyával nem lesz olyan könnyű az ingázás, de a munkám miatt úgyis volt egy asszisztensem, és azt gondoltam, Mochi szép lassan lenyugszik, és remélhetőleg kevesebbet fog ugatni és többet pisilni. A pilotot februárban vettük fel, és kéthetes szünet várt ránk az évad többi epizódjának forgatása előtt. Visszatértem L. A.-be, és azt terveztem, hogy csak a március közepén esedékes születésnapom után repülök vissza Kanadába. Otthagytam a lakásban pár ruhát, cipőt és elegendő kutyakaját, és azzal köszöntem el a portástól, hogy hamarosan viszontlátjuk egymást.

Mire azonban a *Kerge kacsák* forgatása újrakezdődött, a covidnak köszönhető csúszás miatt már 2021 szeptemberében jártunk. El sem tudtam képzelni, hogy a jelenlegi körülmények között megkockáztatnám a repülést, úgyhogy kibéreltem egy autót, és Mochival elindultunk a kétnapos kocsikázásra a vancouveri határhoz. Több mint negyven fok volt az utunk utolsó napján, és akárhányszor megálltunk, csak nem volt hajlandó pisilni. Vizet is alig ivott, és már féltem, hogy valami baja van. Egy kétnapos autós kaland a kutyámmal eleinte romantikusnak és izgalmasnak hangzott, a környezet viszont zord volt és poros, az országutak idegőrlőén kanyarogtak, Mochi pedig szokásától eltérően csendesen meghúzta magát a hátsó ülésen. Bár addigra már elolvastam vagy fél tucat kölyökkutyás könyvet, az az infó valahogy kimaradt, hogy az ilyen korú ebek könnyen rosszul lesznek a kocsiban. Amikor végül megérkeztünk, a karanténkövetelmények miatt egyenesen a lakásba kellett mennem, nem állhattam meg sehol. Odaadtam Mochi pórázát az asszisztensemnek, Alyssának, és elindultam felfelé a lifttel. Egy órával később felhívott, és azt kérdezte: „Mit csinálok rosszul? Ez a kiskutya egyszerűen nem hajlandó pisilni.”

A karanténom idején azt terveztem, hogy beadom Mochit egy jó kis kutyatáborba, ahol nemcsak játszhat, hanem még képzik is, míg nekem a lakásban kell maradnom. Így is tettem, és alig néhány nap után felhívtak a táborból. „Attól félünk, valami gond van”, mondták. Elküldtek egy videót arról, hogy Mochi felmegy valamilyen lépcsőn. De ahelyett, hogy minden lábát külön használta volna, inkább nyuszi módra ugrált két-két lábon. Elküldték egy állatorvoshoz, aki súlyos csípőízületi diszpláziát diagnosztizált nála. Azonnali sebészeti beavatkozást javasolt a csípő egyik felén, úgynevezett megtartó műtétet. Az elkerülhetetlen újabb műtét a csípő másik felén még várhatott, amíg Mochi kicsivel idősebb lesz, és a csontjai fejlettebbek lesznek A beavatkozásnak köszönhetően rendesen tud majd sétálni, de több hónapig tartó rehabilitációra lesz szükség, hogy az izmai megfelelően fejlődjenek, és ne alakuljon ki később ízületi gyulladás. Nekem ekkor még mindig hátravolt pár nap a karanténból, úgyhogy nem tudtam személyesen elvinni ezekre a beavatkozásokra, sőt egyáltalán nem tudtam olyan kutyamama lenni, aki szerettem volna. Rémesen éreztem magam.

Aztán elvégezték a műtétet, és megkezdődött Mochi rehabilitációja. Napi kétszer kellett gyógyszert szednie, a lábát naponta többször nyújtóztatni kellett, és napi háromszor hideg és meleg borogatásban kellett részesíteni, de akkoriban többet kellett dolgoznom a vártnál, nem töltöttem vele elég időt, és minden egyes sétánkat veszélyesnek éreztem, mert a sérülések elkerülése érdekében igyekeznem kellett nyugton tartani, és egy ilyen korú – még nem egészen egyéves – kölyökkutyát nagyon nehéz nyugton tartani. Volt egy sokkal idősebb kutyákra tervezett, háromrészes hámja, annak a két fülét fogva rakhattam ki-be az autóba és vihettem fel-le a lépcsőn. Mindig volt valami, ami miatt aggódtam, mindig volt valami, ami miatt bűntudatom volt, hogy nem csinálom jobban. Teltek a hónapok, és kipróbáltam minden szóba jöhető megoldást. Találtam például egy Anita McDonald nevű kutyamentőt, aki

kutyarehabilitációra szakosodott, és Mochi hetente több napot is az ő farmján töltött, kimozogta magát, játszhatott Anita többi kutyájával, és biztonságban volt. Hétről hétre egyre jobban érezte magát. De így sem tudtam megszabadulni az érzéstől, hogy valami nem stimmel. Valaki mintha megint megkocogtatta volna a vállam.

Amióta örökbe fogadtam Mochit abban a Washington állambeli házban, élt a vancouveri lakásomban, a Los Angeles-i házamban, egy másik vancouveri lakásban, aztán egy vancouveri kétszintes házban, ahová azért költöztem, hátha a kertkapcsolatnak köszönhetően könnyebb lesz kielégíteni a mozgásigényét, és most Anita farmján is sok időt töltött. Időnként érezhetően dezorientált volt. Egyik este, miközben tévéztem, álmosan felkelt az ágyból, és bepisilt a sarokba – ha L. A.-ben lettünk volna, az lett volna a szokásos helye a füvön, a bejárati ajtón kívül. Egyik nap pedig, miután a hétvégét Anita farmján töltötte, a nő hazahozta, elbúcsúztunk egymástól, és becsuktam mögötte az ajtót, Mochi pedig olyan hangot adott ki, amilyet még sosem hallottam tőle, szívszorítóan felvonyított. Ebből megértettem, hogy boldogabb volt a farmon.

Úgy éreztem, csapdába ejtettek a döntéseim és az előre nem látható következményeik: nem tudhattam előre, Mochinak milyen egészségügyi problémái lesznek, sem azt, hogy karanténba kerülök majd a járvány miatt, de akkor is magamat vádoltam. Rossz döntés volt, hogy elvállaltam egy ilyen sok utazást igénylő munkát, rossz döntés volt, hogy vettem egy kutyát, úgy éreztem, bármennyire is próbálok mindent jól csinálni, valahogy mindent rosszul csinálok.

Egy újabb esős éjszakán hazafelé autóztam egy újabb hosszú munkanapból, újra felhívtam az L. A.-ben élő Kathy barátnőmet, és elmondtam neki, mennyire kivagyok. Aggódtam, hogy megint milyen sokáig voltam távol, aggódtam az otthoni dolgok miatt, és főleg – talán mert a három közül egyedül vele kapcsolatban éreztem valamiféle kontrollt – aggódtam Mochi miatt. Kathyt már többször is

emlegettem ebben a könyvben, mivel már tizennyolc éves korunk óta a legjobb barátnők vagyunk. Együtt voltunk tagjai egy főiskolai a cappella csoportnak, végigkísérte már minden felnőtt párkapcsolatomat, és tőle kérdeztem életem során legtöbbször, hogy „Meséltem már?", és mivel olyan régóta vagyunk jóban, és olyan sok közös élményünk van, néha nem is emlékszem, tegnap vagy múlt héten beszéltünk legutóbb, vagy hogy meséltem-e már neki az éppen elmesélni kívánt sztorit, vagy igazából nem is kéne elmesélnem, mert jelen volt, amikor az eset történt. Olyan elválaszthatatlan barátok vagyunk, hogy a fia a keresztfiam, és Kathynél többet senki sem tud az életemről.

„Nem baj, ha visszaadod a kutyát", nyugtatott meg. „Ettől még nem leszel Donna."

Erre úgy sírva fakadtam, hogy félre is kellett állnom a kocsival.

Donna, az anyám hatvanegy éves korában halt meg, amikor még a negyvenet sem töltöttem be. Donna alig volt jelen az életem korai szakaszában. Körülbelül négyéves koromig lakott velünk, aztán egyre többször eltűnt valahová, egyre hosszabb időre, végül elváltak apámmal, és az iskolás éveim nagy részében Londonban élt. Néha, évente egyszer vagy kétszer nála töltöttem egy-két hetet, és időnként beugrott hozzánk, ha Amerikában járt, de ezek túl rövid alkalmak voltak ahhoz, hogy igazán megismerjem. Énekesnő akart lenni és festő, sőt rövid ideig még színésznő is. Valamelyik alkalommal éppen abban az időszakában járt, amikor a Goddess nevű zenekar tagja volt, később pedig több alkalommal is egy japán ruhaüzlet beszerzőjeként épp egy franciaországi divathétre készült repülővel, az élete vége felé pedig a Burberrynél dolgozott valami olyan pozícióban, amit nem teljesen értettem, mindenesetre akárhányszor látom jellegzetes kockás anyagaikat, örömömben/fájdalmamban mindig egy kis tűszúrást érzek. Harsány és szeszélyes nő volt, és elegánsan öltözött. Fenyegető jelenléte volt, egyúttal művészléleknek is nevezném. Úgy nevetett, ahogy a pezsgő spriccel ki az üvegből.

Folyékonyan beszélt japánul, gyönyörűen énekelt, szeretett táncolni, és úgy be tudott rendezni bármilyen helyiséget, mintha milliomos lett volna, pedig az aztán nem volt. Mindenesetre soha nem beszélgettünk arról, mi történt és miért. Még felnőttként – olyan felnőttként, akinek már nem volt szüksége ugyanazokra a dolgokra az anyjától, mint egy gyereknek – sem volt merszem rákérdezni. És talán, mivel soha nem láttam azokat a társadalmi célú hirdetéseket, amelyek arról voltak hivatottak meggyőzni az elvált szülők gyerekeit, hogy nem ők tehetnek a történtekről, még mindig azt hittem, hogy tehettem volna valamit, amivel megakadályozom anyám távozását. Soha nem volt részem olyan felnőttkori beszélgetésben, amely segített volna feldolgozni a problémát.

A kölyökkutyák természetesen nem kisbabák, az állatok nem emberek, mégis vannak köztük párhuzamok. Bármennyire is szerettem Mochit, úgy éreztem, nem vagyok elég felkészült ahhoz, hogy biztosítsam, amire szüksége van, és talán anyám is ezen ment át. Arról győzködtem magam, hogy márpedig én akkor is megmentettem ezt a kutyust, és nem törődtem a hanggal, amely szerint talán valamilyen egészen más okból fogadtam örökbe, többek között azért, mert valami nincs rendben a párkapcsolatommal, és félek, hogy hamarosan újra magamra maradok, és társaságra lesz szükségem, ez pedig emberi probléma, állat nem tudja megoldani. Anyám pedig talán azért is lett huszonhárom évesen várandós, mert így remélt betölteni valamilyen űrt, holott ez inkább szólt a karrierjéről és az identitásról, mint a család iránti vágyáról, ezt a problémát pedig egy baba nem tudta megoldani.

Ugyanúgy nem tudtam megkérdezni Mochitól, neki mi lenne a legjobb, ahogy négyévesen sem tudtam megkérdezni anyámtól, miért hagyott ott, de a legrégebbi barátom megjegyzését hallva eszembe jutott, talán nem mindig az a megoldás egy nehéz helyzetre, hogy foggal-körömmel ragaszkodunk hozzá. Mochi olyasvalakit talált bennem, aki az élete első évében tudta számára

biztosítani mindazt, amire szüksége van. Lehet, hogy nekem csak eddig tartott a szerepem az életében: nem kell végig vele lennem, talán elég, ha átadom valakinek, akinél még jobb dolga lesz. És talán az anyám is tudta, hogy huszonhárom évesen még nem állt készen a gyerekvállalásra, még nem volt annyira kiforrott személyisége, mint évekkel később, amikor világra hozta a féltestvérem, és talán jobban is jártam, hogy apámnál maradtam. Egész életemben arra törekedtem, hogy soha ne hagyjak ott semmit, hogy soha ne legyek olyan, mint az anyám, de ebben az esetben talán kivételt kellett tennem.

Azt sem kérdeztem meg soha az anyámtól, hogy szerinte megérte-e olyan döntéseket hoznia, amilyeneket, hogy megtalálta-e, amit keresett, amikor—még az ő idejében is – rendhagyó módon és bátran viselkedve letért az ösvényről. Tőle pedig ezt az elmesélhető történetet kaptam. Amikor megkérdeztem Anitától, be tudná-e fogadni Mochit a családjába, igennel válaszolt. Rendszeresen küld fényképeket arról, hogy az egykori kutyám botokat rágcsál és gödröket ás a farmját belepett hóban. Mochi végül boldog otthonra talált, ahogy én is.

Egyszer beszéltem egy jóssal, aki azt mondta nekem, az anyám figyel engem, bárhol is van az a bizonyos túloldal, és azt akarja, hogy tudjam, ő onnan többet tehet értem, mint amennyit a földi pályafutása során tehetett. Ahogy azt egyes korábbi sztorijaim alapján – amelyekben jósokról volt szó, és az étkezőmben talált kisállatok által hordozott jelentésekről – már sejtheted, hajlamos vagyok hinni ebben a misztikus elképzelésben. Mindenhová magammal viszem ezt a megnyugtató gondolatot, ennek a jelnek nagyobb jelentőséget tulajdonítok, mint annak a mókusosnak.

15.

NEW YORK VALÓSÁGOS SZEMÉLY

NEW YORK VALÓSÁGOS személy. Mondhatod erre, hogy a városok városok, vagyis ugyanúgy nem lehetnek emberek is, ahogy az emberek sem lehetnek városok is, és abban igazad lehet, hogy más városok nem emberek, de New Yorkkal kapcsolatban tévedsz. Éltem már más városokban: Los Angelesben, Chicagóban és Dallasban, és mindegyik szép, de egyik sem olyan város, amely egyúttal ember is. Elképzelhető, hogy ezt te vitatod, de a mai napon megijedtem, hogy megbántottam New York érzéseit, csakhogy aztán New York tudatta velem, hogy rendben vagyunk, ugyanúgy, ahogy egy gyerekkori barátom tette volna.

Ma volt egy találkozóm Manhattan nyugati felének távoli részén, ahol talán még soha nem is jártam: itt ablaktalan, ipari épületek vannak kiadó raktárhelyiségekkel, zsúfolásig tömött parkolók és autókereskedők. Autókereskedők? Pedig én azt hittem, New Jersey-ig kell elmennie az embernek, ha vásárolni vagy javíttatni akar egy kocsit. A mai hűvös, szürke februári nap volt, és azt fontolgattam, hogy beülök egy taxiba vagy inkább metrózom, csak hogy ne kelljen a hideg és morcos utcákon gyalogolnom. Ismerem New York legszebb utcáit, a szóban forgó sugárút viszont nagyon messze volt tőlük. Annyira ronda ott minden, gondoltam. Aztán hirtelen elszégyelltem magam, hogy ilyen negatív dolog jutott eszembe a városról, amelytől már annyi mindent kaptam. Úgy döntöttem, vezeklés gyanánt ismeretlen útvonalon gyalogolok végig a belvároson, direkt a legkevésbé mutatós utcákat választom. Arra

gondoltam, tartozom New Yorknak ezzel a vigaszsétával. Furcsának tűnhet, hogy ilyen személyes viszony fűz egy nagyvároshoz. Nem tudnám pontosan megmondani, mikor kezdődött a New Yorkkal folytatott párbeszédem, de amennyire csak vissza tudok emlékezni, felváltva hálálkodok neki, dicsőítem, időnként átkozom, és keresem a megerősítését.

Ötéves koromban apámmal rövid ideig a manhattani Upper West Side-on laktunk egy ház negyedik emeletén. Nem sokkal korábban váltak el anyámmal. Albérlet volt, csak ideiglenesen költöztünk oda, amíg apám meg nem látja, hogy elégedett-e az ügyvédi cégnél, ahol nemrég munkába állt. Főleg arra emlékszem, hogy sok, nagyon sok, rengeteg lépcsőt kellett megmásznom. Ekkoriban vert gyökeret az agyam hátsó szegletében a gondolat, hogy New York olyan város, amely sokat kér az embertől. Mindenesetre nem laktunk ott valami hosszú ideig, apám munkahelye nem vált be. Máig emlékszem az alkalomra, amikor elvitt a Hayden Planetáriumba, hogy megnézzük a mennyezeten ragyogó csillagokat, és ebben az egészben számomra az jelentette a legnagyobb revelációt, hogy vannak olyan speciális ülések, amelyeket megdöntve kényelmesen is fel lehet nézni. És van egy későbbi emlékem is: egy magasan lévő erkélyen ülök egy színházban, amely egyszerre érződik hatalmasnak és bensőségesnek, miközben valamiféle meleg, aranyló ragyogás járja át. Évekkel később megtudtam, hogy ez volt a híres-neves Carnegie Hall. Apám esténként gyakran elvitt valahová, leginkább vacsorázni vagy mozizni. Nem tudom, ez azért alakult-e így, mert annyira a szívén viselte a művelődésem, vagy egyszerűen soha nem talált az utolsó pillanatban bébiszittert, de én nagyon szerettem, hogy olyasmiket csinálhatok, amiket más gyerekek tudtommal csak ritkán szoktak

Egyszer elmentünk meghallgatni James Taylort, akinek az arca már olyan ismerős volt, mintha legalábbis a rokonaim közé tartozott volna, annyi lemezborítón láttam már gyerekkoromban. Aznap este a közönség két okból is megvadult: az egyik az volt, hogy az előadás

felénél megjelent Carly Simon, a másik az, hogy James Taylor egy ponton duettet énekelt saját magával: egy hokedlire felrakott egy magnót, elindította rajta az egyik felvételét, és ráénekelt. Akkoriban nem tudtam, hogy Carly Simon is híres énekes, egyszerűen furcsálltam, hogy Taylor barátnője csak úgy feljöhet a színpadra, mindenesetre az a futurisztikusnak érződő performansz a magnóval a hétéves kori önmagamat teljesen megbabonázta. Azt már tudtam, hogy New York időnként sokat kér az embertől, de most már azt is, hogy időnként sokat is ad neki.

Évekkel később újra találkoztam New Yorkkal, ezúttal egymagam. Tizenhét éves voltam, és az Ötödik sugárút és a Tizedik utca sarkán lévő kollégium előtt álltam a járdán, és felnéztem arra a jó magas épületre, ahol még nem jártam, és elképzeltem, milyen lesz osztozni egy szobán két lánnyal, akiket még nem ismerek. Dübörgött a szívem a mellkasomban, és csak az járt a fejemben, hogy nekem ez nem fog menni. Soha nem volt még szobatársam. Egyáltalán ki vagyok én? De aztán túléltem a főiskola két évét, bár végül nem maradtam a belvárosban a New York Universityn, átkerültem a manhattani Barnard College-ba. Ezek alatt az évek alatt úgy éreztem, New York nem különösebben érdeklődik irántam. New Yorknak teljesen oké, ha maradni akarok, de nem kezdte el kocogtatni a vállam, miközben én üdítőt ittam valamilyen bisztróban, hogy megerősítse, biztosan ebben a városban futok be. New York úgy volt vele, majd meglátja.

New York a húszas éveim során végignézhette, milyen fából faragtak. Azok az évek arról szóltak, hogy különböző munkaerő-közvetítő ügynökségek hívogattak, hogy tudassák velem, felvehetek telefonokat céges irodákban, és catering ügynökségek hívtak, hogy tudassák velem, felszolgálhatok céges ebédeken és jótékonysági eseményeken és esküvői vacsorákon. Éveken át ételeket és italokat szervíroztam tálcán és kézzel, csináltam a nappali melómat, húztam le a blokkolókártyáimat, és hagytam, hogy feltörjék a lábamat az új

cipők, miután a régiket lestrapáltam azzal, hogy nehéz tálcákat cipeltem bennük fullasztó konyhákból glamouros báltermekbe, reklámmeghallgatásokról siettem bennük más reklámmeghallgatásokra, felkaptattam a félemeleti lakásaimba, keresztülgyalogoltam a városon, mert nem alakultak jól a dolgaim, vagy csak azért, mint ma, hogy friss benyomásokkal gazdagodjak.

A harmincas éveim során elkezdtem New Yorkra valamiféle tanárként gondolni. Nem volt más magyarázat mindarra a véletlenre, amely egyfajta tükröt tartott elém. Akkoriban főleg Los Angelesben éltem, de gyakran jártam vissza, és szinte mindig belefutottam valamilyen ismerősbe. Ez eleinte teljes őrületnek tűnt, de idővel megtanultam, statisztikai képtelenség New York számára, hogy ne alakítsa ki ezeket a véletlenszerűnek tűnő találkozásokat valakivel, akit szívesen vagy nem szívesen látunk viszont. Miután L. A-be költöztem, és már csak látogatóban jártam New Yorkban, úgy tekintettem ezekre a találkozókra, mint amelyek arról árulkodnak, hol tartok az életemben. Előfordult például, hogy salottahagymás-krémsajtos, pirított mindenes bagelt keresve jártam az utcákat, amikor összefutottam Blourggal, hívjuk most így, mert tudtommal egyetlen exbarátomnak sem ez volt az igazi neve, így meg nem perelhet be. Szóval, Blourgnak volt egy óriási keménykalap-gyűjteménye, és soha nem hívott vissza. Erre tessék, ott állt a Bleecker utca és a Mindegy Melyik sarkán, pedig tudtam, hogy a brooklyni Williamsburgben lakik. „Hát te mit vettél?”, kérdezte, a szőrtelenítő krémeimmel teli bevásárlószatyrom felé biccentve keménykalapos fejével. „Semmit, Blourg”, válaszoltam, és hamarosan szőrtelen hónaljam alá dugtam a szatyrot. „Kösz, hogy soha nem hívtál vissza. Jó a kalapod. Na, most rohanok!” Ezek után nyilván egész nap a Blourggal való találkám járt a fejemben, és azon gondolkodtam, mit próbált ezzel üzenni nekem New York. New York ugyanis nem ítélkezik, csak megkér, hogy gondold át a döntéseidet. Az nem New York dolga, hogy megmondja, hogyan

érezd magad. Csak felmutat néhány jelet, azt viszont már neked kell kitalálnod, mihez kezdj velük. Talán kínosan érzem majd magam az után, hogy összefutottam Blourggal, talán büszke leszek arra, hogy milyen messzire jutottam azóta, hogy nem hívott vissza. New York rám bízza. „Köszönöm, New York, amiért újra lehetőséget adtál arra, hogy gazdagabb jellem legyek!”, kezdtem el mondogatni az ilyen napokon.

Ekkoriban máshogy kezdtem értékelni New Yorkot, mint korábban. Életemben először nem rohantam egyik műszakból a másikba. Kicsit megpihenhettem, volt időm nézelődni. Most egy újfajta New Yorkra láttam rá, de azért még mindig a korábbi évtizedeim New Yorkját ismertem legjobban. Most már előfordult, hogy repülővel érkeztem Manhattan-be, és puccos hotelekben szállásoltak el. Vendégeskedtem már néhányszor a *Letterman*ben és a *Today show*-ban, ezek az élmények pedig felfoghatatlanul távol estek a régi New York-i életemtől. És bár az életem teljesen más szinten zajlott, egyszerűen még nem sikerült utolérnem magam. Azok, akik tudták, milyen sokáig laktam New Yorkban, gyakran kértek, hogy ajánljak valami jó éttermet, és azt válaszoltam nekik, hogy nem ismerek egyet sem, de ha egy kifőzde is jó, ahol ücsöröghetnek és kávézhatnak és grillsajtos szendvicset falatozhatnak, amíg a soron következő meghallgatásukra várnak, akkor én vagyok az emberük.

A negyvenes éveim során New York hagyta, hogy megjelenjek a Broadway-en, és bármennyire is tökéletlenre és zűrösre sikerült ennek az álomnak a megvalósulása, elképesztően hálás voltam a kiváltságért, és ekkor már élethosszig tartó barátságot kötöttünk Ahogy ma átkeltem azon a színházi környéken a hazafelé vezető, hosszú sétámon, az apró dolgok jutottak eszembe róla. A Negyvenegyedik utcai színházhoz közeli deliben dolgozó srácok kedvessége: hogy pont az ideális mértékben pirították meg a bagelemet, és mindig csak legyintettek, amikor nem volt nálam a tárcám, vagy nem volt elég készpénzem. „Majd legközelebb

bedobod”, mondták „Sok sikert az előadáshoz!” A társulat táncosainak kitartása, akik néha teljesen kifulladva vagy akár sérülten is belepréselődtek a szárnyas jelmezükbe. „Ugye nem… vérzel?”, kérdeztem többször is egyiküktől-másikuktól, de ilyenkor csak mosolyogva vállat vontak, és már mentek is ki a színpadra.

Amikor most elsétáltam a Nyolcadik sugárúton, elhaladtam egy óriási bejárat előtt, amelyről kiderült, hogy a Moynihan Vonatcsarnoké, az Amtrak ezzel cserélte le a megfáradt, régi, koszos Penn állomást (köszönet, Penn, mindazért a sok vonatútért NY és DC között, különösen a főiskolás évekből, de tényleg kiszolgáltál, ideje volt bezárnod a bazárt). A Moynihan gyönyörű, tágas tér, a napsugarak beragyogják az üvegmennyezeten keresztül, az óriási art deco faliórát mindenhonnan látni, így nem késhetjük le a járatunkat, és talán pont azért, mert ennyire új az épület, még nem túl zsúfolt. Ha van egy kis idődd a vonatod indulása előtt, érdemes megnézni a sok ott lévő műalkotást, vagy enni egy salátát a Choptban. Itt-ott lehet látni az épületben olyan feliratokat, hogy KEDVES NEW YORK, EZ NEKED KÉSZÜLT, és ha már egyszer úgyis annyiszor megszólítottam ma New Yorkot, ott járva azt mondtam: Én is szeretlek, New York! Az utcára lépve pedig még inkább magával ragadott valami, mert azt kiáltottam a taxira várakozók sorának: Szeretlek, és annyira érdekelne, ma mit gondoltál rólam! Na jó, nem, ezt azért nem csináltam, New Yorkban taxira várakozóknak bármit is kiáltani rossz ötlet. Mentem tovább a belvárosban, elkerülve a Bryant Parkot (túl zöld), az Empire State Buildinget (túl ikonikus) és a Unión Square-t (túl sok a csábító finomság az ottani termelői piacon).

Ezen a környéken járva általában átkeltem a Washington Square Parkon – vagy megkerültem –, ahol gyakran látni utcai muzsikusokat, sakkozó embereket és shish kebabot meg sült gesztenyét kínáló árusokat. Ezt követően pedig többnyire átkeltem a Sohón vagy legalábbis az ehhez közeli utcákon. De a mai napon szándékosan azokon az utcákon haladtam tovább, amelyekhez

semmi sem fűzött, és amelyektől semmilyen szépséget nem vártam. Ezeken az utcákon sem emlékek, sem bagelek, sem divatcikkek nem fogadtak. Voltak viszont olyan delik, amelyek már szinte teljesen kivesztek a világból: ahol ipari gépből folyik ki a csepegtetős kávé, és ahol, ha „hagyományosan" kéred a kávét, az azt jelenti, hogy jó nagy adag tejet raknak bele, és két kanál cukrot (mint kiderült, sok New Yorkkal kapcsolatos emlékem alapja valamilyen deli). Úgyhogy nem láttam annyi fákkal szegélyezett utcát, mint egyébként, láttam viszont néhány relikviát abból a szedett-vedettebb New Yorkból, amely tevékeny részt vállalt a nevelésemből. Ahogy átsétáltam a városon, átsétáltam rengeteg emlékemen is, legyen szó ébren végigcsinált főiskolai éjszakákról, megpúpozott tálcák asztalokhoz hordásáról, az aszfalt koptatásáról munkát üldözve és munkába menet, vagy mindazokról a delikről és vasútállomásokról, amelyeknek annyit köszönhettem.

Végül, az otthonomhoz közeledve egy jobb kanyarral befordultam egy olyan utcára, amely még inkább kiesett a szokásos útvonalamhoz képest, megláttam egy párt egy fényképezőgéppel, és amikor feléjük fordultam, hogy megnézzem, mit akarnak megörökíteni, megláttam a húgomat egy Barry's Bootcamp ablakában. Épp akkor végzett egy fitneszórán, pedig nem is tudtam, hogy ide jár. A panorámaablakon keresztül látszott, hogy egy csomó másik kabátba bújó ember között ő is éppen kabátba bújik. Meglepetten megálltam, és pislogtam párszor, hogy biztosan nem csak képzelődöm-e. Aztán észrevett, integetett, és kijött az épületből üdvözölni.

Mi lett volna, ha hátul akasztja fel a kabátját, nem az ablakhoz közel? Mi lett volna, ha fél perccel korábban indul el? Mi lett volna, ha az a pár nem áll meg fotózni? Egyáltalán mit akartak lefényképezni? Talán világ körüli utazáson vettek részt, hogy meglátogassák az összes létező Barry's Bootcampet? Vagy Ben Affleck állt a húgom mellett, csak nem vettem észre? Most

komolyan, mi másért fotózgatott volna ott az a pár, hogy nekik köszönhetően észrevegyem a húgomat, ha nem azért, mert New York valóságos személy, aki kommunikálni próbált velem, tudatni akarta, mennyire értékeli, hogy aznap annyit gondoltam rá? Amúgy, mint később kiderült, a húgom általában nem is ebbe a Barrysbe járt. Lemondták az egyik munkamegbeszélését, így lett egy kis ráérős ideje a nap közepén, az a Barry's viszont, ahová rendszeresen járt, épp tele volt, ezért jött ide. Úgyhogy ezen a hidegnek induló, de közben felmelegedett napon lehetőségünk nyílt együtt kávézni és hazasétálni a közeli lakásunkba.

Megszólítottam New Yorkot, és New York válaszolt. Erre mekkora esély volt? Nehogy már ezek után is azzal próbáljon valaki megetetni, hogy New York csak egy város. New York valóságos személy, bebizonyítottam, a vak is láthatja. Ma ráadásul New York nem is akármilyen személy volt. Ma New York nem tanár volt, ma nem kért tőlem sokat, de nem is mutatott utat. New York ma egyszerűen a barátom volt.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

EZ A NEGYEDIK KÖNYVEM, szóval biztosan mondtam már, de végtelenül hálás vagyok irodalmi ügynökömnek, Esther Newbergnek, amiért bátorított, hogy írjam meg az elsőt. Ugyancsak szívből köszönöm szerkesztőmnek, Sara Weissnek a sok támogatást, türelmet, és hogy a közreműködésével mindig jobbá tette ezt a könyvet.

Nagyon büszke vagyok, hogy a Penguin Random House kiadói családjának tagja lehetek, és köszönöm az alábbiaknak a segítségüket: Gina Centrello, Kara Welsh, Jennifer Hershey, Kim Hovey, Emily Isayeff, Allison Schuster, Sydney Collins és Andy Lefkowitz. Imádom a könyv borítóját, úgyhogy hálás vagyok Elena Giavaldinak és Paolo Pépének, jól ráéreztek a lényegre.

Kathy Ebel barátnőmet nagyjából nyolcvankétszer említem ebben a könyvben, mert gyakorlatilag az egész életemben mellettem volt, minden kis és nagy dolognál, ugyanakkor fantasztikus író is, felbecsülhetetlenül értékes tanácsokkal járult hozzá ehhez a könyvhöz, nagylelkűen és végig kedvesen látott el alapos jegyzeteivel.

Szerencsés vagyok, amiért Jennifer E. Smithszel néha együtt dolgozhatok forgatókönyveken, egyúttal az elsők között olvassa el a kézirataimat, és ad tanácsot velük kapcsolatban, továbbá azért is szerencsés vagyok, hogy a barátom.

Hálás vagyok az asszisztensemnek, Elise Laplantének, aki mindig kézben tartja a dolgaimat, függetlenül attól, hogy én épp a levegőben vagyok, egy irodában vagy a jégen.

Amikor a húgom, Shade Grant elolvasta az egészségtáboros esszét, azt mondta: „Igazából sokkal rosszabb élmény volt." Hálásabb nem is lehetnék, amiért ő van nekem mint legbizalmasabb társam minden kalandomban, legyenek azok örömteliek vagy hajmeresztőek. Bármilyenek is, legalább kijön belőlük egy-egy nehezen felejthető sztori.

{1} A fenti bekezdés a Szánakozó Arcú Mae™-vel való együttműködés eredménye.

{2} Jelen esszé írása közben egyetlen csirke sem sérült meg.